

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. június 23.
(OR. en)

10607/22

Intézményközi referenciaszám:
2022/0195(COD)

ENV 656
CODEC 1007
CLIMA 317

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. június 23.
Címzett:	az Európai Unió Tanácsának Főtitkársága
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 304 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a természet helyreállításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 304 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 304 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.6.22.
COM(2022) 304 final

2022/0195 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a természet helyreállításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2022) 256 final} - {SWD(2022) 167 final} - {SWD(2022) 168 final}

INDOKOLÁS

A JAVASLAT HÁTTERE

A javaslat indokai és céljai

Az uniós és nemzetközi erőfeszítések ellenére a biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztémák állapotának romlása riasztó ütemben folytatódik, károsítva az embereket, a gazdaságot és az éghajlatot. Ez a folyamat széles körben dokumentált, különösen az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) jelentéseiben¹, a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform jelentéseiben², az aicsi célok terén elért eredményekről szóló jelentésben³, valamint a biológiai sokféleség gazdaságtanáról szóló Dasgupta-értékelésben⁴. Az egészséges ökoszisztémák táplálékot és élelmezésbiztonságot, tiszta vizet, szénelnyelőket biztosítanak, és védelmet nyújtanak az éghajlatváltozás által okozott természeti katasztrófák ellen. Elengedhetetlenek hosszú távú túlélésünkhöz, jólétünkhöz, gyarapodásunkhoz és biztonságunkhoz, mivel ezeken alapul Európa rezilienciája.

Az ökoszisztémák helyreállítása a vadon élő állatok és növények kereskedelmének és fogyasztásának csökkentésére irányuló erőfeszítésekkel együtt továbbá segíteni fogja a zoonózis okozására képes lehetséges jövőbeli fertőző betegségek megelőzését és az azokkal szembeni ellenálló képesség kiépítését, ezért csökkenti a járványok és világjárványok kockázatát, és hozzá fog járulni az „Egy az egészség” koncepció alkalmazására irányuló uniós és globális erőfeszítések támogatásához, amely elismeri az emberi egészség, az állatok egészsége és az egészséges reziliens természet közötti lényegi összefüggést.

A 2022. évi IPCC-jelentés különösen azt emelte ki, hogy a világnak és Európának rövid, gyorsan múló lehetősége van az élhető jövő biztosítására, mivel az időjárási és éghajlati szélsőségek térnyerése visszafordíthatatlan hatásokkal járt, mert a természeti és emberi rendszerek már nem képesek alkalmazkodni hozzájuk. Sürgős intézkedésekre van szükség a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállításához az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése érdekében, különösen a rossz állapotú vizes élőhelyek és folyók, erdők és mezőgazdasági ökoszisztémák helyreállításával.

A közelmúlt geopolitikai fejleményei még inkább rávilágítottak arra, hogy szükséges megvédeni az élelmezésbiztonságot és az élelmiszerrendszerek rezilienciáját. A nyersanyagárak emelkedése és a globális élelmezésbiztonsággal kapcsolatos aggodalmak szükségessé teszik a sebezhetőségek – például az importfüggőség – kezelését, valamint a fenntartható és reziliens élelmiszerrendszerekre való átállás felgyorsítását⁵. A bizonyítékok

¹ Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC): Különjelentés az 1,5 °C-os globális felmelegedés hatásairól, amely elérhető a <https://www.ipcc.ch/sr15/> weboldalon, és az IPCC hatodik értékelő jelentése, [Éghajlatváltozás 2022: hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség | Éghajlatváltozás 2022: hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség \(ipcc.ch\)](#).

² A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform: 2019. évi globális értékelő jelentés a biológiai sokféleségről és az ökoszisztéma-szolgáltatásokról, elérhető a <https://doi.org/10.5281/zenodo.5657041> weboldalon.

³ Biológiai Sokféleség Egyezmény, elérhető a <https://www.cbd.int/convention/text/> weboldalon.

⁴ Sir Partha Dasgupta professzor, Végleges jelentés a biológiai sokféleség gazdaságtanáról szóló független felülvizsgálatról, 2021. február 2., elérhető a <https://www.gov.uk/government/publications/final-report-the-economics-of-biodiversity-the-dasgupta-review> weboldalon.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése, COM(2022) 133 final.

azt mutatják, hogy az agrár-ökoszisztémák helyreállítása hosszú távon pozitív hatást gyakorol az élelmiszer-termelékenységre, és a természet helyreállítása mintegy „biztosítási kötvényként” szolgál az EU hosszú távú fenntarthatóságának és rezilienciájának garantálására.

Az Európa jövőjéről szóló konferencia⁶ 2022. május 9-én közzétett zárójelentésében a polgárok a mezőgazdaságra, az élelmiszertermelésre, a biológiai sokféleségre és az ökoszisztémákra, valamint a szennyezésre vonatkozó javaslataikban különösen „a biológiai sokféleség megőrzése érdekében – a védett területek létrehozását, helyreállítását, kiterjesztését és a velük való gazdálkodás jobbá tételét”; „a rovarok, különösen az őshonos és beporzó rovarok, többek között az idegenhonos inváziós fajokkal szembeni védekezés és a meglévő rendelet jobb érvényre juttatása révén történő védelmét”; valamint „az eltérő nemzeti helyzetek és adottságok figyelembevételével az EU-tagállamokban az őshonos fafajtákkal és a helyi növényvilággal megvalósítandó újraerdősítésre vonatkozó kötelező nemzeti célok kitűzését” kérték. Ami a polgárok tájékoztatásra, tudatosságra, párbeszédre és életstílusra vonatkozó javaslatait illeti, a polgárok különösen a következőket kérték: „az élelmiszertermelésnek és a biológiai sokféleség védelmének bevonása az oktatásba, ideértve a feldolgozatlan élelmiszereknek a feldolgozott élelmiszerekkel szembeni előnyét is, és az iskolakertek népszerűsítése, a városi kertészeti projektek és a vertikális gazdálkodás támogatása”; és „annak mérlegelése, hogy a biológiai sokféleséget kötelező tantárggyá tegyék az iskolákban és fokozzák a biológiai sokféleséggel kapcsolatos tudatosságot az EU-szerte folytatott médiakampányok és ösztönzött »versenyek« alkalmazásával”⁷. Ezért határozottabb fellépésre van szükség az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2030-ra és 2050-re vonatkozó uniós célkitűzések eléréséhez, valamint az élelmiszerrendszerek rezilienciájának biztosításához.

Ezért határozottabb fellépésre van szükség az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2030-ra és 2050-re vonatkozó uniós célkitűzések eléréséhez, valamint az élelmiszerrendszerek rezilienciájának biztosításához. Az európai zöld megállapodás⁸ kötelezettséget vállal a természet védelmére és helyreállítására. Kimondja, hogy a Bizottság intézkedéseket, többek között jogi intézkedéseket fog meghatározni, hogy segítse a tagállamokat a károsodott és szénben gazdag ökoszisztémák állapotának javításában és a jó ökológiai állapot helyreállításában. Az európai zöld megállapodás azt is hangsúlyozza, hogy „[m]inden uniós fellépést és szakpolitikát össze kell fogni annak érdekében, hogy az EU sikeres és méltányos átállást valósíthasson meg fenntartható jövőnk érdekében”.

A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia⁹ célokat tűzött ki a természet további védelme érdekében az EU-ban. Hangsúlyozta azonban, hogy a védelem önmagában nem elegendő: a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítása érdekében nagyobb erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a természet az egész EU-ban, a védett területeken és azokon túl is jó állapotba kerüljön. A Bizottság ezért kötelezettséget vállalt arra, hogy jogilag kötelező erejű célokat javasol a leromlott állapotú uniós ökoszisztémák helyreállítása

⁶ Az Európa jövőjéről szóló konferenciára 2021 áprilisa és 2022 májusa között került sor. A konferencia a deliberatív demokrácia egyedi, polgárok által irányított, páneurópai szintű gyakorlata volt, amelyen polgárok ezrei, valamint politikai szereplők, szociális partnerek, a civil társadalom képviselői és a kulcsfontosságú érdekelt felek vettek részt.

⁷ *Konferencia Európa jövőjéről – Jelentés a végső eredményekről*, 2022. május, 2. javaslat, 44. o. és 6. javaslat, 48. o.

⁸ [A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás](#), COM(2019) 640 final.

⁹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_hu#the-business-case-for-biodiversity

érdekében, különös tekintettel a legjobb szénelnyelő és -tároló potenciállal rendelkező, valamint a természeti katasztrófák hatásainak megelőzésére és enyhítésére leginkább alkalmas ökoszisztémákra.

Az EU eddig nem tudta feltartóztatni a biológiai sokféleség csökkenését. Egy nemrégiben készült tanulmány¹⁰, amelyet a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia értékelésének keretében véglegesítettek¹¹, azt mutatja, hogy az EU 2011 és 2020 között nem tudta megállítani a biológiai sokféleség csökkenését. Nem teljesítette azt az önkéntes célt, amely a leromlott ökoszisztémák legalább 15 %-ának 2020-ig történő helyreállítására irányult (a Biológiai Sokféleség Egyezmény 15. aicsi célkitűzésével összhangban¹²). A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztémákkal kapcsolatos kilátások rosszak, és azt mutatják, hogy a jelenlegi megközelítés nem működik.

Az Európai Parlament és a Tanács hangsúlyozta azt is, hogy fokozni kell az ökoszisztémák helyreállítására irányuló erőfeszítéseket, ahogy az a 2019. decemberi tanácsi következtetéseiben¹³ és az Európai Parlament 2020. januári állásfoglalásában¹⁴ is szerepel. A Parlament az állásfoglalásában felszólította a Bizottságot, hogy „térjen el az önkéntes kötelezettségvállalásoktól, és tegyen javaslatot egy [...] olyan ambiciózus és inkluzív stratégiára, amely jogilag kötelező erejű (és ezért érvényesíthető) célokat [...] tűz ki az EU és tagállamai számára”. 2021. június 9-i állásfoglalásában¹⁵ az Európai Parlament határozottan üdvözölte a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy jogalkotási javaslatot dolgoz ki a természet helyreállításáról, többek között a kötelező erejű helyreállítási célokról.

Az ökoszisztémák helyreállítása a nemzetközi napirenden is kiemelt helyen szerepel. A Biológiai Sokféleség Egyezmény 2050-ig szóló jövőképe¹⁶, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény¹⁷ (UNCCD), a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó

¹⁰Trinomics B. V. (2021) Support to the evaluation of the EU Biodiversity Strategy to 2020, and follow-up: Final study report (Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2022). A főbb releváns megállapítások összefoglalása: lásd a hatásvizsgálat IX. mellékletét. A Bizottság jelentése a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia értékeléséről, amely 2022 áprilisában esedékes.

¹¹A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – [Életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia](#), COM(2011) 244 végleges.

¹²A *Biológiai Sokféleség Egyezmény 2011–2020 közötti időszakra szóló stratégiai terve* 20 „aicsi biodiverzitási célt” tartalmazott. A 15. aicsi cél szerint: „2020-ig az ökoszisztémák rezilienciája és a biológiai sokféleség szénkészletekhez való hozzájárulása nő a megőrzés és helyreállítás révén, beleértve a leromlott ökoszisztémák legalább 15 %-ának helyreállítását, hozzájárulva ezáltal az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint az elsivatagosodás elleni küzdelemhez”; elérhető a <https://www.cbd.int/sp/targets/rationale/target-15/> weboldalon.

¹³Biológiai Sokféleség Egyezmény – A biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret előkészítése – A Tanács következtetései (15272/19), 2019. december 19.

¹⁴Az Európai Parlament 2020. január 16-i állásfoglalása a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes felei konferenciájának 15. üléséről (COP 15) (2019/2824(RSP)).

¹⁵Az Európai Parlament 2021. június 9-i állásfoglalása a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáról: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! (2020/2273(INI)).

¹⁶A biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret első tervezete, amely elérhető a <https://www.cbd.int/doc/c/914a/eca3/24ad42235033f031badf61b1/wg2020-03-03-en.pdf> címen.

¹⁷Az Egyesült Nemzetek egyezménye a sivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályról és/vagy sivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára (UNCCD), elérhető a https://www.unccd.int/sites/default/files/relevant-links/2017-01/UNCCD_Convention_ENG_0.pdf címen.

fenntartható fejlődési menetrend¹⁸ (a fenntartható fejlődési célok) és az ENSZ helyreállítási évtizede¹⁹ egyaránt az ökoszisztémák védelmére és helyreállítására szólít fel. A helyreállításra azért is szükség lesz, hogy az EU teljesíteni tudja az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményében és a Párizsi Megállapodásban²⁰ vállalt kötelezettségeit. Az olyan ökoszisztémák, mint a tőzeglápok, a vizes élőhelyek, az óceánok és az erdők – jó állapotban – nagy mennyiségű szén-dioxidot nyelhetnek el és tárolhatnak, és az éghajlatváltozás hatásainak csökkentéséhez is jelentősen hozzájárulhatnak.

A természethelyreállítási rendelethez vonatkozó javaslat átfogó célkitűzést határoz meg: hozzájárulás a biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállításához az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállításával, valamint hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos uniós célkitűzések eléréséhez, továbbá az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.

E célkitűzés elérése érdekében a javaslat számos kötelező erejű helyreállítási célt és kötelezettséget határoz meg az ökoszisztémák széles köre tekintetében. Ezeknek az intézkedéseknek 2030-ig az EU szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20 %-ára, illetve 2050-ig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémára ki kell terjedniük. A javaslatot olyan végrehajtási keret is támogatja, amely a célkitűzéseket nemzeti helyreállítási tervek kidolgozásával és végrehajtásával valósítja meg.

A javaslat lehetővé kívánja tenni az EU számára, hogy sürgősen cselekedjen, és megkezdje az ökoszisztémák helyreállítását olyan kötelező erejű célok és kötelezettségek alapján, amelyek már mérhetők és nyomon követhetők. Ez biztosítani fogja, hogy a tagállamok haladéktalanul megkezdhesék a helyreállítást. A későbbi szakaszokban több ökoszisztémát is be lehet vonni olyan közös módszerek kidolgozásával, amelyek a rendelet módosításával további célokat határoznak meg.

A javaslat így előkészíti az EU-ban található ökoszisztémák széles körének 2050-ig történő helyreállítását és fenntartását, mérhető eredményekkel 2030-ra és 2040-re. Lehetővé teszi az EU számára, hogy hozzájáruljon a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és a természet jó egészségi állapotának helyreállításához. Lehetővé teszi továbbá az EU számára, hogy globális vezető szerepet töltsön be a természetvédelem terén, különösen a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes feleinek 2022-ben tartandó konferenciáján.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A javaslat célja a meglévő környezetvédelmi szakpolitika kiegészítése. Célja, hogy hatékonyan, az uniós környezetvédelmi joggal szinergiában működjön. A javaslat emellett lendületet fog adni a jogszabályok jobb összehangolásának és végrehajtásának.

A javaslat különösen a következőket egészíti ki:

¹⁸ Egyesült Nemzetek: A Közgyűlés által 2015. szeptember 25-én elfogadott határozat – Alakítsuk át világunkat: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend, amely elérhető a https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E weboldalon.

¹⁹ A Közgyűlés által 2019. március 1-jén elfogadott határozat – Az ökoszisztéma-helyreállítás ENSZ-évtizede (2021–2030), amely elérhető a <https://www.decadeonrestoration.org/about-un-decade> weboldalon.

²⁰ Párizsi Megállapodás, amely elérhető a https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf címen.

a madárvédelmi irányelv²¹ és az élőhelyvédelmi irányelv²² a célok elérésére vonatkozó határidők kitűzésével és a tagállamok arra való kötelezésével, hogy a Natura 2000 hálózaton kívül is állítsák helyre az ökoszisztémákat;

a víz-keretirányelv²³ a folyók folytonosságára és az árterek jó állapotának biztosítására vonatkozó további helyreállítási követelmények meghatározásával;

a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv²⁴ a helyreállításra szoruló konkrét tengeri élőhelyekre vonatkozó konkrét intézkedésekkel és részletes célokkal;

az idegenhonos inváziós fajokról szóló rendelet²⁵.

Emellett részletesen és szorosan együtt fog működni a közös halászati politikával, és adott esetben biztosítani fogja a koherenciát és a kiegészítő jelleget.

A javaslat közvetlen kapcsolatban áll a 2030-ig tartó időszakra szóló új uniós erdőstratégiával²⁶, és olyan helyreállítási intézkedésekkel járul hozzá, amelyek az erdei élőhelyekre vonatkozó konkrét céloknak és kötelezettségeknek köszönhetően javítani fogják az erdők biológiai sokféleségét és rezilienciáját.

A közös agrárpolitikát illetően a javaslat a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó gyepterületi élőhelyekre és tágabb értelemben az uniós agrár-ökoszisztémákra vonatkozó konkrét célkitűzésekre épül, a biológiai sokféleséget növelő mutatók javulására vonatkozó bizonyítékok alapján. A javaslat egyértelműen kapcsolódik az uniós talajvédelmi stratégiához, mivel számos szárazföldi ökoszisztéma függ a talajtól, és áll kölcsönhatásban vele. A talajjal kapcsolatos egyéb célok a talajról szóló jövőbeli jogszabályok részét fogják képezni.

Ezenkívül a beporzópopulációk pusztulásának visszafordítására irányuló javasolt célkitűzés elő fogja segíteni a beporzókról szóló uniós kezdeményezés²⁷ célkitűzéseinek elérését. A javaslat azon célkitűzései, amelyek a városi térségek zöldterületeinek növelésére irányulnak, közvetlen hatással lesznek a környezetbarát infrastruktúrára vonatkozó stratégiára²⁸.

Az egyéb környezetvédelmi stratégiák – például a tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv²⁹, valamint a levegőre, a vízre és

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

²² A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről (HL L 317., 2014.11.4., 35. o.).

²⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia, COM(2021) 572 final.

²⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Uniós kezdeményezés a beporzókról, COM(2018) 395 final.

²⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Környezetbarát infrastruktúra – Európa természeti tőkéjének növelése, COM(2013) 249 final.

²⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, COM(2020) 98 final.

a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv³⁰ – keretében hozott szakpolitikai intézkedések a szennyező anyagok különböző formáinak csökkentésével hozzá fognak járulni az ökoszisztémákra nehezedő nyomás enyhítéséhez. Az olyan intézkedések, mint a zöld átállást és a fenntartható fejlődést célzó tanulásról szóló tanácsai ajánlás (amelyet a Tanács 2022. június 16-án fogad el)³¹ hozzájárulhatnak a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szükséges ismeretek, készségek és attitűdök kialakításához, többek között a természet helyreállításának támogatása érdekében.

Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival

Az ökoszisztémák helyreállítása és a biológiai sokféleség javítása az európai zöld megállapodás sarokköve. Az egészséges ökoszisztémák biztosítása és az éghajlatváltozás elleni küzdelem szervesen összekapcsolódik. A globális felmelegedés közvetlen hatással van az ökoszisztémákra, és olyan hosszú távú vagy visszafordíthatatlan hatásokkal jár, mint például az ökoszisztémák pusztulása. Az olyan uniós éghajlat-politikák, mint az európai klímarendelet³² és az „Írány az 55 %!” intézkedéscsomagban foglalt javaslatok (különösen a földhasználatról, a földhasználat-megváltoztatásáról és az erdőgazdálkodásról szóló rendeletre vonatkozó javaslat³³) hangsúlyozzák a természetes elnyelők alapvető fontosságát a széndioxid leválasztásában és tárolásában. Ennek hatékony megvalósítása érdekében az ökoszisztémáknak, például a vizes élőhelyeknek és az erdőknek jó állapotban kell lenniük. Ezért ez a rendelet várhatóan jelentősen hozzájárul majd az éghajlat-politikákhoz.

Az ökoszisztémák jó állapotának helyreállítása olyan természetalapú megoldásokat jelent, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, valamint az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia³⁴ célkitűzéseinek megvalósításához. A nagyobb biológiai sokféleséggel rendelkező és egészségesebb ökoszisztémák reziliensebbek az éghajlatváltozás hatásaival szemben, és hatékonyan előzik meg a katasztrófákat, illetve csökkentik azok kockázatát. Az európai klímarendelet értelmében a tagállamok olyan nemzeti alkalmazkodási stratégiákat fognak elfogadni és végrehajtani, amelyek előmozdítják a természetalapú megoldásokat és az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást. Az e javaslat szerinti nemzeti helyreállítási tervek szorosan együtt fognak

³⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Uniós cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”, COM(2021) 400 final.

³¹ A környezeti fenntarthatóságot célzó tanulásról szóló tanácsai ajánlásra irányuló COM(2022) 11 final bizottsági javaslat alapján.

³² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról.

³³ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a megfelelési szabályok egyszerűsítése, a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, továbbá a földhasználati, erdőgazdálkodási és mezőgazdasági ágazat klímasemlegességének 2035-ig történő közös megvalósítására irányuló kötelezettségvállalás tekintetében, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek az ellenőrzés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról, COM(2021) 554 final.

³⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia, COM(2021) 82 final.

működni az európai klímarendelet értelmében vett nemzeti alkalmazkodási stratégiákkal és az uniós polgári védelmi jogszabályokkal³⁵. Kölcsönösen erősíteni fogják egymást.

A mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és a halászat egyaránt olyan ágazat, amely a jó állapotban lévő ökoszisztémáktól függ. A jó állapotban lévő agrár-ökoszisztémák biztonságos, fenntartható, tápláló és megfizethető élelmiszereket biztosítanak. Reziliensebbé teszik a mezőgazdaságot az éghajlatváltozás hatásaival és a környezeti kockázatokkal szemben, miközben munkahelyeket is teremtenek (például a biogazdálkodás, a vidéki turizmus és a szabadidős tevékenységek terén). A jó állapotban lévő erdei ökoszisztémák számos előnnyel járnak. Például fát és élelmiszert biztosítanak, leválasztják és tárolják a szén-dioxidot, stabilizálják a talajt, tisztítják a levegőt és a vizet, valamint csökkentik a természeti katasztrófák, például a kontrollálatlan vegetációtüzek és a károsítók okozta betegségek hatását. A tengeri ökoszisztémák jó állapotának megőrzése jelentősen hozzájárul a biológiai sokféleséghez, mert fontos ívóterületeket és halbölcsőket, valamint egészséges élelmiszereket biztosítanak a tengerekből és óceánokból. Az egészséges tengeri ökoszisztémák az éghajlatváltozás hatását is enyhítik, mert csökkentik a természeti katasztrófák hatását a partok mentén.

Az e javaslatban meghatározott egyes célok és mutatók célja a biológiai sokféleséggel kapcsolatos intézkedések és a más uniós szakpolitikákkal kapcsolatos fellépések közötti jobb együttműködés megteremtése. E szakpolitikák közé tartozik az új közös agrárpolitika (a továbbiakban: KAP)³⁶ (a mezőgazdaságban a környezet javítására vonatkozó szabályokkal, valamint a 2023–2027-es időszakra szóló KAP-stratégiai tervek keretében rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekkel), a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért³⁷, és a közös halászati politika. A javaslat az EU regionális szakpolitikájához is kapcsolódik, amely finanszírozhatja az ökoszisztémák helyreállítását az Európai Regionális Fejlesztési Alapon³⁸ keresztül, illetve a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztémákkal kapcsolatos kutatásba és innovációba való beruházást támogató Horizont Európán³⁹ keresztül.

A javaslat emellett segítheti az EU-t abban, hogy globális vezető szerepet töltsön be, mozgósítsa a nemzetközi közösséget, és világszerte fellépjen a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása érdekében. A Biológiai Sokféleség Egyezmény Felelősek Konferenciája (COP15) várhatóan új globális biodiverzitási keretet fog létrehozni, amely ambiciózus helyreállítási célokat tartalmaz. A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia olyan terv, amely megvalósítja ezt az EU-ban, és tanúskodik az EU globális szintű elkötelezettségéről. A javaslat határozott jelzést fog küldeni a globális

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1313/2013/EU határozata (2013. december 17.) az uniós polgári védelmi mechanizmusról, az (EU) 2019/420 határozattal módosítva.

³⁶ Lásd a KAP-stratégiai terveket, amelyek elérhetők a https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en oldalon.

³⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért, COM(2020) 381 final.

³⁸ Lásd az alábbiakat: Európai Regionális Fejlesztési Alap (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/), valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelet, amely elérhető a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32021R1058> weboldalon.

³⁹ Lásd a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kutatási szakpolitikát (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/biodiversity/biodiversity-research-policy_en).

közösségnek arról, hogy az EU komolyan veszi a kötelezettségvállalását, és célja, hogy jogszabályban rögzítse az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozó célokat, és inspirációként szolgálhat más országok számára ahhoz, hogy hasonló ambiciózus szakpolitikákat fogadjanak el a természet helyreállítására és a biológiai sokféleség védelmére vonatkozóan.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

Jogalap

E javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése, amely meghatározza, hogyan kell végrehajtani a Szerződés 191. cikkét. A Szerződés 191. cikke megfogalmazza az EU környezetvédelmi politikájának célkitűzéseit:

- a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása,
- az emberi egészség védelme,
- a természeti erőforrások körültekintő és észszerű felhasználása,
- a regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére és különösen az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten.

Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

Az uniós szintű fellépés a biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma állapotromlásának mértéke és határokon átnyúló jellege, a lakosságra gyakorolt hatása és a gazdasági kockázatok miatt indokolt. A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák jelentős mértékű helyreállításához uniós szabályokra és kötelezettségekre van szükség. Az, hogy nem történt előrelépés a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia megvalósítása terén, azt mutatja, hogy a tagállamok önkéntes kötelezettségvállalásai nem elegendők az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozó uniós célkitűzések eléréséhez.

Nagyszabású, összehangolt fellépésre van szükség a biológiai sokféleség csökkenésének és az állapotromlásnak a kezelése, valamint a méretgazdaságosság megteremtése érdekében. Például a beporzópopulációk helyreállításához elengedhetetlen az uniós szintű munka: ez a probléma az egész EU-ban jelen van, és nem oldható meg úgy, ha csak néhány tagállam foglalkozik vele. Uniós fellépésre azért is szükség van, mert számos szárazföldi és tengeri faj mobilis.

Az egyik ökoszisztéma helyreállítása segíti a többi szomszédos vagy kapcsolódó ökoszisztémát és azok biológiai sokféleségét, mivel számos faj az összekapcsolt, földrajzilag kiterjedt ökoszisztémák hálózataiban gyarapodik. Emellett uniós fellépésre van szükség a meglévő jogi követelmények kiegészítése és az EU más uniós környezetvédelmi és éghajlatpolitikai jogszabályok szerinti célkitűzéseinek elérése érdekében.

Arányosság

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel nem lépi túl a célkitűzés (2030-ra kezdődjön meg az EU-ban a biológiai sokféleség helyreállítása) eléréséhez szükséges mértéket.

Az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozó, jogilag kötelező erejű uniós célok és kötelezettségek meghatározása következetessé tenné az átfogó célkitűzés eléréséhez Uniószerre szükséges intézkedéseket. Az eredmények Bizottság általi nyomon követése és az azzal kapcsolatos jelentéstétel további előnyökkel, illetve az EU és a tagállamok általi hatékonyabb közös fellépéssel fog járni.

Összefoglalva, a javaslat átfogó célt, valamint ökoszisztéma-specifikus célokat és kötelezettségeket határoz meg, amelyek összhangban vannak a célkitűzések hatályával. Annak biztosítása érdekében, hogy az EU elérje ezeket a célkitűzéseket, a javaslat végrehajtási intézkedéseket, értékeléseket és felülvizsgálatokat határoz meg.

A jogi aktus típusának megválasztása

A hosszú távú célkitűzés biztosításához inkább jogalkotási, semmint nem jogalkotási megközelítésre van szükség. E javaslat célkitűzései olyan rendelet révén valósíthatók meg a legjobban, amely biztosítja a jogszabályok közvetlen alkalmazását. A tagállamoknak hozzá kell járulniuk a hosszú távú célkitűzéshez, és így olyan nemzeti helyreállítási terveket kell bevezetniük, amelyek meghatározzák az ökoszisztéma-specifikus célok eléréséhez és a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges helyreállítási intézkedéseket. Mivel a rendeleteket nem kell átültetni a nemzeti jogba, a helyreállítási intézkedések egy irányelvhez képest hamarabb kezdődhetnek meg a gyakorlatban.

Egy rendelet pontosabban és részletesebben ismerteti a tagállamok által meghozandó intézkedéseket, és így sokkal pontosabban meghatározná ezeket az intézkedéseket, és ezáltal Unió-szerte nagyobb következetességet és koherenciát eredményezne. Az irányelvekkel ellentétben a rendeletek nemcsak a tagállamok által elérendő célt jelölik meg, hanem a jogi követelményeket és e cél elérésének módjait is pontosabban meghatározzák.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata

A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia értékelése szerint az ökoszisztéma helyreállítása azért nem járt sikerrel, mert jogilag kötelező erejű célok helyett önkéntes célok meghatározására került sor. Az elkötelezettség és a politikai prioritások ezt követő hiánya nagymértékben akadályozta a helyreállítási munkák anyagi és egyéb forrásainak elosztását.

Ezenkívül a madárvédelmi irányelv és az élőhelyvédelmi irányelv nem határozza meg a természetes élőhelyek és fajok kedvező védettségi állapotának fenntartására vagy helyreállítására vonatkozó határidőket. Az említett irányelvek a Natura 2000 hálózaton kívüli ökoszisztémák helyreállítására vonatkozóan sem tartalmaznak konkrét követelményeket. E hiányosságok orvoslása érdekében ez a javaslat kötelezővé teszi bizonyos fajok és élőhelyek helyreállítását a Natura 2000 hálózaton belül és kívül egyaránt, egyértelmű határidők mellett.

A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvet illetően az irányelv első végrehajtási ciklusáról szóló, 2020. évi bizottsági jelentés⁴⁰ arra a következtetésre jutott, hogy az irányelv átfogó célját nagyon nehéznek bizonyult elérni. Ennek oka a konkrét intézkedések hiánya és az egyes élőhelyek vagy fajok kellően aprólékos nyomon követésének hiánya, valamint a konkrét célok hiánya. A helyreállítási célok e rendeletben történő meghatározása támogatni fogja a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv célkitűzéseit és végrehajtását.

⁴⁰ Az Európai Unión belüli tengeri környezet állapotának felülvizsgálata a tiszta, egészséges és termelékeny óceánok és tengerek felé, amely a következő dokumentumot kíséri: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv (2008/56/EK irányelv) végrehajtásáról, SWD(2020) 61 final.

A víz-keretirányelv célravezetőségi vizsgálata arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtása során feltárt nehézségek részben annak tudhatók be, hogy a környező élőhelyekről származó diffúz szennyezés hatással van a víztest állapotára. A víz-keretirányelv nem feltétlenül írja elő a tagállamok számára, hogy számolják fel azokat az akadályokat, amelyek megbonthatják a folyó/tavak természetes összeköttetését. A madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv által védett számos szárazföldi ökoszisztéma, élőhely és faj azonban közvetlenül függ attól, hogy a vízi ökoszisztémák közel természetes állapotban vannak-e. Ez a javaslat kiegészíti a víz-keretirányelvet azzal, hogy helyreállítási célokat és egyéb konkrét követelményeket határoz meg a folyókra és árterekre vonatkozóan. Ezen túlmenően az ebben a javaslatban foglalt, az állapotromlás megakadályozására vonatkozó követelmény megfelel az irányelv azon jelenlegi követelményének, hogy intézkedéseket kell hozni az összes víztest állapotromlásának megakadályozására.

Konzultációk az érdekelt felekkel

A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatással összhangban ezzel a rendelettel és a kísérő hatásvizsgálattal kapcsolatban széles körű konzultációra került sor. A Bizottság az érdekelt felek széles körének véleményét gyűjtötte össze, különös tekintettel a tagállamok képviselőire, a környezetvédelmi szervezetekre, a kutatóintézetekre, a mezőgazdasági és erdészeti szövetségekre, valamint a vállalkozások képviselőire. A konzultációkra nyilvános konzultáció részeként, az érdekelt felek öt munkaértekezletén, valamint az érdekelt felekkel és a tagállamokkal tartott találkozókra került sor. A különböző vélemények értékes információkkal és meglátásokkal szolgáltak, amelyek segítettek a hatásvizsgálat és a javaslat előkészítésében.

Bevezető hatásvizsgálat

A javasolt rendeletre vonatkozó bevezető hatásvizsgálat közzétételére 2020. november 4-én került sor. Az érdekelt felek és a nyilvánosság 2020. december 2-ig adhattak visszajelzést a kezdeményezésről. 132 válasz érkezett, főként nem kormányzati szervezetektől, vállalkozói szövetségektől és szervezetektől, környezetvédelmi szervezetektől és a nyilvánosságtól.

Nyilvános konzultáció

A Bizottság 2021. január 11. és április 5. között online nyilvános konzultációt tartott, amelynek során 111 842 válasz érkezett. A konzultáció során véleményeket gyűjtöttek a kötelező erejű helyreállítási célokra vonatkozó bizottsági javaslat elkészítésének főbb szempontjairól és megközelítéséről. Az eredmények a jogilag kötelező erejű helyreállítási célok elsőpró támogatottságát mutatják: a megkérdezettek 97 %-a támogatja az összes ökoszisztémára kiterjedő általános uniós helyreállítási célokat, 96 %-a pedig az egyes ökoszisztémákra vagy élőhelyekre vonatkozó célokat. Ez azt mutatja, hogy szinte maradéktalanul támogatják mind az átfogó helyreállítási célt, mind az ökoszisztémákra vonatkozó konkrét uniós célokat.

Érdekelt felek részvételével szervezett munkaértekezletek

2020 vége és 2021 szeptembere között öt munkaértekezletre került sor a tagállamok és az érdekelt felek képviselőivel. Ezeken megvitatták a szakpolitikai alternatívákat, és véleménygyűjtés folyt a helyreállítási célokkal kapcsolatos alternatívákról és e célok megvalósításának módjáról. A munkaértekezletek résztvevői megvizsgálták a lehetséges társadalmi, gazdasági és szélesebb körű környezeti hatásokat, valamint a hatásvizsgálatot támogató tanulmány előzetes megállapításait.

Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása

A javaslat a legújabb tudományos eredményeken alapul. A javaslatot kísérő hatásvizsgálatot egy külső szakértőkből álló csoport által készített tanulmány támasztja alá. A szakértői csoport a tanulmány különböző szakaszaiban mindvégig szorosan együttműködött a Bizottsággal. A Bizottság a javaslat elkészítéséhez számos más információforrást is felhasznált, különösen az uniós kutatási és innovációs projektek eredményeit és az elismert nemzetközi jelentéseket (például az 1. szakaszban említetteket).

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és a Közös Kutatóközpont különleges szakértelmet biztosított, és szorosan részt vett e jogalkotási javaslat és a kapcsolódó hatásvizsgálat kidolgozásában. Az Ügynökség például a tagállamok által az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján jelentett hivatalos adatok alapján információkat dolgozott ki a helyreállítási igényekről.

Hatásvizsgálat

A javaslat hatásvizsgálaton alapul. A Szabályozói Ellenőrzési Testület 2021. július 16-án kiadott kedvezőtlen véleményében felvetett problémák megoldását követően a hatásvizsgálat 2021. október 28-án kedvező véleményt kapott (figyelembe vett fenntartásokkal).

A hatásvizsgálat a következő szakpolitikai alternatívákat azonosította:

1. alapforgatókönyv: ez a szakpolitikai alternatíva az európai zöld megállapodásban és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában foglalt szakpolitikák, valamint az egyéb releváns meglévő szakpolitikák reális végrehajtását feltételezi – a jogilag kötelező erejű helyreállítási célok kivételével;
2. az ökoszisztéma helyreállítására vonatkozó átfogó, jogilag kötelező erejű cél meghatározása: ez az alternatíva egyértelműen meghatározott, átfogó, jogilag kötelező erejű célt határoz meg az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozóan. Ez a cél a következőképpen határozható meg: 2050-re az uniós ökoszisztémák adott százalékát helyreállítják és jó állapotban megőrzik. Emellett jogilag kötelező erejű mérföldköveket határoznak meg 2030-ra és 2040-re;
3. jogilag kötelező erejű, ökoszisztéma-specifikus célok meghatározása: ez az alternatíva célokat és kötelezettségeket határoz meg több olyan ökoszisztémára, élőhelyre és fajcsoportra vonatkozóan, amelyet 2030-ra, 2040-re és 2050-re helyre kell állítani. Az EU minden egyes fő ökoszisztéma-típusa tekintetében olyan célok és kötelezettségek meghatározására kerül sor, amelyek közvetlenül alkalmazandók lennének tagállami szinten;
4. jogilag kötelező erejű, ökoszisztéma-specifikus célok átfogó célkitűzéssel: ez az alternatíva a 3. alternatíva ökoszisztéma-specifikus céljainak és a 2. alternatíva egy variációjának hibridje, nevezetesen olyan átfogó célkitűzés, amely „hozzájárul a biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállításához az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállításával, és a helyreállítási intézkedéseknek 2030-ig az EU szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20 %-ára, valamint 2050-ig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémára ki kell terjedniük”. Ez olyan átfogó célkitűzés, amelyre az EU-nak törekednie kell, és amelyet a tagállamok számára ökoszisztéma-specifikus célok és kötelezettségek egészítenek ki.

A 4. alternatívát tekintették a legjobb szakpolitikai alternatívának, mivel ez a leghatékonyabb, legeredményesebb és legkoherensebb szakpolitikai alternatíva. Az átfogó célkitűzés jobban lehetővé teszi a konkrét célok elérését, és annak kockázata, hogy egyáltalán nem cselekszünk, az összes alternatíva közül ennél a legalacsonyabb. Emellett ez az alternatíva valamennyi ökoszisztéma-típus esetében csökkenti az intézkedések késedelmének kockázatát azáltal, hogy a lehető legtöbb intézkedést teszi meg most ott, ahol ez lehetséges. Csökkenti az intézkedések elhalasztásának kockázatát, ami káros lenne a környezetre, a gazdaságra és a társadalom szempontjából.

Az előnyben részesített alternatíva ezért lehetővé teszi az EU számára, hogy sürgősen cselekedjen, és megkezdje az ökoszisztémák helyreállítását már mérhető és nyomon követhető célok alapján. A jövőben, amint megtörtént a közös módszerek kidolgozása az uniós ökoszisztémák jó állapotának értékelésére, e közös módszerek alapján a rendelet módosításával további célok határozhatók meg.

A jogalkotási javaslat ezen előnyben részesített alternatívája biztosítani fogja, hogy az EU a javasolt időben és költséghatékony módon érhesse el az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozó célkitűzéseit. Az előnyök minden főbb ökoszisztéma-típus esetében meghaladják a költségeket. Például a szárazföldi és part menti vizes élőhelyek esetében a becslések szerint csak a szén-dioxid-tárolásból származó, pénzben kifejezett előnyök már meghaladják az ökoszisztéma helyreállításának becsült költségeit. Az egyéb ökoszisztéma-szolgáltatásokra vonatkozó becslésekkel együtt a haszon-költség arány még magasabb. Az I. mellékletben szereplő tőzeglápok, mocsarak, erdők, fenyérek és cserjék, gyepterületek, folyók, tavak és hordalékos élőhelyek, valamint part menti vizes élőhelyek helyreállításából származó előnyök összességében nagyságrendileg 1 860 milliárd EUR-ra becsülhetők (a költség a becslések szerint 154 milliárd EUR nagyságrendű).

A becslések szerint a tengeri és városi ökoszisztémák, az erdők, az agrár-ökoszisztémák és a beporzópopulációk helyreállítása szempontjából is jelentős előnyökre kell számítani. A növények rovarok általi beporzásának becsült értéke az EU-ban például évi 5 milliárd EUR. Ezen túlmenően számos más előny is jelentkezik, beleértve a károsítók elleni biológiai védekezést és a biológiai sokféleség általános javulását.

A környezeti, társadalmi és gazdasági hatások értékelése alapján arra lehet következtetni, hogy az érdekelt felek bizonyos csoportjaira gyakorolt hatás kezdetben nagyobb lehet, mint más csoportok esetében. A rendelet ezért előírja a tagállamok számára, hogy a nemzeti helyreállítási tervük részeként biztosítsák a társadalmi részvételt, és határozzák meg, hogyan veszik figyelembe a helyi közösségek és érdekelt felek igényeit.

A tagállamok által a helyreállítási célkitűzéseik eléréséhez igényelt források származhatnak uniós forrásokból, nemzeti forrásokból és magánforrásokból. A tagállamok költségvetésére gyakorolt hatás a helyreállítási szükségletektől és a kapcsolódó helyreállítási intézkedések végrehajtásától függ. Ezek a költségek uniós vagy magánforrásokból történő finanszírozással csökkenthetők. Például számos uniós forrás áll rendelkezésre a helyreállításhoz, és a taxonómiai rendelet⁴¹ a várakozások szerint megkönnyíti a magánforrások szélesebb körű

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

felhasználását. Forrásokra lesz szükség a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozásához is, beleértve a konzultációs szakaszokat és a nyomon követést.

Ami a jelentéstételt illeti, a javaslat minimálisra csökkenti az adminisztratív terheket azáltal, hogy teljes mértékben kihasználja a meglévő jelentéstételi követelményeket, valamint a folyamatok digitalizálásának lehetőségét. Ezen túlmenően a hatékonyság és a költségcsökkentés jelentősen javítható az olyan új technológiák használatának maximalizálásával, mint a távérzékelés, a Kopernikusz műholdas szolgáltatásai és termékei, a földrajzi információs rendszerek, a lokális érzékelők és eszközök, az adatelemzés és -feldolgozás, valamint a mesterséges intelligencia. Ezek a technológiák növelik a többszörös nyomonkövetési és jelentéstételi folyamatok gyorsaságát, hatékonyságát és koherenciáját.

A javaslat kissé eltér a 4. alternatívától, mivel a talajra vonatkozó egyes lehetséges célokat egy későbbi szakaszban külön jogszabály fogja tárgyalni, ahogy az az EU talajvédelmi stratégiájában is szerepel.

Célravezető szabályozás és egyszerűsítés

A jogalkotás minőségének javítása iránti elkötelezettségének megfelelően a Bizottság a javaslatot inkluzív módon, teljes átláthatóság és az érdekelttekkel folytatott folyamatos párbeszéd mellett készítette. Az „egy be, egy ki” megközelítéssel összhangban elemezte az adminisztratív hatásokat. Az adminisztratív költségek elsősorban az EU-t és a tagállami közigazgatási szerveket fogják terhelni. Ezek magukban foglalják az ökoszisztémák felmérésének, a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozásának, a helyreállításra kiválasztott ökoszisztémák kezelésének és nyomon követésének, valamint a jelentéstételnek a költségeit. A hatásvizsgálat becslése szerint ezek az igazgatási költségek 2050-ig mintegy 14 milliárd EUR-t tesznek ki.

Alapjogok

A javaslat tiszteletben tartja az alapvető jogokat, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket. A fenntartható fejlődésnek a Charta 37. cikkében meghatározott elvével összhangban hozzájárul a magas szintű környezetvédelemhez való joghoz és a környezet minőségének javításához.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat végrehajtásához a Bizottságnál emberi erőforrásokra lesz szükség a mellékelt pénzügyi kimutatásban meghatározottak szerint. A Bizottságot érintő humánerőforrás-vonzatok kezelésére várhatóan a meglévő allokációk révén kerül sor.

A végrehajtáshoz az Európai Környezetvédelmi Ügynökség támogatására is szükség lesz, amihez a pénzügyi kimutatásban foglaltaknak megfelelően további forrásokra lesz szükség.

Ez a javaslat olyan cikkeket tartalmaz, amelyek részletesen ismertetik a rendelet végrehajtásához szükséges további munkát, beleértve a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok vagy végrehajtási aktusok elfogadására (például a nemzeti helyreállítási tervek egységes formátumának kidolgozására vagy a mellékletek felülvizsgálatára) vonatkozó felhatalmazást.

Az e javaslatban szereplő pénzügyi kimutatás részletesen bemutatja a költségvetési vonzatokat, valamint a szükséges emberi és igazgatási erőforrásokat.

5. EGYÉB ELEMEEK

Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

A megfelelés és a végrehajtás nyomon követése a következők révén történik:

- a tagállamok által a javaslatban meghatározott célok elérése és a kötelezettségek teljesítése terén elért előrehaladásról nyújtott tájékoztatás,
- a tagállamok nemzeti helyreállítási tervében meghatározott helyreállítási intézkedések végrehajtása,
- a helyreállított területeken mutatkozó tendenciák.

A Bizottság a tagállamoktól származó információk, valamint a Bizottság (például a Kopernikusz műholdas szolgáltatások) által gyűjtött egyéb adatok alapján jelentést készít az elért eredményekről.

A rendelet alkalmazását 2035-ig felülvizsgálja annak biztosítása érdekében, hogy a rendelet célkitűzései teljesüljenek, és elérjék a kívánt hatást.

A rendelet szükség esetén módosításra kerül, például az ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló új módszereken alapuló, jogilag kötelező erejű, az ökoszisztémákra vonatkozó további helyreállítási célok bevezetése végett.

A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata

Az átfogó célkitűzést az **1. cikk** írja le: hozzájárulás a biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállításához az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállításával. Ez megteremti azt a keretet, amelyben a tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezetnek be, amelyek együttesen 2030-ra az EU szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20 %-át, 2050-re pedig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémát lefedik. Ez a biodiverzitási stratégiában meghatározott fő célra épül, amely szerint 2050-re valamennyi ökoszisztémát helyre kell állítani, rezilienssé kell tenni és megfelelően védeni kell, és hogy mérföldkőként 2030-ra meg kell kezdeni Európa biológiai sokféleségének helyreállítását. Elismert tény, hogy a természet helyreállítása jelentősen hozzá fog járulni az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos uniós célkitűzésekhez, a természeti katasztrófák hatásainak megelőzéséhez és enyhítéséhez, valamint az EU nemzetközi kötelezettségvállalásaihoz.

Az 1. cikkben ismertetett keret esetében használt megközelítés szerint először az élőhelyvédelmi irányelv által védett élőhelytípusokra kell építeni, amelyek esetében már léteznek módszerek a jó állapot megállapítására. Ezen élőhelyek tekintetében tehát helyreállítási célok határozhatók meg e módszerek alapján.

A **4. cikk** meghatározza a szárazföldi, part menti és édesvízi ökoszisztémákra vonatkozó helyreállítási célokat, az **5. cikk** pedig helyreállítási célokat határoz meg a tengeri ökoszisztémák tekintetében (amelyek az élőhelyvédelmi irányelv hatálya alá tartozó területeken kívül más tengeri területeket is magukban foglalnak). Ezek a célok a területek helyreállítására és visszaállítására, valamint a fajok élőhelyeinek helyreállítására vonatkoznak. A helyreállítás együtt jár a védelemmel és a fenntartással, ezért mind a 4., mind az 5. cikk előírja annak biztosítását, hogy az ökoszisztémák állapota a helyreállítás előtt vagy után ne romoljon.

Az élőhelyvédelmi irányelv hatályán kívül eső élőhelytípusok vagy ökoszisztémák esetében a jó állapot még nem került meghatározásra. A **6–10. cikk** azonban további konkrét célokat és kötelezettségeket határoz meg, amelyek további helyreállítási intézkedéseket tesznek szükségessé.

A **6. cikk** célokat határoz meg a nettó veszteség elkerülése, valamint a nagyvárosokban, a városokban és elővárosokban található zöld városi területek növelése érdekében. A fával borított terület minimális arányának biztosítása és a zöldterületek biztosítása integrálódik az új és a meglévő épületekbe, és az infrastrukturális fejlesztések hozzájárulnak e célok eléréséhez. A zöldterületek és a fával borított területek a városi környezetbarát infrastruktúra alapvető elemei, és ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontból a nagyvárosokban, városokban és elővárosokban élő emberek javát szolgálják.

A **7. cikk** kötelezettségeket állapít meg a folyók akadályainak eltávolítására vonatkozóan. Ez hozzá fog járulni a folyók természetes hosszirányú és oldalirányú összeköttetéséhez, illetve ahhoz az uniós célkitűzéshez, hogy 25 000 km hosszan megvalósuljon a szabad vízáramlás. A folyók környezetének és az ártereknek a helyreállításához is hozzájárul.

A **8. cikk** kötelezettséget állapít meg a beporzók pusztulásának visszafordítására és a beporzópopulációk növekvő tendenciájának elérésére mindaddig, amíg el nem érik a kielégítő szintet. Ez a beporzók nyomon követésére szolgáló, a jövőben kidolgozandó módszeren fog alapulni.

Az agrár-ökoszisztémák és az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének javítása érdekében a **9. és 10. cikk** kötelezettségeket ír elő az egyes tagállamok számára, hogy egyre növekvő tendenciát érjenek el olyan mutatók tekintetében, amelyek különösen fontosak ezen ökoszisztémák biológiai sokfélesége szempontjából.

A 6–10. cikkben meghatározott helyreállítási célok és kötelezettségek kiegészítik a 4. és 5. cikkben meghatározott célokat, ezért hatással lesznek az élőhelyvédelmi irányelv által védett élőhelytípusoknak otthont adó területekre is.

A **11. és 12. cikk** ismerteti a tagállamok nemzeti helyreállítási tervére vonatkozó követelményeket. A helyreállítási intézkedéseket stratégiaileg kell megtervezni, hogy Unió-szerte a lehető leghatékonyabban járuljanak hozzá a természet helyreállításához, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz. Fontos, hogy a tagállamok a rendelkezésre álló legjobb és legfrissebb tudományos eredmények alapján készítsék el nemzeti helyreállítási tervüket.

A **13., 14. és 15. cikk** előírja, hogy a tagállamoknak értékelés céljából be kell nyújtaniuk a Bizottsághoz a nemzeti helyreállítási tervüket, és a terv elfogadása előtt válaszolniuk kell a Bizottság észrevételeire. A nemzeti helyreállítási tervek felülvizsgálatának és rendszeres módosításának folyamatát is ismertetik.

A **17. és 18. cikk** nyomonkövetési és jelentéstételi követelményeket tartalmaz.

A **19. cikk** a rendelet mellékleteinek módosítására vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

A **20. és 21. cikk** meghatározza a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási aktusok Bizottság általi elfogadásának feltételeit.

A **22. cikk** előírja, hogy a rendeletet 2035. december 31-ig felül kell vizsgálni.

A **23. cikk** e rendelet hatálybalépéséről és alkalmazásáról rendelkezik.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**a természet helyreállításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére⁴²,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Uniós szinten szabályokat kell megállapítani az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozóan annak érdekében, hogy az Unió területén biztosított legyen a biológiai sokféleség és a reziliens természet helyreállítása. Az ökoszisztémák helyreállítása az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos uniós célkitűzésekhez is hozzájárul.
- (2) Az európai zöld megállapodás⁴³ olyan ambiciózus ütemtervet határozott meg az Unió modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkező, méltányos és virágzó társadalommá való átalakítására, amelynek célja az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jólétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben. Az európai zöld megállapodás részeként a Bizottság elfogadta a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiát⁴⁴.
- (3) Az Unió és tagállamai – mint a 93/626/EGK tanácsi határozattal⁴⁵ jóváhagyott Biológiai Sokféleség Egyezmény részes felei – elkötelezettek a felek konferenciája által 2010-ben a biológiai sokféleség tekintetében a 2011–2020-as időszakra szóló

⁴² HL C [...], [...], [...] o.⁴³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, 2019. december 11., COM(2019) 640 final.⁴⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia, Hozzuk vissza a természetet az életünkbe, 2020. május 20., COM(2020) 380 final.⁴⁵ A Tanács 93/626/EGK határozata (1993. október 25.) a biológiai sokféleségről szóló egyezmény megkötéséről (HL L 309., 1993.12.13., 1. o.).

stratégiai tervről szóló X/2. sz. határozattal⁴⁶ elfogadott hosszú távú stratégiai jövőkép mellett, amely szerint 2050-re értékelni kell, meg kell őrizni, helyre kell állítani és körültekintően kell felhasználni a biológiai sokféleséget, fenntartva az ökoszisztéma-szolgáltatásokat, fenntartva az egészséges bolygót, és alapvető előnyöket biztosítva minden ember számára.

- (4) [a Biológiai Sokféleség Egyezmény feleinek 15. konferenciáján elfogadandó új globális biodiverzitási keret helyreállítási céljának helye]
- (5) Az ENSZ fenntartható fejlődési céljai⁴⁷, különösen a 14.2., a 15.1., a 15.2. és a 15.3. cél a szárazföldi és belvízi édesvízi ökoszisztémák és szolgáltatásaik, különösen az erdők, a vizes élőhelyek, a hegyek és a szárazföldek megőrzésének, helyreállításának és fenntartható használatának szükségességére utal.
- (6) Az ENSZ Közgyűlése a 2019. március 1-jei határozatában⁴⁸ a 2021–2030-as időszakot kinevezte az ökoszisztéma-helyreállítás évtizedének, hogy világszerte támogassa és fokozza az ökoszisztémák pusztulásának megelőzésére, megállítására és visszafordítására irányuló erőfeszítéseket, és felhívja a figyelmet az ökoszisztémák helyreállításának fontosságára.
- (7) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia biztosítani kívánja, hogy 2030-ra megkezdődjön Európa biológiai sokféleségének helyreállítása, ami az emberek, a bolygó, az éghajlat és a gazdaság javát szolgálja. Ambiciózus uniós természethelyreállítási tervet határoz meg, amely számos kulcsfontosságú kötelezettségvállalást tartalmaz, beleértve a leromlott állapotú ökoszisztémák – különösen a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, illetve a természeti katasztrófák hatásainak megelőzése és csökkentése szempontjából a legnagyobb potenciállal rendelkező ökoszisztémák – helyreállítását célzó, jogilag kötelező erejű uniós természethelyreállítási célok előterjesztésére vonatkozó kötelezettségvállalást.
- (8) 2021. június 9-i állásfoglalásában⁴⁹ az Európai Parlament határozottan üdvözölte a kötelező erejű természethelyreállítási célokat tartalmazó jogalkotási javaslat kidolgozására vonatkozó kötelezettségvállalást, és úgy vélte, hogy az átfogó helyreállítási cél mellett ökoszisztéma-, élőhely- és fajspecifikus helyreállítási célokat is figyelembe kell venni, amelyek kiterjednek az erdőkre, a gyepterületekre, a vizes élőhelyekre, a tőzeglápokra, a beporzókra, a szabadon folyó folyókra, a part menti területekre és a tengeri ökoszisztémákra.
- (9) 2020. október 23-i következtetéseiben⁵⁰ a Tanács elismerte, hogy alapvető fontosságú megelőzni a biológiai sokféleség és a természet jelenlegi állapotának további romlását, de ez nem elegendő ahhoz, hogy visszahozzuk a természetet az életünkbe. A Tanács újólag megerősítette, hogy az új uniós természethelyreállítási tervben javasoltaknak megfelelően ambiciózusabb természethelyreállításra van szükség többek között a biológiai sokféleségnek a védett területeken túli védelmére és helyreállítására irányuló intézkedésekkel. A Tanács azt is kijelentette, hogy a hatásvizsgálat függvényében várja a jogilag kötelező erejű természethelyreállítási célokról szóló javaslatot.

⁴⁶ <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>

⁴⁷ [ENSZ Fenntartható Fejlődés – 17 cél világunk átalakításához.](#)

⁴⁸ Az ökoszisztéma-helyreállítás ENSZ-évtizedéről (2021–2030) szóló, 2019. március 1-jei 73/284. sz. határozat.

⁴⁹ Az Európai Parlament 2021. június 9-i állásfoglalása a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáról: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! (2020/2273(INI)).

⁵⁰ A Tanács következtetései. A biológiai sokféleség – sürgős fellépésre van szükség, 12210/20.

- (10) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia kötelezettséget állapít meg a földterületek legalább 30 %-ának – a belvizeket is beleértve – és az uniós tenger 30 %-ának jogi védelmére vonatkozóan, és ezek legalább egyharmadát szigorú védelem alá kell helyezni, beleértve az összes fennmaradó természetes és öreg erdőt. A Bizottság által a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködésben kidolgozott, további védett területek tagállamok általi kijelölésére vonatkozó kritériumok és iránymutatások⁵¹ (a továbbiakban: kritériumok és iránymutatások) kiemelik, hogy amint a helyreállítás kifejti teljes hatását és a helyreállított területek megfelelnek vagy várhatóan meg fogják felelni a védett területekre vonatkozó kritériumoknak, ezeknek a helyreállított területeknek szintén elő kell segíteniük a védett területekre vonatkozó uniós célok teljesítését. A kritériumok és iránymutatások azt is kiemelik, hogy a védett területek jelentősen hozzájárulhatnak a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia helyreállítási céljaihoz azáltal, hogy megteremtik a helyreállításra irányuló erőfeszítések sikeréhez szükséges feltételeket. Ez különösen igaz azokra a területekre, amelyek természetes módon helyreállhatnak az emberi tevékenységekből eredő terhelések egy részének megszüntetésével vagy korlátozásával. Az ilyen területek – többek között tengeri környezetben való – szigorú védelem alá helyezése bizonyos esetekben elegendő az általuk képviselt természeti értékek helyreállításához. Emellett a kritériumok és iránymutatások hangsúlyozzák, hogy minden tagállamnak hozzá kell járulnia a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában kitűzött, a védett területekre vonatkozó uniós célok eléréséhez olyan mértékben, amely arányban áll az általuk képviselt természeti értékekkel és a természet helyreállítására vonatkozó potenciáljukkal.
- (11) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia célul tűzi ki annak biztosítását, hogy a védettségi tendenciák vagy a védett élőhelyek és fajok állapota ne romoljon, és hogy a jelenleg nem kedvező helyzetben lévő fajok és élőhelyek legalább 30 %-a ebbe a kategóriába kerüljön vagy 2030-ra erős pozitív tendencia legyen megfigyelhető az e kategóriához való közelítés tekintetében. A Bizottság által a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködésben e célok elérésének támogatása érdekében kidolgozott iránymutatás⁵² kiemeli, hogy ezen élőhelyek és fajok többsége esetében valószínűleg fenntartási és helyreállítási erőfeszítésekre lesz szükség, akár a jelenlegi negatív tendenciák 2030-ig történő megállításával, akár a jelenlegi stabil vagy javuló tendenciák fenntartásával, akár a kedvező védettségi állapotú élőhelyek és fajok pusztulásának megelőzésével. Az iránymutatás hangsúlyozza továbbá, hogy ezeket a helyreállítási erőfeszítéseket elsősorban nemzeti vagy regionális szinten kell megtervezni, végrehajtani és koordinálni, és hogy a 2030-ig javítandó állapotú fajok és élőhelyek kiválasztása és rangsorolása során szinergiákra kell törekedni más uniós és nemzetközi célokkal, különösen a környezet- és éghajlat-politikai célokkal.
- (12) A Bizottságnak a természet állapotáról szóló, 2020. évi jelentése⁵³ megállapította, hogy az Uniónak még nem sikerült megfékeznie az Unió számára természetvédelmi szempontból fontos védett élőhelytípusok és fajok állapotának romlását. E romlás fő

⁵¹ Bizottsági szolgálati munkadokumentum: A védett területek kijelölésére vonatkozó kritériumok és iránymutatások, SWD(2022) 23 final.

⁵² Elérhető a [Circabc \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1234/oj) oldalán [a hivatkozást ki kell egészíteni].

⁵³ A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – A természet állapota az Európai Unióban. Jelentés az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv által védett élőhelyek és fajok helyzetéről és trendjeiről a 2013–2018 közötti időszakban, COM(2020) 635 final.

okai közé tartoznak a külterjes mezőgazdaság megszüntetése, az intenzívebb gazdálkodási gyakorlatok, a hidrológiai rendszerek megváltoztatása, az urbanizáció és a szennyezés, valamint a nem fenntartható erdészeti tevékenységek és a fajok kiaknázása. Ezenkívül az idegenhonos inváziós fajok és az éghajlatváltozás jelentős és egyre növekvő veszélyt jelentenek az őshonos uniós növény- és állatvilágra.

- (13) A gazdasági és társadalmi átalakulás, a minőségi munkahelyek teremtése és a fenntartható növekedés előmozdítása érdekében célszerű meghatározni az ökoszisztéma helyreállítására vonatkozó átfogó célkitűzést. A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák, például vizes élőhelyek, édesvizek, erdők, valamint mezőgazdasági, gyér növényzetű, tengeri, part menti és városi ökoszisztémák – jó állapotban – számos alapvető ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtanak, és a leromlott állapotú ökoszisztémák jó állapotának helyreállításából származó előnyök minden szárazföldi és tengeri területen messze meghaladják a helyreállítás költségeit. Ezek a szolgáltatások a gazdasági, társadalmi, kulturális, regionális és helyi jellemzőktől függően a társadalmi-gazdasági előnyök széles skálájához járulnak hozzá.
- (14) Az ENSZ Statisztikai Bizottsága a 2021. márciusi 52. ülésén elfogadta a környezeti-gazdasági számviteli rendszert (SEEA EA)⁵⁴. A SEEA EA integrált és átfogó statisztikai keretet biztosít az élőhelyekre és tájakra vonatkozó adatok megszervezéséhez, az ökoszisztémák kiterjedésének, állapotának és szolgáltatásainak méréséhez, az ökoszisztéma-eszközökben bekövetkező változások nyomon követéséhez, valamint ezen információk gazdasági és egyéb emberi tevékenységekkel való összekapcsolásához.
- (15) A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák biztosítása és az éghajlatváltozás elleni küzdelem szervesen összekapcsolódik. A természet és a természetalapú megoldások – beleértve a természetes szénkészleteket és elnyelőket – alapvető fontosságúak az éghajlati válság elleni küzdelemben. Ugyanakkor az éghajlati válság már most is jelentős hatással van a szárazföldi és tengeri ökoszisztémák változására, és az Uniónak fel kell készülnie a hatások fokozódó intenzitására, gyakoriságára és elterjedésére. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek (IPCC) az 1,5 °C-os globális felmelegedés hatásairól szóló különjelentése⁵⁵ rámutatott arra, hogy egyes hatások tartósak vagy visszafordíthatatlanok lehetnek. Az IPCC hatodik értékelő jelentése⁵⁶ megállapítja, hogy az ökoszisztémák helyreállítása alapvető fontosságú lesz az éghajlatváltozás elleni küzdelem elősegítésében és az élelmezésbiztonsági kockázatok csökkentésében. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform a biológiai sokféleségről és az ökoszisztéma-szolgáltatásokról szóló, 2019. évi globális értékelő

⁵⁴ https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/documents/EA/seea_ea_white_cover_final.pdf

⁵⁵ Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC): Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty (Különjelentés az 1,5 °C-os globális felmelegedés hatásairól és a kapcsolódó globális üvegházhatásúgáz-kibocsátási pályákról az éghajlatváltozás veszélyére, a fenntartható fejlődésre és a szegénység felszámolására irányuló erőfeszítésekre adott globális válasz megerősítésével összefüggésben) [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P. R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J. B. R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, és T. Waterfield (szerk.)], <https://www.ipcc.ch/sr15/>

⁵⁶ [Éghajlatváltozás 2022: hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség | Éghajlatváltozás 2022: hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség \(ipcc.ch\).](https://www.ipcc.ch/sr15/)

jelentésében⁵⁷ úgy ítélte meg, hogy az éghajlatváltozás a természet változásának egyik fő mozgatórugója, és hatásai az elkövetkező évtizedekben várhatóan nőnek, és néhány esetben meghaladják az ökoszisztéma-változás egyéb okainak, például a megváltozott föld- és tengerhasználatnak a hatását.

- (16) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵⁸ kötelező célkitűzést határoz meg az Unióban 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességre és azt követően a negatív kibocsátásokra vonatkozóan, és azért, hogy prioritásként kezeljék a gyors és kiszámítható kibocsátáscsökkentést, és ezzel egyidejűleg fokozzák a természetes elnyelők általi eltávolítást. Az ökoszisztémák helyreállítása az éghajlatváltozás elleni küzdelem mellett nagymértékben hozzájárulhat a természetes elnyelők fenntartásához, kezeléséhez és bővítéséhez, valamint a biológiai sokféleség növeléséhez. Az (EU) 2021/1119 rendelet azt is előírja az érintett uniós intézmények és a tagállamok számára, hogy biztosítsák a folyamatos eredményeket az éghajlatváltozás tekintetében az alkalmazkodóképesség fokozása, a reziliencia megerősítése és a sérülékenység csökkentése terén. Előírja továbbá, hogy a tagállamoknak valamennyi szakpolitikai területbe integrálniuk kell az alkalmazkodást, és elő kell mozdítaniuk a természetalapú megoldásokat⁵⁹ és az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást.
- (17) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló, 2021. évi bizottsági közlemény⁶⁰ hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani a természetalapú megoldásokat, és elismeri, hogy az éghajlatváltozáshoz való költséghatékony alkalmazkodás a vizes élőhelyek és tűzeglápok, valamint a part menti és tengeri ökoszisztémák védelmével és helyreállításával, a városi zöldterületek fejlesztésével, zöldtetők és -falak létesítésével, valamint az erdők és mezőgazdasági területek támogatásával és fenntartható kezelésével érhető el. A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák számának növelése nagyobb rezilienciát eredményez az éghajlatváltozással szemben, és hatékonyabb katasztrófacsökkentést és -megelőzést tesz lehetővé.
- (18) Folyamatban van az uniós éghajlat-politika felülvizsgálata annak érdekében, hogy követni lehessen az (EU) 2021/1119 rendeletben javasolt utat, amely szerint 2030-ig az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal kell csökkenteni a nettó kibocsátást. Mindenekelőtt az (EU) 2018/841 és az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló

⁵⁷ IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science- Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform globális értékelő jelentése a biológiai sokféleségről és az ökoszisztéma-szolgáltatásokról). E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz és H. T. Ngo (szerkesztők). IPBES titkárság, Bonn, Németország. 1148 oldal. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>

⁵⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

⁵⁹ A természetalapú megoldások olyan, a természet által inspirált és támogatott megoldások, amelyek költséghatékonyak, egyszerre járnak környezeti, társadalmi és gazdasági előnyökkel, és hozzájárulnak a reziliencia kialakításához. Ezek a megoldások a helyi igényekhez igazított, erőforrás-hatékony és rendszerszintű beavatkozások révén több és változatosabb természetet és természeti jellemzőt és folyamatot hoznak a városokba és a szárazföldi és tengeri tájakba. A természetalapú megoldásoknak tehát előnyösnek kell lenniük a biológiai sokféleség szempontjából, és támogatniuk kell a különböző ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását.

⁶⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia, COM(2021) 82 final.

európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslat⁶¹ meg kívánja erősíteni a földhasználati ágazatnak a 2030-ra vonatkozó átfogó éghajlatvédelmi törekvésekhez való hozzájárulását, és összehangolja a földhasználat, a földhasználat-megváltoztatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz (LULUCF) kapcsolódó kibocsátások és elnyelések elszámolására vonatkozó célkitűzéseket a biológiai sokféleséggel kapcsolatos érintett szakpolitikai kezdeményezésekkel. Az említett javaslat hangsúlyozza a természetalapú szén-dioxid-eltávolítás védelmének és fokozásának, az ökoszisztémák éghajlatváltozással szembeni rezilienciája javításának, a leromlott állapotú földterületek és ökoszisztémák helyreállításának, valamint a tőzeglápok elárasztással való helyreállításának szükségességét. További célja a védett és helyreállított földterületek üvegházhatásúgáz-kibocsátására és -elnyelésére vonatkozó nyomon követés és jelentéstétel javítása. Ebben az összefüggésben fontos, hogy a szén-dioxid hatékony leválasztása és tárolása érdekében valamennyi földterület-kategóriában – beleértve az erdőket, a gyepterületeket, a szántóterületeket és a vizes élőhelyeket – jó állapotban legyenek az ökoszisztémák.

- (19) A geopolitikai fejlemények még inkább rávilágítottak arra, hogy szükséges megvédeni az élelmiszerrendszerek rezilienciáját⁶². A bizonyítékok azt mutatják, hogy az agrár-ökoszisztémák helyreállítása hosszú távon pozitív hatást gyakorol az élelmiszer-termelékenységre, és a természet helyreállítása mintegy „biztosítási kötvényként” szolgál az EU hosszú távú fenntarthatóságának és rezilienciájának garantálására.
- (20) Az Európa jövőjéről szóló konferencia zárójelentésében a polgárok arra kérik az Uniót, hogy védje meg és állja helyre a biológiai sokféleséget, a tájat és az óceánokat, szüntesse meg a szennyezést, és mozdítsa elő a környezettel, az éghajlatváltozással, az energiafelhasználással és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteket, tudatosságot, oktatást és párbeszédet⁶³.
- (21) Az ökoszisztémák helyreállítása a vadon élő állatok és növények kereskedelmének és fogyasztásának csökkentésére irányuló erőfeszítésekkel együtt továbbá segíteni fogja a zoonózis okozására képes lehetséges jövőbeli fertőző betegségek megelőzését és az azokkal szembeni ellenálló képesség kiépítését, ezért csökkenti a járványok és világjárványok kockázatát, és hozzá fog járulni az „Egy az egészség” koncepció alkalmazására irányuló uniós és globális erőfeszítések támogatásához, amely elismeri az emberi egészség, az állatok egészsége és az egészséges reziliens természet közötti lényegi összefüggést.
- (22) A talajok a szárazföldi ökoszisztémák szerves részét képezik. A Bizottság „A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajstratégia” című, 2021. évi közleménye⁶⁴

⁶¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a megfelelési szabályok egyszerűsítése, a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, továbbá a földhasználati, erdőgazdálkodási és mezőgazdasági ágazat klímasemlegességének 2035-ig történő közös megvalósítására irányuló kötelezettségvállalás tekintetében, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek az ellenőrzés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról, COM(2021) 554 final.

⁶² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése, COM(2022) 133 final.

⁶³ *Konferencia Európa jövőjéről – Jelentés a végső eredményekről*, 2022. május, 2. javaslat (1., 4., 5.) 44. o., 6. javaslat (6.) 48. o.

⁶⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi

felvázolja a leromlott állapotú talajok helyreállításának és a talaj biológiai sokfélesége javításának szükségességét.

- (23) A 92/43/EGK tanácsi irányelv⁶⁵ és a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶⁶ célja Európa legértékesebb és legveszélyeztetettebb fajainak és élőhelyeinek, valamint azoknak az ökoszisztémáknak a hosszú távú védelme, megőrzése és túlélése, amelyeknek részét képezik. A Natura 2000, amelyet 1992-ben hoztak létre, és amely a védett területek legnagyobb koordinált hálózata a világon, kulcsfontosságú szerepet játszik e két irányelv célkitűzéseinek megvalósításában.
- (24) Már létezik keretrendszer és iránymutatás⁶⁷ a 92/43/EGK irányelv értelmében védett élőhelytípusok jó állapotának, valamint az említett irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei megfelelő minőségének és mennyiségének meghatározására. Az említett élőhelytípusokra és fajok élőhelyeire vonatkozóan helyreállítási célok meghatározhatók e keret és iránymutatás alapján. Ez a helyreállítás azonban nem lesz elegendő a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordításához és az összes ökoszisztéma helyreállításához. Ezért konkrét mutatók alapján további kötelezettségeket kell megállapítani a biológiai sokféleségnek a tágabb ökoszisztémák szintjén történő fokozása érdekében.
- (25) A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvre építve, valamint az említett irányelvekben meghatározott célkitűzések elérésének támogatása érdekében a tagállamoknak helyreállítási intézkedéseket kell hozniuk, hogy biztosítsák a védett élőhelyek és fajok, köztük a vadon élő madarak helyreállítását az Unió egész területén, a Natura 2000 hálózaton kívül eső területeken is.
- (26) A 92/43/EGK irányelv célja az uniós érdekelttségű természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védeltségi állapotának fenntartása és helyreállítása. E cél elérésére azonban nem tűz ki határidőt. Hasonlóképpen, a 2009/147/EK irányelv sem állapít meg határidőt az uniós madárpopulációk helyreállítása tekintetében.
- (27) Ezért határidőket kell megállapítani a Natura 2000 területeken belüli és azokon kívüli helyreállítási intézkedések bevezetésére annak érdekében, hogy Unió-szerte fokozatosan javuljon a védett élőhelytípusok állapota, valamint hogy visszaállítsák azokat mindaddig, amíg létre nem jön az említett uniós élőhelytípusok kedvező védeltségi állapotának eléréséhez szükséges kedvező referenciaterület. Annak érdekében, hogy a tagállamok számára biztosított legyen a nagyszabású helyreállítási erőfeszítésekhez szükséges rugalmasság, célszerű az élőhelytípusokat annak az ökoszisztémának megfelelően csoportosítani, amelyhez tartoznak, és meg kell határozni az élőhelytípusok csoportjaira vonatkozó, időhöz kötött és számszerűsített

stratégia – Az egészséges talaj előnyeinek kihasználása az emberek, az élelmiszerek, a természet és az éghajlat szempontjából, COM(2021) 699 final.

⁶⁵ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

⁶⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

⁶⁷ Környezetvédelmi Főigazgatóság, 2017, „Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013–2018” (Az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke szerinti jelentéstétel – Magyarázó megjegyzések és iránymutatások a 2013–2018-as időszakra) és Környezetvédelmi Főigazgatóság 2013, „Interpretation manual of European Union habitats Eur 28” (Az Európai Unió élőhelyeinek értelmezési kézikönyve – EUR28).

területalapú célokat. Ez lehetővé fogja tenni a tagállamok számára annak eldöntését, hogy mely élőhelyeket kell először helyreállítani a csoporton belül.

- (28) Hasonló követelményeket kell megállapítani a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyeire és a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyeire vonatkozóan is, különös tekintettel a két élőhely között szükséges összeköttetésre a fajok populációinak gyarapodása érdekében.
- (29) Az élőhelytípusokra vonatkozó helyreállítási intézkedésekkel szemben elvárás, hogy a kedvező védeltségi állapot megszerzése érdekében megfelelőek és alkalmasak legyenek a jó állapot mielőbbi elérésére és a kedvező referenciaterületek létrejöttéhez. Fontos, hogy a helyreállítási intézkedések időhöz kötött és számszerűsített területalapú célok eléréséhez szükséges intézkedések legyenek. Az is szükséges, hogy a fajok élőhelyeire vonatkozó helyreállítási intézkedések megfelelőek és alkalmasak legyenek arra, hogy a fajok kedvező védeltségi állapotának elérése érdekében a lehető leggyorsabban biztosítsák az élőhelyek megfelelő minőségét és mennyiségét.
- (30) Fontos biztosítani, hogy az e rendelet alapján bevezetett helyreállítási intézkedések konkrét és mérhető javulást érjenek el az ökoszisztémák állapotában, mind a helyreállítás alatt álló egyes területek szintjén, mind nemzeti és uniós szinten.
- (31) Annak biztosítása érdekében, hogy a helyreállítási intézkedések hatékonyak legyenek, és eredményeik időben mérhetőek legyenek, elengedhetetlen, hogy az ilyen helyreállítási intézkedések hatálya alá tartozó területeken – a 92/43/EGK irányelv I. mellékletének hatálya alá tartozó élőhelyek állapotának javítása, valamint ezen élőhelyek visszaállítása és az összekapcsoltságuk javítása érdekében – folyamatos javulás legyen megfigyelhető a jó állapot eléréséig.
- (32) Az is alapvető fontosságú, hogy a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyei minőségének és mennyiségének javítására irányuló helyreállítási intézkedések hatálya alá tartozó területeken folyamatos javulás legyen megfigyelhető annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az ilyen fajok esetében a megfelelő mennyiségű és minőségű élőhelyek biztosításához.
- (33) Fontos biztosítani a tagállamok és az Unió egészének területén a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó, jó állapotban lévő élőhelytípusoknak otthont adó területek fokozatos növelését az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterületének eléréséig és a terület tagállami szinten legalább 90 %-ának jó állapotúvá válásáig annak érdekében, hogy ezek az uniós élőhelytípusok kedvező védeltségi állapotot érjenek el.
- (34) Fontos biztosítani a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyei minőségének és mennyiségének fokozatos növelését a tagállamok és végső soron az Unió területén mindaddig, amíg ez nem elegendő e fajok hosszú távú fennmaradásának biztosításához.
- (35) Fontos, hogy az e rendelet hatálya alá tartozó élőhelytípusoknak otthont adó területek állapota ne romoljon a jelenlegi állapothoz képest, figyelembe véve a jelenlegi helyreállítási szükségleteket, valamint azt, hogy a jövőben ne legyen még inkább szükség helyreállításra. Célszerű azonban figyelembe venni a vis maior lehetőséget, amely az említett élőhelytípusoknak otthont adó területek állapotának romlását okozhatja, az élőhelyek olyan elkerülhetetlen átalakulásának lehetőségét, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz, az olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt lehetőségét, amelyre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre

kevésbé káros alternatív megoldások, illetve a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban engedélyezett terv vagy projekt lehetőségét.

- (36) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia hangsúlyozza, hogy határozottabb fellépésre van szükség a leromlott állapotú tengeri ökoszisztémák helyreállítása érdekében, ideértve a szénben gazdag ökoszisztémákat, valamint a fontos ívóterületeket és halbölcsokeket. A stratégia azt is bejelenti, hogy a Bizottság új cselekvési tervet fog javasolni a halászati erőforrások megőrzése és a tengeri ökoszisztémák védelme érdekében.
- (37) A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt tengeri élőhelytípusok meghatározása tág, és számos, ökológiailag különböző, eltérő helyreállítási potenciállal rendelkező altípusból állnak, ami megnehezíti a tagállamok számára, hogy megfelelő helyreállítási intézkedéseket hozzanak ezen élőhelytípusok szintjén. A tengeri élőhelytípusokat ezért tovább kell pontosítani az európai természetvédelmi információs rendszer (EUNIS) tengeri élőhelyekre vonatkozó osztályozási rendszerének alkalmazásával. A tagállamoknak kedvező referenciaterületeket kell létrehozniuk az egyes élőhelytípusok kedvező vélettségi állapotának elérése érdekében, amennyiben ezekkel a referenciaterületekkel más uniós jogszabályok még nem foglalkoznak.
- (38) Amennyiben a part menti és tengeri élőhelyek védelme megköveteli a halászati vagy akvakultúra-tevékenységek szabályozását, a közös halászati politika alkalmazandó. Az 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶⁸ különösen arról rendelkezik, hogy a közös halászati politikának a halászati gazdálkodás ökoszisztéma-alapú megközelítését kell alkalmaznia annak biztosítása érdekében, hogy a halászati tevékenységek tengeri ökoszisztémára gyakorolt negatív hatásai a lehető legkisebbek legyenek. Ez a rendelet azt is előírja, hogy az említett szakpolitikának törekednie kell annak biztosítására, hogy az akvakultúra- és halászati tevékenységek ne járjanak a tengeri környezet romlásával.
- (39) A biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállítására irányuló célkitűzés elérése érdekében a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk a közös halászati politika által biztosított lehetőségeket. A tengerek biológiai erőforrásainak védelmére vonatkozó kizárólagos uniós hatáskörön belül a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a 12 tengeri mérföldes határon belül megkülönböztetéstől mentes intézkedéseket hozzanak a halállományok védelme és kezelése, valamint a tengeri ökoszisztémák vélettségi helyzetének fenntartása vagy javítása érdekében. Emellett a közvetlen állománygazdálkodási érdekekkel bíró tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy közös ajánlásokat nyújtsanak be az uniós környezetvédelmi jog szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges védelmi intézkedések tekintetében. Az ilyen intézkedések értékelésére és elfogadására a közös halászati politika keretében előírt szabályok és eljárások szerint kerül sor.
- (40) A 2008/56/EK irányelv előírja a tagállamok számára, hogy működjenek együtt kétoldalúan, valamint regionális és szubregionális együttműködési mechanizmusok

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

keretében, többek között regionális tengeri egyezmények⁶⁹ révén, valamint halászati intézkedések esetében a közös halászati politika keretében létrehozott regionális csoportok összefüggésében.

- (41) Fontos, hogy a vándorló, vadon élő állatfajok védelméről szóló egyezmény hatálya alá tartozó, de a 92/43/EGK irányelv hatályán kívül eső egyes tengeri fajok, például a cápák és rájak élőhelyei tekintetében is helyreállítási intézkedéseket hozzanak, mivel ezek a fajok fontos szerepet töltenek be az ökoszisztémában.
- (42) A szárazföldi, édesvízi, part menti és tengeri élőhelyek helyreállításának és állapotromlása megakadályozásának támogatása érdekében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy további területeket jelöljenek ki „védtett területként” vagy „szigorúan védtett területként”, hogy egyéb hatékony, területalapú védelmi intézkedéseket hajtsanak végre, illetve előmozdítsák a magántulajdonban lévő földterületek megőrzésére irányuló intézkedéseket.
- (43) A városi ökoszisztémák az Unió szárazföldi területének mintegy 22 %-át teszik ki, és ezeken területeken él az uniós polgárok többsége. A városi zöldterületek közé tartoznak a városi erdők, parkok és kertek, városi gazdaságok, fával szegélyezett utcák, városi rétek és városi sövények, és ezek fontos élőhelyet biztosítanak a biológiai sokféleség vonatkozásában, különös tekintettel a növényekre, madarakra és rovarokra, beleértve a beporzókat. Emellett létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtanak, ideértve a természeti katasztrófák kockázatának csökkentését és ellenőrzését (például árvizek, hőszigetelések), a hűtést, a szabadidős tevékenységeket, a víz és a levegő szűrését, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást.
- (44) Határozottan fokozni kell azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a városi zöldterületek többé ne legyenek kitéve az állapotromlás kockázatának. Annak biztosítása érdekében, hogy a városi zöldterületek továbbra is biztosítsák a szükséges ökoszisztéma-szolgáltatásokat, meg kell állítani a csökkenésüket, és helyre kell állítani és növelni kell őket, többek között a környezetbarát infrastruktúra és a természetalapú megoldások várostervezésbe történő jobb integrálásával, valamint a környezetbarát infrastruktúra – például a zöldtetők és zöldfalak – épületek tervezésébe történő integrálásával.
- (45) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia nagyobb erőfeszítésekre szólít fel az édesvízi ökoszisztémák és a folyók természetes funkcióinak helyreállítása érdekében. Az édesvízi ökoszisztémák helyreállításának magában kell foglalnia a folyók, valamint a part menti területeik és ártereik természetes hosszirányú és oldalirányú összeköttetésének helyreállítására irányuló erőfeszítéseket – többek között az akadályok eltávolításával – a folyók, tavak és hordalékos élőhelyek, valamint az ezeken az élőhelyeken élő, a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelv által védett fajok kedvező vélettségi állapotának elérése, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia egyik kulcsfontosságú célkitűzésének teljesítése – nevezetesen a szabad vízáramlású folyók legalább 25 000 km hosszan történő helyreállítása – érdekében. Az akadályok eltávolításakor a tagállamoknak elsősorban az elavult

⁶⁹ Az 1992. évi egyezmény az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről – OSPAR-egyezmény (OSPAR), az 1992. évi egyezmény a Balti-tenger térsége tengeri környezetének védelméről – Helsinki Egyezmény (HELCOM), az 1995. évi egyezmény a Földközi-tenger tengeri környezetének és partvidékének szennyezés elleni védelméről – Barcelonai Egyezmény (UNEP-MAP) és az 1992. évi egyezmény a Fekete-tenger szennyezés elleni védelméről – Bukaresti Egyezmény.

akadályokat kell kezelniük, azaz azokat az akadályokat, amelyek már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz vagy más felhasználásokhoz.

- (46) Az Unióban az elmúlt évtizedekben drámaian csökkent a beporzók száma: minden harmadik méhfaj és lepkefaj állománya csökken, és minden ilyen tizedik faj a kihalás szélén áll. A beporzók a vadon élő és termesztett növények beporzása révén nélkülözhetetlenek a szárazföldi ökoszisztémák működéséhez, az emberi jóléthez és az élelmezésbiztonsághoz. Az éves uniós mezőgazdasági termelés közel 5 000 000 000 EUR értékben közvetlenül a beporzó rovaroktól függ⁷⁰.
- (47) A Bizottság 2018. június 1-jén – az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a beporzók pusztulásának kezelését sürgető felhívására válaszul – elindította a beporzókról szóló uniós kezdeményezést⁷¹. A kezdeményezés végrehajtásáról szóló eredményjelentés⁷² rámutatott, hogy továbbra is jelentős kihívások állnak fenn a beporzók pusztulását előidéző tényezők – beleértve a növényvédő szerek használatát – kezelése terén. Az Európai Parlament⁷³ és a Tanács⁷⁴ a beporzók pusztulásának kezelése érdekében határozottabb intézkedésekre, a beporzókra vonatkozó uniós nyomonkövetési keret létrehozására, továbbá a beporzók pusztulásának visszafordítására irányuló kötelezettségvállalás tekintetében egyértelmű célkitűzésekre és mutatókra szólított fel. Az Európai Számvevőszék azt ajánlotta, hogy a Bizottság hozzon létre megfelelő irányítási és nyomonkövetési mechanizmusokat a beporzókat fenyegető veszélyek kezelésére irányuló intézkedések tekintetében⁷⁵.
- (48) A növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat [az elfogadás tervezett időpontja: 2022. június 22.; amint rendelkezésre áll, az elfogadott jogi aktus címe és száma beillesztendő] szabályozni kívánja a beporzók pusztulását előidéző tényezők egyikét azáltal, hogy megtiltja a növényvédő szerek használatát az ökológiailag érzékeny területeken, amelyek közül sok e rendelet hatálya alá tartozik, például az európai vörös listakon⁷⁶ kihalással fenyegetettnek minősített beporzófajokat fenntartó területeken.
- (49) A biztonságos, fenntartható, tápláló és megfizethető élelmiszerek biztosításához fenntartható, reziliens és biológiailag változatos mezőgazdasági ökoszisztémákra van szükség. A nagy biodiverzitású mezőgazdasági ökoszisztémák emellett növelik a mezőgazdaság éghajlatváltozással és környezeti kockázatokkal szembeni

⁷⁰ Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA). Final report from phase II of the INCA project aiming to develop a pilot for an integrated system of ecosystem accounts for the EU. Statisztikai jelentés. Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2021.

⁷¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Uniós kezdeményezés a beporzókról, COM(2018) 395 final.

⁷² A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A beporzókkal kapcsolatos uniós kezdeményezés végrehajtása terén elért haladásról, COM(2021) 261 final.

⁷³ Az Európai Parlament 2021. június 9-i állásfoglalása a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáról: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! (2020/2273(INI)), elérhető a következő internetcímen: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0277_HU.pdf

⁷⁴ A Tanács 2020. december 17-i következtetései „A vadon élő beporzók védelme az Unióban: nem hozott gyümölcsöt a Bizottság kezdeményezése” (14168/20) című, 15/2020. sz. számvevőszéki különjelentésről.

⁷⁵ 15/2020. számú különjelentés, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_HU.pdf

⁷⁶ [Európai vöröslista – Környezetvédelem – Európai Bizottság \(europa.eu\).](https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_HU.pdf)

rezilienciáját, miközben biztosítják az élelmiszer- és élelmezésbiztonságot, valamint új, különösen a biogazdálkodáshoz, a vidéki turizmushoz és a szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó munkahelyeket teremtenek a vidéki térségekben. Az Uniónak ezért a biológiai sokféleség növelése szempontjából előnyös vagy azzal összeegyeztethető különféle meglévő gyakorlatok – többek között a külterjes mezőgazdaság – révén javítani kell a mezőgazdasági területek biológiai sokféleségét. A külterjes mezőgazdaság létfontosságú számos faj és élőhely fenntartásához a biológiai sokféleségben gazdag területeken. Számos külterjes mezőgazdasági gyakorlat létezik – például a precíziós mezőgazdaság, a biogazdálkodás, az agroökológia, az agrárerdészet és az alacsony intenzitású állandó gyepterületek –, amelyek többszörös és jelentős előnyökkel járnak a biológiai sokféleség, az ökoszisztéma-szolgáltatások és a tájképi elemek védelme szempontjából.

- (50) Helyreállítási intézkedéseket kell bevezetni annak érdekében, hogy Unió-szerte javuljon a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokfélesége, beleértve azokat a területeket, amelyek nem adnak otthont a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó élőhelytípusoknak. A mezőgazdasági ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló olyan közös módszer hiányában, amely lehetővé tenné a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó konkrét helyreállítási célok meghatározását, célszerű általános kötelezettséget írni elő a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének javítására és e kötelezettség teljesítésének a meglévő mutatók alapján történő mérésére.
- (51) Mivel a mezőgazdasági területeken előforduló madarak a mezőgazdasági ökoszisztémák egészségének jól ismert és széles körben elismert kiemelt mutatói, célszerű meghatározni a helyreállításukra vonatkozó célértékeket. Az ilyen célértékek elérésére vonatkozó kötelezettség a tagállamokra, nem pedig az egyes mezőgazdasági termelőkre vonatkozna. A tagállamoknak ezeket a célértékeket úgy kell elérniük, hogy hatékony helyreállítási intézkedéseket vezetnek be a mezőgazdasági földterületeken, együttműködnek a mezőgazdasági termelőkkel és más érdekelt felekkel, és támogatják őket azok helyszíni tervezésében és végrehajtásában.
- (52) A mezőgazdasági földterületek nagy biodiverzitású tájképi elemei – beleértve a védelmi sávokat, a rotációs vagy nem rotációs parlagot, a sövényeket, a különálló fákat vagy facsoportokat, a fasorokat, a táblaszegélyeket, a foltokat, az árkokat, a patakokat, a kis vizes élőhelyeket, a teraszokat, a kőhalmokat, a kőfalakat, a kis falakat és a kulturális elemeket – teret biztosítanak a vadon élő növényeknek és állatoknak, köztük a beporzóknak, megakadályozzák a talajeróziót és a talaj kimerülését, szűrik a levegőt és a vizet, valamint támogatják az éghajlatváltozás mérséklését, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és a beporzástól függő növények mezőgazdasági termelékenységét. A szántóterületi agrárerdészeti rendszerek részét képező termő fák és a nem termelési célú sövényeken található termőelemek szintén nagy biodiverzitású tájképi elemeknek tekinthetők, amennyiben ezeken nem használnak műtrágyákat vagy növényvédő szereket, és ha a betakarításra csak olyan időpontban kerül sor, amikor az nem veszélyeztetné a nagy biodiverzitást. Ezért elő kell írni, hogy biztosítani kell a nagy biodiverzitású tájképi elemekkel rendelkező mezőgazdasági területek növekvő arányát. Egy ilyen követelmény lehetővé tenné az Unió számára, hogy teljesítse a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia egyéb kulcsfontosságú kötelezettségvállalásainak egyikét, nevezetesen azt, hogy a mezőgazdasági területek legalább 10 %-a nagy biodiverzitású tájképi elemekkel rendelkezzen. Növekvő tendenciákat kell elérni más meglévő mutatók,

például a gyepterületek lepkeindexe és a szántóföldek ásványi talajaiban található szervesszén-készlet tekintetében.

- (53) A közös agrárpolitika (KAP) célja a környezetvédelem, többek között a biológiai sokféleség támogatása és megerősítése. A szakpolitika egyedi célkitűzései között szerepel a hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése. A KAP jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó új, 8. számú feltételelességi előírása (8. sz. GAEC-előírás)⁷⁷ előírja, hogy a területalapú kifizetések kedvezményezettjei esetében a gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4 %-ának nem termelési célú területnek vagy tájképi elemnek kell lennie, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, és a kedvezményezetteknek meg kell őrizniük a tájképi elemeket. A jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó előírásnak való megfeleléshez rendelő 4 %-os arány 3 %-ra csökkenthető, ha bizonyos előfeltételek teljesülnek⁷⁸. Ez a kötelezettség hozzá fog járulni ahhoz, hogy a tagállamok pozitív tendenciát érjenek el a mezőgazdasági földterületek nagy biodiverzitású tájképi elemei tekintetében. Emellett a KAP keretében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy agrár-ökológiai programokat hozzanak létre a mezőgazdasági termelők által mezőgazdasági területeken végzett mezőgazdasági gyakorlatok tekintetében, amelyek a tájképi elemek vagy nem termelési célú területek fenntartását vagy létrehozását is magukban foglalhatják. Hasonlóképpen, a tagállamok KAP stratégiai tervükbe belefoglalhatnak agrár-környezetvédelmi és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat is, ideértve a 8. sz. GAEC-előíráson és/vagy az agrár-ökológiai programokon túlmutató, a tájképi jellegzetességekkel való hatékonyabb gazdálkodást. A LIFE természet és biodiverzitás projektek a 92/43/EGK irányelv és a 2009/147/EK irányelv, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia végrehajtásának támogatása révén szintén hozzá fognak járulni ahhoz, hogy Európában a mezőgazdasági földterületek biológiai sokfélesége 2030-ra a helyreállítás útján járjon.
- (54) A lecsapolt tőzeglápból álló, mezőgazdasági hasznosítású (azaz szántóterületi vagy gyepterületi hasznosítású) szerves talajok⁷⁹ helyreállítása és elárasztással való helyreállítása⁸⁰ segíti a biológiai sokféleségből származó jelentős előnyök, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás jelentős csökkentése és más környezeti előnyök elérését, valamint hozzájárul a mezőgazdasági táj sokféleségéhez. A tagállamok a lecsapolt, mezőgazdasági hasznosítású tőzeglápok helyreállítására irányuló intézkedések széles

⁷⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 1. o.).

⁷⁸ Amennyiben valamely mezőgazdasági termelő vállalja, hogy továbbfejlesztett agrár-ökológiai programoknak megfelelően a szántóterületének legalább 7 %-át nem termelési célú területeknek vagy tájképi elemeknek szenteli, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, vagy ha a gazdaságok szintjén legalább 7 % a növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes kultúrákat vagy nitrogénmegkötő növényeket is tartalmazó szántóterületek minimális aránya.

⁷⁹ A „szerves talaj” fogalmát az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó, 2006. évi IPCC-iránymutatás (IPCC 2006) határozza meg, amely az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó program keretében készült (Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. és Tanabe K. [szerk.]).

⁸⁰ Az elárasztással való helyreállítás a lecsapolt talaj nedves talajjá alakítása. Az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó, 2006. évi IPCC-iránymutatások 2013. évi kiegészítésének (IPCC 2014) 1. fejezete: Wetlands, Hiraishi, T., Krug, T., Tanabe, K., Srivastava, N., Baasansuren, J., Fukuda, M. és Troxler, T. G. (szerk.).

skálájából választhatnak a szántóterület állandó gyepterületté való átalakításától kezdve a csökkentett vízelvezetéssel járó extenzifikációs intézkedéseken át egészen a teljes elárasztásig a vizenyős területek művelésének lehetőségével vagy tőzegképző növényzet telepítéséig. A legjelentősebb éghajlati előnyök a szántóterületek helyreállításával és elárasztással történő helyreállításával, majd az intenzív gyepterületek helyreállításával érhetők el. A mezőgazdasági hasznosítású lecsapolt tőzeglápokra vonatkozó helyreállítási cél rugalmas megvalósításának lehetővé tétele érdekében a tagállamok a tőzegkitermelési helyszínek területén található lecsapolt tőzeglápok helyreállítási intézkedéseit és elárasztással történő helyreállítását, valamint bizonyos mértékig az egyéb (például erdő) hasznosítású lecsapolt tőzeglápok helyreállítását és elárasztással történő helyreállítását úgy tekinthetik, mint amelyek hozzájárulnak a mezőgazdasági hasznosítású lecsapolt tőzeglápokra vonatkozó célok eléréséhez.

- (55) A biológiai sokféleségből származó előnyök teljes körű kihasználása érdekében a lecsapolt tőzeglápok helyreállításának és elárasztással való helyreállításának túl kell mutatnia a 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt visszaállítandó és helyreállítandó vizes élőhelyeken. A szerves talajok mennyiségére, valamint azok üvegházhatásúgáz-kibocsátására és -elnyelésére vonatkozó adatok a LULUCF-ágazatra vonatkozó, a tagállamok által az UNFCCC-nek benyújtott, az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékének formájában megvalósuló jelentések révén nyomon követhetők és elérhetők. A helyreállított és elárasztással helyreállított tőzeglápok továbbra is használhatók produktívan, alternatív módokon. Például a vizenyős területek művelése – a vizes tőzeglápokon folytatott gazdálkodás – magában foglalhatja különböző típusú nádak termesztését, bizonyos faanyagok előállítását, áfonya és amerikai tőzegáfonya termesztését, tőzegmohák termesztését, valamint a vízi bivalyokkal való legeltetést. Az ilyen gyakorlatoknak a fenntartható gazdálkodás elvein kell alapulniuk, és a biológiai sokféleség növelésére kell irányulniuk, hogy pénzügyi és ökológiai szempontból egyaránt magas értéket képviseljenek. A vizenyős területek művelése számos, az Unióban veszélyeztetett faj számára is előnyös lehet, és elősegítheti a vizes élőhelyek és az ott élő fajpopulációk összekapcsoltságát is az Unióban. A lecsapolt tőzeglápok helyreállítására és elárasztással való helyreállítására, valamint az esetleges bevételkiesések ellentételezésére irányuló intézkedések finanszírozása számos forrásból származhat, ideértve az uniós költségvetés és az uniós finanszírozási programok kiadásait is.
- (56) A 2030-ig tartó időszakra szóló új uniós erdőstratégia⁸¹ felvázolta, hogy helyre kell állítani az erdők biológiai sokféleségét. Az EU szárazföldi területének több mint 43,5 %-át erdők és egyéb fás területek borítják. A gazdag biológiai sokféleségnek otthont adó erdei ökoszisztémák sérülékenyek az éghajlatváltozással szemben, de természetes szövetségesek is az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban, illetve az éghajlatváltozás és az éghajlattal kapcsolatos kockázatok elleni küzdelemben, többek között széntároló és szénelnyelő funkcióik révén, és számos egyéb létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást és előnyt nyújtanak, például faanyagot és fát, valamint élelmiszereket és egyéb nem fatermékeket biztosítanak, szabályozzák az éghajlatot, stabilizálják a talajt, védelmet nyújtanak az erózió elleni, valamint tisztítják a levegőt és a vizet.

⁸¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia, COM(2021) 572 final.

- (57) Helyreállítási intézkedéseket kell bevezetni annak érdekében, hogy Unió-szerte javuljon az erdei ökoszisztémák biológiai sokfélesége, beleértve azokat a területeket, amelyek nem adnak otthont a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó élőhelytípusoknak. Az erdei ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló olyan közös módszer hiányában, amely lehetővé tenné az erdei ökoszisztémákra vonatkozó konkrét helyreállítási célok meghatározását, célszerű általános kötelezettséget előírni az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének javítására és e kötelezettség teljesítésének mérésére olyan meglévő mutatók alapján, mint az álló és a ledőlt száradék, a nem egyidős fákból álló erdők aránya, az erdők összekapcsoltsága, az erdei madárindex⁸² és a szervesszén-készlet.
- (58) A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelv alapján védett élőhelyekre és fajokra, a beporzókra, valamint az édesvízi, városi, mezőgazdasági és erdei ökoszisztémákra vonatkozó helyreállítási céloknak és kötelezettségeknek kiegészítő jellegűeknek kell lenniük, és szinergiában kell működniük annak érdekében, hogy el lehessen érni az Unió szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállítására irányuló átfogó célkitűzést. Az egy konkrét cél eléréséhez szükséges helyreállítási intézkedések sok esetben hozzájárulnak más célok vagy kötelezettségek eléréséhez. A tagállamoknak ezért a helyreállítási intézkedéseket stratégiai módon kell megtervezniük annak érdekében, hogy azok Unió-szerte a lehető leghatékonyabban járuljanak hozzá a természet helyreállításához. A helyreállítási intézkedéseket továbbá olyan módon kell megtervezni, hogy azok foglalkozzanak az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint a természeti katasztrófák hatásainak megelőzésével és megfékezésével. Az intézkedéseknek az ökoszisztémák ökológiai, gazdasági és társadalmi funkcióinak – ideértve termelékenységi potenciáljukat is –, optimalizálására kell törekedniük, figyelembe véve azok hozzájárulását az érintett régiók és közösségek fenntartható fejlődéséhez. Fontos, hogy a tagállamok a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredmények alapján részletes nemzeti helyreállítási tervet készítsenek, és a nyilvánosság kellő időben hatékony lehetőséget kapjon a tervek elkészítésében való részvételre. A tagállamoknak figyelembe kell venniük a területükön fennálló sajátos körülményeket és szükségleteket annak érdekében, hogy a tervek reagálni tudjanak a biológiai sokféleség csökkenésével kapcsolatos releváns terhelésekre, veszélyekre és okokra, és együtt kell működniük a helyreállítás és a határokon átnyúló összeköttetés biztosítása érdekében.
- (59) Az Unióban a természet védelme, megőrzése és helyreállítása érdekében bevezetett vagy bevezetendő különböző intézkedések közötti szinergiák biztosítása érdekében a tagállamoknak a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe kell venniük a következőket: a Natura 2000 területekre vonatkozóan megállapított állományvédelmi intézkedések, valamint a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvvel összhangban kidolgozott kiemelt cselekvési tervek; a 2000/60/EK irányelvvel összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő víztestek jó ökológiai és kémiai állapotának elérésére irányuló intézkedések; a 2008/56/EK irányelvvel összhangban kidolgozott tengervédelmi stratégiák valamennyi uniós tengeri régió jó környezeti állapotának elérése érdekében; az (EU) 2016/2284 irányelv keretében kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok; a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek, valamint az 1380/2013/EU rendelettel összhangban elfogadott

⁸²

Közönséges madárindex (uniós összesítés) – Termékadatkészletek – Eurostat (europa.eu).

állományvédelmi intézkedések és az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁸³ összhangban elfogadott technikai intézkedések.

- (60) Az e rendeletben, valamint az (EU) 2018/2001 irányelvben⁸⁴, az (EU) 2018/1999 rendeletben⁸⁵ és a 98/70/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁸⁶ a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében megfogalmazott célkitűzések közötti koherencia biztosítása érdekében, különösen a nemzeti helyreállítási tervek elkészítése során a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a megújulóenergia-projektek hozzájárulhatnak a természet helyreállítására vonatkozó célkitűzések eléréséhez.
- (61) Tekintettel a biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás által képviselt kettős kihívás következetes kezelésének fontosságára, a biológiai sokféleség helyreállítása során figyelembe kell venni a megújuló energia alkalmazását és fordítva. Közlemény a következőről REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért című közlemény⁸⁷ kimondja, hogy a tagállamoknak gyorsan fel kell térképezniük, valamint értékelniük és biztosítaniuk kell a megújuló energiával kapcsolatos projektek céljából rendelkezésre álló megfelelő szárazföldi és tengeri területeket, amelyek arányban állnak a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervükkel, a megújuló energiára vonatkozó, felülvizsgált, 2030-as célkitűzéshez való hozzájárulással és egyéb tényezőkkel, például az erőforrások rendelkezésre állásával, a hálózati infrastruktúrával és az uniós biodiverzitási stratégia céljaival. A megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló bizottsági javaslat⁸⁸, valamint a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak

⁸³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1241 rendelete (2019. június 20.) a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről, az 1967/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet, továbbá az 1380/2013/EU, az (EU) 2016/1139, az (EU) 2018/973, az (EU) 2019/472 és az (EU) 2019/1022 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK, a 850/98/EK, a 2549/2000/EK, a 254/2002/EK, a 812/2004/EK és a 2187/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2019.7.25., 105. o.).

⁸⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁸⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁸⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 98/70/EK irányelve (1998. október 13.) a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről, valamint a 93/12/EGK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 350., 1998.12.28., 58. o.).

⁸⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért, COM(2022) 108 final.

⁸⁸ Javaslat –Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról, COM(2022) 222 final.

felgyorsításáról és az energiavásárlási megállapodások elősegítéséről szóló bizottsági ajánlás⁸⁹, amelyeket 2022. május 18-án fogadtak el, szintén előírják a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületek meghatározását. Ezek olyan, szárazföldön vagy tengeren található konkrét helyszínek, amelyek a biomasszaégető-művektől eltérő, megújuló energiaforrásokból energiát előállító erőművek telepítésére különösen alkalmasak, ahol a megújuló energia adott típusának elterjesztése várhatóan nem jár jelentős környezeti hatásokkal, tekintettel a kiválasztott terület sajátosságaira. A tagállamoknak előnyben kell részesíteniük a mesterséges és épített felületeket, például a tetőket, a közlekedési infrastruktúra területeit, a parkolóterületeket, a hulladéktelepeket, az ipari telephelyeket, a bányákat, a mesterséges szárazföldi víztesteket, a tavakat vagy tározókat, és adott esetben a települési szennyvíztisztító telepeket, valamint a mezőgazdasági célra nem használható leromlott talajú földterületeket. A megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületek kijelölésekor a tagállamoknak kerülniük kell a védett területeket, és fontolóra kell venniük a nemzeti természethelyreállítási terveket. A tagállamoknak össze kell hangolniuk a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületek kijelölésével. A természethelyreállítási tervek elkészítése során a tagállamok biztosítják a szinergiákat a már kijelölt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületekkel, és biztosítják, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületek működése – ideértve az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületeken alkalmazandó engedélyezési eljárásokat is – változatlan maradjon.

- (62) A tagállamokban már tervezett vagy bevezetett helyreállítási intézkedésekkel való szinergiák biztosítása érdekében a nemzeti helyreállítási terveknek el kell ismerniük és figyelembe kell venniük ezeket a helyreállítási intézkedéseket. Tekintettel arra, hogy az IPCC 2022. évi jelentése jelezte, hogy sürgős szükség van a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállítására irányuló intézkedésekre, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a helyreállítási tervek elkészítésével párhuzamosan kell végrehajtaniuk.
- (63) A nemzeti helyreállítási terveknek figyelembe kell venniük az ökoszisztémák állapotának értékelése, a helyreállítási intézkedések azonosítása és bevezetése, valamint a nyomonkövetési célok szempontjából releváns kutatási projektek eredményeit is.
- (64) Célszerű figyelembe venni az Unió legkülső régióinak sajátos helyzetét, amelyeket az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikke sorol fel, és amelyek támogatására az említett cikk egyedi intézkedéseket ír elő. Amint az a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában is szerepel, különös figyelmet kell fordítani a legkülső régiók ökoszisztémáinak védelmére és helyreállítására, tekintettel azok rendkívül gazdag biológiai sokféleségére.
- (65) Az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek (a továbbiakban: EEA) támogatnia kell a tagállamokat a nemzeti helyreállítási terv elkészítésében, valamint a helyreállítási célok elérése és a kötelezettségek teljesítése terén elért eredmények nyomon követésében. A Bizottságnak értékelnie kell, hogy a nemzeti helyreállítási tervek megfelelőek-e a célok elérése és a kötelezettségek teljesítése szempontjából.

⁸⁹

A Bizottság ajánlása a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsításáról és az energiavásárlási megállapodások elősegítéséről, C(2022) 3219 final.

- (66) A Bizottságnak a természet állapotáról szóló, 2020. évi jelentése rámutatott arra, hogy a tagállamok által a 92/43/EGK tanácsi irányelv⁹⁰ 17. cikkével és a 2009/147/EK irányelv 12. cikkével összhangban bejelentett, különösen az említett irányelvek által védett élőhelyek és fajok védettségi helyzetére és tendenciáira vonatkozó információk jelentős része részleges felmérésekből származik vagy csak szakértői véleményen alapul. A jelentésből az is kiderült, hogy számos, a 92/43/EGK irányelv értelmében védett élőhelytípus és faj állapota továbbra sem ismert. A megbízható és tudományosan megalapozott nemzeti helyreállítási tervek alátámasztásához szükség van ezen ismeretbeli hiányosságok pótlására, valamint a nyomon követésbe és a felügyeletbe való beruházásra. A különböző nyomonkövetési módszerek időszerűségének, hatékonyságának és koherenciájának fokozása érdekében a nyomon követés és a felügyelet során a lehető legjobban fel kell használni az uniós finanszírozású kutatási és innovációs projektek eredményeit, valamint az új technológiákat, például a helyszíni megfigyelést és az uniós űrprogram (EGNOS/Galileo és Kopernikusz) keretében biztosított űradatok és -szolgáltatások felhasználásával végzett távérzékelést. Az „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása”, „Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” és az „Európai talajmegállapodás” elnevezésű uniós küldetések támogatni fogják a helyreállítási célok megvalósítását⁹¹.
- (67) A nemzeti helyreállítási tervek végrehajtása terén elért eredmények, a bevezetett helyreállítási intézkedések, a helyreállítási intézkedések hatálya alá tartozó területek, valamint a folyók folytonosságát gátló akadályok nyilvántartására vonatkozó adatok nyomon követése érdekében olyan rendszert kell bevezetni, amely előírja a tagállamok számára az ilyen nyomon követés eredményeire vonatkozó releváns adatok létrehozását, naprakésszé tételét és hozzáférhetővé tételét. A Bizottság felé történő elektronikus adatszolgáltatás során igénybe kell venni az EEA Reportnet rendszerét, és arra kell törekedni, hogy az adminisztratív teher valamennyi jogalany esetében a lehető legkisebb legyen. A nyilvános hozzáférés, a jelentéstétel és a hatóságok közötti adatmegosztás megfelelő infrastruktúrájának biztosítása érdekében a tagállamoknak az adatokra vonatkozó előírásokat adott esetben a 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁹², a 2007/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁹³ és az (EU) 2019/1024 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁹⁴ említett adatokra kell alapozniuk.
- (68) E rendelet hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottságnak kérésre támogatnia kell a tagállamokat a technikai támogatási eszközön⁹⁵ keresztül, amely

⁹⁰ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

⁹¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai küldetésekről, COM(2021) 609 final.

⁹² Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26. o.).

⁹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

⁹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzféra információinak további felhasználásáról (HL L 172., 2019.6.26., 56. o.).

⁹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

testre szabott technikai támogatást nyújt a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához. A technikai támogatás magában foglalja például az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek harmonizálását és a vonatkozó bevált gyakorlatok megosztását.

- (69) A Bizottságnak jelentést kell tennie a tagállamok által az e rendelet szerinti helyreállítási célok elérése és kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről az EEA által készített uniós szintű eredményjelentések, valamint a tagállamok által a releváns szakpolitikai területeken, például a természetvédelem, a tengerpolitika és a vízpolitika területén rendelkezésre bocsátott egyéb elemzések és jelentések alapján.
- (70) Az e rendeletben meghatározott célok elérésének és kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében rendkívül fontos, hogy a helyreállítás terén megfelelő magán- és közberuházásokra kerüljön sor, a tagállamoknak be kell építeniük nemzeti költségvetésükbe a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordított kiadásokat, többek között a nemzeti helyreállítási tervek végrehajtásából eredő lehetőségek és átállási költségek tekintetében, és ismertetniük kell az uniós finanszírozás felhasználásának módját. Ami az uniós finanszírozást illeti, az uniós költségvetés és az uniós finanszírozási programok – például a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE)⁹⁶, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA)⁹⁷, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)⁹⁸, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA), az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Kohéziós Alap⁹⁹, az Igazságos Átmenet Alap¹⁰⁰, valamint a Horizont Európa, az uniós kutatási és innovációs keretprogram¹⁰¹ – kiadásai hozzájárulnak a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez azzal a céllal, hogy 2024-ben a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret¹⁰² éves kiadásainak 7,5 %-át, 2026-ban és 2027-ben pedig 10 %-át a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz¹⁰³ további finanszírozási forrást jelent a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása vonatkozásában. A

⁹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/783 rendelete (2021. április 29.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 172., 2021.5.17., 53. o.).

⁹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1139 rendelete (2021. július 7.) az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap létrehozásáról és az (EU) 2017/1004 rendelet módosításáról (HL L 247., 2021.7.13., 1. o.).

⁹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2220 rendelete (2020. december 23.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28., 1. o.).

⁹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

¹⁰⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

¹⁰¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 1. o.).

¹⁰² A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433I., 2020.12.22., 11. o.).

¹⁰³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

LIFE program tekintetében különös figyelmet kell fordítani a stratégiai természetvédelmi projektek mint olyan konkrét eszközök megfelelő felhasználására, amelyek támogathatják e rendelet végrehajtását, a rendelkezésre álló pénzügyi források hatékony és eredményes általános érvényesítésével.

- (71) Számos uniós, nemzeti és magánkezdemenyezés áll rendelkezésre a magánfinanszírozás ösztönzésére, például az InvestEU program¹⁰⁴, amely lehetőségeket kínál a köz- és magánfinanszírozás mozgósítására többek között a természet és a biológiai sokféleség zöld és kék infrastrukturális projektek révén történő javításának, valamint a karbongazdálkodásnak mint zöld üzleti modellnek a támogatása céljából¹⁰⁵.
- (72) A tagállamoknak a nemzeti helyreállítási tervük elkészítése és végrehajtása során elő kell mozdítaniuk a méltányos és az egész társadalmat érintő megközelítést azáltal, hogy a nyilvánosság részvételét célzó folyamatokra is kitérnek, és figyelembe veszik a helyi közösségek és érdekelt felek igényeit.
- (73) Az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁰⁶ értelmében a KAP stratégiai terveknek hozzá kell járulniuk az említett rendelet XIII. mellékletben felsorolt jogalkotási aktusokban foglalt vagy azokból eredő hosszú távú nemzeti célok eléréséhez, illetve összeegyeztethetőknek kell lenniük azokkal. Ezt a természet helyreállításáról szóló rendeletet figyelembe kell venni, amikor a Bizottság az (EU) 2021/2115 rendelet 159. cikkével összhangban 2025. december 31-ig felülvizsgálja az említett rendelet XIII. mellékletében szereplő jegyzéket.
- (74) A 2030-ig tartó időszakra szóló 8. környezetvédelmi cselekvési programban¹⁰⁷ foglalt kötelezettségvállalással összhangban a tagállamoknak nemzeti szinten fokozatosan meg kell szüntetniük a környezeti szempontból káros támogatásokat, a lehető legjobban kihasználva a piaci alapú eszközöket és a környezetbarát költségvetés-tervezési eszközöket – beleértve a társadalmilag igazságos átmenet biztosításához szükséges eszközöket –, valamint támogatva a vállalkozásokat és más érdekelt feleket a természeti tőkére vonatkozó szabványosított számviteli gyakorlatok kidolgozásában.
- (75) E rendelet szükséges módosításának biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el az I–VII. melléklet módosítása tekintetében az élőhelycsoport módosítása, a mezőgazdasági területek madárpopulációra vonatkozó mutatóval kapcsolatos információk naprakésszé tétele, valamint a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutatók jegyzékének, az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutatók jegyzékének és a tengeri fajok jegyzékének a legújabb tudományos eredményekhez és a helyreállítási intézkedések példáihoz való hozzáigazítása céljából. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munka során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e

¹⁰⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

¹⁰⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Fenntartható szénszénkörforgások, COM(2021) 800 final.

¹⁰⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

¹⁰⁷ [A hivatkozást a 8. környezetvédelmi cselekvési program közzétételekor be kell illeszteni].

konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban⁵² lefektetett elveknek megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kézhez kap minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó bizottsági szakértői csoportok ülésein.

- (76) Az e rendelet végrehajtására vonatkozó egységes feltételek biztosítása érdekében a Bizottságot végrehajtási hatáskörrel kell felruházni a beporzók nyomon követésére szolgáló módszer meghatározása, az e rendelet IV. mellékletében felsorolt mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók és az e rendelet VI. mellékletében felsorolt erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása, a beporzók, az e rendelet IV. mellékletében felsorolt mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók és az e rendelet VI. mellékletében felsorolt erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók kielégítő szintjének megállapítására szolgáló keret kidolgozása, a nemzeti helyreállítási tervek egységes formátumának meghatározása, valamint a Bizottság felé történő elektronikus adat- és információjelentés formátumának, szerkezetének és részletes szabályainak meghatározása céljából. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek¹⁰⁸ megfelelően kell gyakorolni.
- (77) A Bizottságnak el kell végeznie e rendelet értékelését. A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás 22. pontja értelmében az értékelésnek a hatékonyság, eredményesség, relevancia, koherencia és az uniós hozzáadott érték kritériumán kell alapulnia, és alapot kell nyújtania a lehetséges további intézkedések hatásvizsgálatához. A Bizottságnak emellett fel kell mérnie, hogy szükség van-e további helyreállítási célok meghatározására a 4. és 5. cikk hatályán kívül eső ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló közös módszerek alapján, figyelembe véve a legújabb tudományos eredményeket.
- (78) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban a rendelet terjedelme és hatása miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

¹⁰⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez a rendelet szabályokat állapít meg a következőkhöz való hozzájárulás érdekében:
- a) a biológiailag változatos és reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállítása az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállításán keresztül;
 - b) az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos átfogó uniós célkitűzések elérése;
 - c) az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítése.
- (2) Ez a rendelet létrehozza azt a keretet, amelyen belül a tagállamok haladéktalanul olyan hatékony és területalapú helyreállítási intézkedéseket vezetnek be, amelyek együttesen 2030-ra lefedik az Unió szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20 %-át, 2050-re pedig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémát.

2. cikk

Földrajzi hatály

Ez a rendelet a 4–10. cikkben említett ökoszisztémákra vonatkozik:

- a) a tagállamok területén;
- b) a vizekben, a tengerfenéken és az altalajon annak az alapvonalnak a tenger felőli oldalán, ahonnan a felségvizek kiterjedését mérik, az Egyesült Nemzetek 1982. évi Tengerjogi Egyezményével összhangban azon terület legtávolabbi részéig, amelyen egy tagállam szuverén jogokat gyakorol.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Az alábbi fogalommeghatározások alkalmazandók:

- 1. „ökoszisztéma”: növény-, állat- és mikroorganizmus-közösségek és azok élettelen környezetének dinamikus, funkcionális egységként kölcsönhatásban álló együttese, amely magában foglalja az élőhelytípusokat, a fajok élőhelyeit és a fajpopulációkat;
- 2. „egy faj élőhelye”: olyan sajátos abiotikus és biotikus tényezők által meghatározott élőhely, amelyben az adott faj az életciklusának valamely szakaszát tölti;
- 3. „helyreállítás”: egy ökoszisztéma helyreállításának aktív vagy passzív elősegítése a közel jó vagy jó állapot elérése érdekében, egy élőhelytípus helyreállításának aktív

vagy passzív elősegítése az elérhető legmagasabb szintű állapot elérése és a kedvező referenciaterület létrejötte érdekében, egy faj élőhelye helyreállításának aktív vagy passzív elősegítése a megfelelő minőség és mennyiség érdekében, vagy a fajpopulációk helyreállításának aktív vagy passzív elősegítése a kielégítő szint elérése érdekében a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma rezilienciájának megőrzése vagy fokozása céljából;

4. „jó állapot”: olyan állapot, amelyben egy ökoszisztéma fő jellemzői, nevezetesen fizikai, kémiai, összetételbeli, szerkezeti és funkcionális állapota, valamint tájképi és tengeri elemei tükrözik az ökológiai integritás, stabilitás és reziliencia magas szintjét, amely az ökoszisztéma hosszú távú fenntartásához szükséges;
5. „kedvező referenciaterület”: egy adott biogeográfiai régióban vagy tengeri régióban nemzeti szinten egy élőhelytípus teljes területe, amely az élőhelytípus és az ott élő fajok hosszú távú életképességének biztosításához minimálisan szükséges, valamint a természetes elterjedési területén előforduló jelentős ökológiai változások, és amely az élőhelytípus területéből és – ha ez a terület nem elegendő – az élőhelytípus visszaállításához szükséges területből áll;
6. „az élőhely megfelelő minősége”: egy faj élőhelyének olyan minősége, amely lehetővé teszi egy faj ökológiai szükségleteinek a biológiai ciklus bármely szakaszában történő kielégítését annak érdekében, hogy a természetes elterjedési területén hosszú távon az élőhelye életképes alkotóeleme maradjon;
7. „az élőhely megfelelő mennyisége”: egy faj élőhelyének olyan mennyisége, amely lehetővé teszi egy faj ökológiai szükségleteinek a biológiai ciklus bármely szakaszában történő kielégítését annak érdekében, hogy a természetes elterjedési területén hosszú távon az élőhelye életképes alkotóeleme maradjon;
8. „beporzó”: olyan vadon élő állat, amely virágport szállít a növény portokjából a növény bibeszájához, lehetővé téve a megtermékenyítést és a magképződést;
9. „a beporzópopulációk csökkenése”: a beporzók abundanciájának vagy sokféleségének, vagy mindkettőnek a csökkenése;
10. „helyi közigazgatási egység”: egy tagállamnak az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁰⁹ 4. cikkével összhangban létrehozott, valamely tartomány, régió vagy állam közigazgatási egysége alatti, alacsony szintű közigazgatási egysége;
11. „nagyvárosok”: olyan helyi közigazgatási egységek, ahol a lakosság legalább 50 %-a egy vagy több városi központban él az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban meghatározott urbanizációs fok alapján;
12. „városok és elővárosok”: olyan helyi közigazgatási egységek, ahol a lakosság kevesebb mint 50 %-a valamely városi központban él, de a lakosság legalább 50 %-a városi klaszterben él az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban meghatározott urbanizációs fok alapján;
13. „városi zöldterület”: valamennyi városi zöldterület, lomblevelű erdők, tűlevelű erdők, vegyes erdők, természetes gyepterületek, mocsarak és fenyérek, átmeneti erdős-cserjés területek és gyér növényzetű területek – a nagyvárosokban vagy városokban és elővárosokban az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi

¹⁰⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).

rendelettel¹¹⁰ létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által szolgáltatott adatok alapján;

14. „városi lombkorona-fedettség”: a nagyvárosokon, illetve városokon és külvárosokon belüli záródás teljes területe, amelyet az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által biztosított fasűrűségi adatok alapján számítanak ki;
15. „a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterület”: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 9a. pontjában meghatározottak szerinti, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterület¹¹¹.

II. FEJEZET

HELYREÁLLÍTÁSI CÉLOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

4. cikk

A szárazföldi, part menti és édesvízi ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok olyan helyreállítási intézkedéseket hoznak, amelyek az I. mellékletben felsorolt, rossz állapotban lévő élőhelytípusok jó állapotának eléréséhez szükségesek. Ezeket az intézkedéseket az I. mellékletben felsorolt, rossz állapotban lévő élőhelytípusok minden egyes csoportja területének – a 12. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint – 2030-ig legalább 30 %-án, 2040-ig legalább 60 %-án, 2050-ig pedig legalább 90 %-án kell alkalmazni.
- (2) A tagállamok meghozzák azokat a helyreállítási intézkedéseket, amelyek az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok visszaállításához szükségesek azokon a területeken, ahol nem találhatók meg az említett élőhelytípusok. Ezeket az intézkedéseket az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok egyes csoportjai esetében 2030-ig a teljes kedvező referenciaterület eléréséhez szükséges további teljes terület legalább 30 %-án, 2040-ig legalább 60 %-án, 2050-ig pedig 100 %-án kell alkalmazni a 12. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.
- (3) A tagállamok a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének javításához, többek között azok visszaállításához, valamint az összekapcsoltság javításához szükséges

¹¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/696 rendelete (2021. április 28.) az uniós űrprogram és az Európai Unió Űrprogramügynökségének a létrehozásáról, valamint a 912/2010/EU, az 1285/2013/EU és a 377/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 69. o.).

¹¹¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról, COM(2022) 222 final.

helyreállítási intézkedéseket alkalmaznak addig, amíg ezen élőhelyek el nem érik a megfelelő minőségét és mennyiségét.

- (4) Az e cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajait is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint az e cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azok a területek, ahol az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, nem tekintendők jó állapotban lévőeknek.
- (5) Az (1) és (2) bekezdésben említett helyreállítási intézkedések során figyelembe kell venni az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közötti nagyobb összekapcsoltság szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, a (3) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.
- (6) A tagállamok biztosítják, hogy az (1), (2) és (3) bekezdéssel összhangban helyreállítási intézkedések tárgyát képező területek állapota a jó állapot eléréséig folyamatosan javuljon az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok tekintetében, illetve folyamatosan javuljon a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minősége, amíg megfelelő nem lesz ezen élőhelyek minősége. A tagállamok biztosítják, hogy ne romoljon azoknak a területeknek az állapota, melyek elérték a jó állapotot, és ahol a fajok élőhelyei megfelelő minőségűek.
- (7) A tagállamok biztosítják, hogy ne romoljon azoknak a területeknek az állapota, ahol az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok előfordulnak.
- (8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
 - a) vis maior;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy
 - c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönten.
- (9) A Natura 2000 területeken a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
 - a) vis maior;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy
 - c) a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban engedélyezett terv vagy projekt.
- (10) A tagállamok biztosítják a következőket:
 - a) az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok esetében addig nő a jó állapotban lévő élőhelyterületek kiterjedése, amíg azok legalább 90 %-a el nem éri a jó állapotot, illetve amíg a területük minden egyes biogeográfiai régiójában létrejön az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterülete;

- b) növekvő tendencia figyelhető meg a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében említett fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyeinek, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyeinek megfelelő minősége és mennyisége tekintetében.

5. cikk

A tengeri ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok olyan helyreállítási intézkedéseket hoznak, amelyek a II. mellékletben felsorolt, rossz állapotban lévő élőhelytípusok jó állapotának eléréséhez szükségesek. Ezeket az intézkedéseket 2030-ig a II. mellékletben felsorolt, rossz állapotban lévő élőhelytípusok minden egyes csoportja területének legalább 30 %-án – a 12. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint –, 2040-ig legalább 60 %-án, 2050-ig pedig legalább 90 %-án kell alkalmazni.
- (2) A tagállamok meg hozzák azokat a helyreállítási intézkedéseket, amelyek a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok visszaállításához szükségesek azokon a területeken, ahol nem található meg az említett élőhelytípusok. Ezeket az intézkedéseket az élőhelytípusok egyes csoportjai esetében a teljes kedvező referenciaterület eléréséhez szükséges további teljes terület 2030-ig legalább 30 %-án, 2040-ig legalább 60 %-án, 2050-ig pedig 100 %-án kell alkalmazni a 12. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.
- (3) A tagállamok a III. mellékletben és a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok tengeri élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak tengeri élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének javításához, többek között azok helyreállításához, valamint az összekapcsoltság javításához szükséges helyreállítási intézkedéseket vezetnek be, amíg megfelelő nem lesz ezen élőhelyek minősége és mennyisége.
- (4) Az (1), (2) és (3) bekezdés szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajait is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azok a területek, ahol az II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, nem tekintendők jó állapotban lévőknek.
- (5) Az (1) és (2) bekezdésben említett helyreállítási intézkedések során figyelembe kell venni a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közötti nagyobb összekapcsoltság szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, a (3) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.
- (6) A tagállamok biztosítják, hogy az (1), (2) és (3) bekezdéssel összhangban helyreállítási intézkedések tárgyát képező területek állapota a jó állapot eléréséig folyamatosan javuljon a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok tekintetében, illetve folyamatosan javuljon a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minősége, amíg megfelelő nem lesz ezen élőhelyek minősége. A tagállamok biztosítják, hogy ne romoljon azoknak a területeknek az állapota, melyek elérték a jó állapotot, és ahol a fajok élőhelyei megfelelő minőségűek.

- (7) A tagállamok biztosítják, hogy ne romoljon azoknak a területeknek az állapota, ahol a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok előfordulnak.
- (8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
- a) vis maior;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy
 - c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönten.
- (9) A Natura 2000 területeken a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
- a) vis maior;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy
 - c) a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban engedélyezett terv vagy projekt.
- (10) A tagállamok biztosítják a következőket:
- a) a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok esetében addig nő a jó állapotban lévő élőhelyterületek kiterjedése, amíg azok legalább 90 %-a el nem éri a jó állapotot, illetve amíg a területük minden egyes biogeográfiai régiójában létrejön az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterülete;
 - b) növekvő tendencia figyelhető meg a III. mellékletben, valamint a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó fajok tengeri élőhelyeinek megfelelő minősége és mennyisége tekintetében.

6. cikk

A városi ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a városi zöldterület és a városi lombkorona-fedettség 2021-hez képest 2030-ra ne csökkenjen nettó mértékben a nagyvárosokban, valamint a városokban és elővárosokban.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban 2021-ben azok teljes területéhez képest 2040-ig legalább 3 %-kal, 2050-ig pedig legalább 5 %-kal növekedjen a városi zöldterület teljes nemzeti kiterjedése. A tagállamok biztosítják továbbá az alábbiakat:
- a) 2050-re valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban legalább 10 %-os városi lombkorona-fedettség; és
 - b) a meglévő és új épületekbe, valamint infrastrukturákba integrált városi zöldterület nettó növekedése, többek között felújítások révén, valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban.

7. cikk

A folyók természetes összeköttetésének és a kapcsolódó árterek természetes funkcióinak helyreállítása

- (1) A tagállamok nyilvántartást készítenek a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokról, és azonosítják azokat az akadályokat, amelyeket el kell távolítani az e rendelet 4. cikkében meghatározott helyreállítási célok, valamint azon célkitűzés teljesítése érdekében, miszerint „2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyre kell állítani a szabad vízáramlást”, a 2000/60/EK irányelv és különösen annak 4. cikke (3), (5) és (7) bekezdésének és az 1315/2013/EU rendelet és különösen annak 15. cikke sérelme nélkül.
- (2) A tagállamok a 12. cikk (2) bekezdésének f) pontjában említett tervvel összhangban eltávolítják az e cikk (1) bekezdése szerint azonosított, a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokat. Az akadályok eltávolításakor a tagállamoknak elsősorban azokat a felesleges akadályokat számolják fel, amelyek már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz vagy más jellegű felhasználáshoz.
- (3) A tagállamok a (2) bekezdésben említett akadályok eltávolítását kiegészítik a kapcsolódó árterek természetes funkcióinak javításához szükséges intézkedésekkel.

8. cikk

A beporzópopulációk helyreállítása

- (1) A tagállamok 2030-ra visszafordítják a beporzók állománycsökkenését, majd 2030 után háromévente mérve növekvő tendenciát érnek el a beporzópopulációk tekintetében, amíg azok el nem érik a kielégítő szintet a 11. cikk (3) bekezdésének megfelelően.
- (2) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el a beporzópopulációk nyomon követésére szolgáló módszer kidolgozása céljából. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.
- (3) A (2) bekezdésben említett módszernek szabványosított megközelítést kell biztosítania a beporzófajok abundanciájára és sokféleségére vonatkozó éves adatok gyűjtése, valamint a beporzópopulációk esetében megfigyelhető tendenciák értékelése tekintetében.

9. cikk

A mezőgazdasági ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések tárgyát képező területeken felül meghozzák a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének növeléséhez szükséges helyreállítási intézkedéseket.
- (2) A tagállamok az e rendelet hatálybalépésétől 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően háromévente, a 11. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig nemzeti szinten növekvő tendenciát érnek el a mezőgazdasági ökoszisztémák IV. mellékletben részletesebben meghatározott alábbi mutatói tekintetében:
 - a) gyepterületi lepkepopuláció-index;

- b) szervesszén-készlet a szántóföldek ásványi talajaiban;
 - c) a nagy biodiverzitású tájképi elemekkel rendelkező mezőgazdasági földterületek aránya.
- (3) A tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása érdekében, hogy az V. mellékletben meghatározott fajokon alapuló, *[Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését; a dátum annak a hónapnak az első napja, amely az ezen rendelet hatálybalépésétől számított 12 hónap eltelte után következik]*-án/-én indexált, a mezőgazdasági területek közönséges madárindexe (= 100) nemzeti szinten elérje a következő szinteket:
- a) 2030-ra 110, 2040-re 120, 2050-re pedig 130 az V. mellékletben felsorolt olyan tagállamok esetében, ahol idővel nagyobb mértékben csökkent a mezőgazdasági területeken előforduló madarak állománya;
 - b) 2030-ra 105, 2040-re 110, 2050-re pedig 115 a IV. mellékletben felsorolt olyan tagállamok esetében, ahol idővel kevésbé csökkent a mezőgazdasági földterületeken előforduló madarak állománya.
- (4) A lecsapolt tőzeglápból álló, mezőgazdasági felhasználású szerves talajok esetében a tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezetnek be. Ezeket az intézkedéseket legalább az alábbi területeken kell bevezetni:
- a) 2030-ra az ilyen területek 30 %-a, amelyek legalább egynegyedét elárasztással kell helyreállítani;
 - b) 2040-re az ilyen területek 50 %-a, amelyek legalább felét elárasztással kell helyreállítani;
 - c) 2050-re az ilyen területek 70 %-a, amelyek legalább felét elárasztással kell helyreállítani.
- (5) A tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezethetnek be, ideértve az elárasztással történő helyreállítást is, a tőzegkitermelési helyszínek területein, és e területeket úgy tekinthetik, mint amelyek hozzájárulnak az első albekezdés a), b) és c) pontjában említett vonatkozó célok eléréséhez.
- (6) Ezen túlmenően a tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezethetnek be a mezőgazdasági hasznosítástól és tőzegkitermeléstől eltérő hasznosítású lecsapolt tőzeglápokat alkotó szerves talajok elárasztással történő helyreállítására, és ezeket az elárasztással helyreállított területeket úgy tekinthetik, mint amelyek hozzájárulnak – legfeljebb 20 %-ban – az első albekezdés a), b) és c) pontjában említett célok eléréséhez.

10. cikk

Az erdei ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések tárgyát képező területeken felül meg hozzák az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének növeléséhez szükséges helyreállítási intézkedéseket.
- (2) A tagállamok az e rendelet hatálybalépésétől 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően háromévente, a 11. cikk (3) bekezdésének megfelelően

meghatározott kielégítő szintek eléréséig nemzeti szinten növekvő tendenciát érnek el az erdei ökoszisztémák VI. mellékletben részletesebben meghatározott alábbi mutatói tekintetében:

- a) álló száradék;
- b) ledőlt száradék;
- c) a nem egyidős fákból álló erdők aránya;
- d) az erdők összekapcsoltsága;
- e) erdei madárindex;
- f) szervesszén-készlet.

III. FEJEZET

NEMZETI CSELEKVÉSI TERVEK

11. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek elkészítése

- (1) A tagállamok a legfrissebb tudományos eredmények figyelembevételével nemzeti helyreállítási tervet készítenek, és elvégzik a 4–10. cikkben meghatározott célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges helyreállítási intézkedések meghatározásához szükséges előkészítő nyomon követést és kutatást.
- (2) A tagállamok számszerűsítik a 4. és 5. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez helyreállítandó területet, figyelembe véve a 4. cikk (1) bekezdésében, a 4. cikk (2) bekezdésében, az 5. cikk (1) bekezdésében és az 5. cikk (2) bekezdésében említett élőhelytípusok állapotát, valamint a területükön található, a 4. cikk (3) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségét és mennyiségét. A mennyiségi meghatározás többek között az alábbi információkon alapul:
 - a) minden élőhelytípus vonatkozásában:
 - i. az élőhely teljes területe és jelenlegi kiterjedésének térképe;
 - ii. a rossz állapotban lévő élőhelyterület;
 - iii. a kedvező referenciaterület, figyelembe véve a legalább az elmúlt 70 évben bekövetkezett dokumentált területi csökkenést és a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt előre jelzett változásokat;
 - iv. az élőhelytípusok visszaállítására legalkalmasabb területek, tekintettel a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változásokra;
 - b) a fajok kedvező védettségi állapotának eléréséhez szükséges élőhelyek megfelelő minősége és mennyisége, figyelembe véve az ezen élőhelyek visszaállítására legalkalmasabb területeket, valamint az élőhelyek közötti, a fajok populációinak gyarapodásához szükséges összekapcsoltság, továbbá a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változások.

- (3) A tagállamok a 8. cikk (1) bekezdésében, a 9. cikk (2) bekezdésében és a 10. cikk (2) bekezdésében említett valamennyi mutató tekintetében legkésőbb 2030-ra megállapítják a kielégítő szinteket a legfrissebb tudományos eredményeken és – amennyiben rendelkezésre áll – a 17. cikk (9) bekezdésében említett kereten alapuló nyílt és hatékony eljárás és értékelés révén.
- (4) A tagállamok azonosítják és feltérképezik a helyreállításra szoruló mezőgazdasági és erdei területeket, különösen azokat, ahol az intenzívebbé váló földhasználat vagy más gazdálkodási tényezők miatt fokozott összekapcsoltságra és tájképi változatosságra van szükség.
- (5) A tagállamok meghatározzák az éghajlatváltozás mérséklésével, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a katasztrófamegelőzéssel való szinergiákat, és ennek megfelelően rangsorolják a helyreállítási intézkedéseket. A tagállamok továbbá figyelembe veszi az alábbiakat:
- a) az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében említett integrált nemzeti energia- és klímatervük;
 - b) az (EU) 2018/1999 rendelet 15. cikkében említett hosszú távú stratégiájuk;
 - c) az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkében meghatározott, 2030-ra vonatkozó kötelező erejű uniós cél.
- (6) A tagállamoknak összehangolják a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületek kijelölésével. A természethelyreállítási tervek elkészítése során a tagállamok biztosítják a szinergiákat a már kijelölt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületekkel, és biztosítják, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítására kijelölt célterületek működése – ideértve az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt célterületeken alkalmazandó engedélyezési eljárásokat is – változatlan maradjon.
- (7) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe veszik a következőket:
- a) a Natura 2000 területekre vonatkozóan a 92/43/EGK irányelvvel összhangban megállapított állományvédelmi intézkedések;
 - b) a 92/43/EGK irányelvvel összhangban kidolgozott kiemelt intézkedési tervek;
 - c) a 2000/60/EK irányelvvel összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő víztestek jó ökológiai és kémiai állapotának elérésére irányuló intézkedések;
 - d) a 2008/56/EK irányelvvel összhangban kidolgozott tengervédelmi stratégiák valamennyi uniós tengeri régió jó környezeti állapotának elérése érdekében;
 - e) az (EU) 2016/2284 irányelv keretében kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok;
 - f) a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek;
 - g) a közös halászati politika keretében elfogadott állományvédelmi intézkedések.
- (8) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervek elkészítésekor – a konkrét nemzeti és helyi körülményektől és a legfrissebb tudományos eredményektől függően –

felhasználják a VII. mellékletben felsorolt helyreállítási intézkedések különböző példáit.

- (9) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervek elkészítésekor törekednek az ökoszisztémák ökológiai, gazdasági és társadalmi funkcióinak, valamint ezen ökoszisztémák érintett régiók és közösségek fenntartható fejlődéséhez való hozzájárulásának optimalizálására.
- (10) A tagállamok lehetőség szerint előmozdítják a más tagállamok nemzeti helyreállítási tervével való szinergiákat, különösen a határokon átnyúló ökoszisztémák esetében.
- (11) A tagállamok biztosítják, hogy a helyreállítási terv elkészítése nyitott, inkluzív és hatékony legyen, és a nyilvánosság kellő időben hatékony lehetőséget kapjon a terv kidolgozásában való részvételre. A konzultációknak meg kell felelniük a 2001/42/EK irányelv 4–10. cikkében meghatározott követelményeknek.

12. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek tartalma

- (1) A nemzeti helyreállítási terv a 2050-ig tartó időszakra vonatkozik, közbenső határidőkkel a 4–10. cikkben meghatározott célokra és kötelezettségekre vonatkozóan.
- (2) A tagállamok az e cikk (4) bekezdésével összhangban meghatározott egységes formátum alkalmazásával a nemzeti helyreállítási tervükben feltüntetik a következő elemeket:
 - a) a 4–10. cikkben meghatározott helyreállítási célok elérése érdekében helyreállítandó területek számszerűsítése a 11. cikkkel összhangban elvégzett előkészítő munka és e területek földrajzilag lehatárolt térképei alapján;
 - b) a 4–10. cikkben meghatározott célok elérése és kötelezettségek teljesítése érdekében tervezett vagy bevezetett helyreállítási intézkedések leírása, valamint annak meghatározása, hogy mely helyreállítási intézkedéseket tervezik vagy vezetik be a 92/43/EGK irányelvvel összhangban a Natura 2000 hálózaton belül;
 - c) azoknak az intézkedéseknek a megjelölése, amelyek biztosítják, hogy az I. és II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó területek állapota ne romoljon azokon a területeken, melyek elérték a jó állapotot, és hogy a 4. cikk (3) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek állapota ne romoljon azokon a területeken, ahol a 4. cikk (6) bekezdésével és az 5. cikk (6) bekezdésével összhangban a fajok élőhelyei elérték a megfelelő minőséget;
 - d) azoknak az intézkedéseknek a megjelölése, amelyek biztosítják, hogy az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó területek állapota a 4. cikk (7) bekezdésével és az 5. cikk (7) bekezdésével összhangban ne romoljon;
 - e) az akadályok és a 7. cikk (1) bekezdésének megfelelően eltávolítandónak azonosított akadályok nyilvántartása, a 7. cikk (2) bekezdésének megfelelően az eltávolításukra kidolgozott terv és az akadályok eltávolításával 2030-ig, illetve 2050-ig elérendő, szabad vízáramlású folyószakaszok becsült hossza,

valamint az árterek természetes funkcióinak visszaállítására irányuló, a 7. cikk (3) bekezdése szerinti egyéb intézkedések;

- f) a 4–10. cikk szerinti helyreállítási intézkedések bevezetésének időzítése;
- g) adott esetben a legkülső régiókra vonatkozó, testreszabott helyreállítási intézkedéseket tartalmazó szakasz;
- h) a 4. és 5. cikkel összhangban helyreállítás tárgyát képező területek nyomon követése, a 4–10. cikkel összhangban bevezetett helyreállítási intézkedések hatékonyságának értékelésére és szükség esetén ezen intézkedések felülvizsgálatára irányuló eljárás annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a 4–10. cikkben meghatározott célok elérését és a kötelezettségek teljesítését;
- i) a 4–10. cikkben említett helyreállítási intézkedések folyamatos, hosszú távú és tartós hatásait biztosító rendelkezések megjelölése;
- j) a helyreállítási intézkedésekhez kapcsolódóan az idő múlásával az éghajlatváltozás mérséklése tekintetében várható járulékos előnyök, valamint ezen intézkedések szélesebb körű társadalmi-gazdasági előnyei;
- k) egy külön szakasz, amely meghatározza, hogy a nemzeti helyreállítási terv hogyan veszi figyelembe a következőket:
 - i. az éghajlatváltozási forgatókönyvek relevanciája a helyreállítási intézkedések típusának és helyszínének tervezése szempontjából;
 - ii. a helyreállítási intézkedések potenciálja az éghajlatváltozás által a természetre gyakorolt hatások minimalizálása, a természeti katasztrófák megelőzése és az alkalmazkodás támogatása tekintetében;
 - iii. szinergiák a nemzeti alkalmazkodási stratégiákkal vagy tervekkel és a nemzeti katasztrófakockázat-értékelési jelentésekkel;
 - iv. a nemzeti helyreállítási tervben foglalt intézkedések és a nemzeti energia- és klímaterv közötti kölcsönhatás áttekintése;
- l) a helyreállítási intézkedések végrehajtásához szükséges becsült finanszírozási igény, amely magában foglalja a helyreállítási intézkedések vagy az e rendeletről eredő egyéb új kötelezettségek által érintett érdekelt feleknek nyújtott támogatás leírását, valamint a tervezett köz- vagy magánfinanszírozás eszközeit, beleértve az uniós finanszírozási eszközökkel való (társ)finanszírozást;
- m) az olyan támogatások megjelölése, amelyek károsan befolyásolják az ebben a rendeletben meghatározott célok elérését és a kötelezettségek teljesítését;
- n) a nemzeti helyreállítási terv előkészítési és kidolgozási folyamatának összefoglalása, beleértve a nyilvánosság részvételére vonatkozó információkat, valamint annak összefoglalása, hogy miként vették figyelembe a helyi közösségek és az érdekelt felek igényeit;
- o) egy külön szakasz, amely bemutatja, hogy a 14. cikk (5) bekezdésével összhangban hogyan vették figyelembe a 14. cikk (4) bekezdésében említett nemzeti helyreállítási terv tervezetével kapcsolatos bizottsági észrevételeket. Ha az érintett tagállam figyelmen kívül hagyja a Bizottság által tett észrevételt vagy annak jelentős részét, a tagállamnak meg kell indokolnia ezt.

- (3) A nemzeti helyreállítási terveknek adott esetben tartalmazniuk kell azokat az állományvédelmi intézkedéseket, amelyeket egy tagállam el kíván fogadni a közös halászati politika keretében, ideértve a közös ajánlások tárgyát képező olyan állományvédelmi intézkedéseket, amelyeket a tagállam az 1380/2013/EU rendeletben meghatározott eljárással összhangban kezdeményezni kíván, valamint az ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatos releváns információkat.
- (4) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el a nemzeti helyreállítási tervek egységes formátumának meghatározása céljából. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az egységes formátum kidolgozása során az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) segíti a Bizottság munkáját.

13. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek tervezetének benyújtása

A tagállamok *[Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését; a dátum annak a hónapnak az első napja, amely az ezen rendelet hatálybalépésétől számított 24 hónap eltelte után következik]*-ig benyújtják a Bizottságnak a 11. és 12. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervük tervezetét.

14. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek értékelése

- (1) A Bizottság a kézhezvételtől számított hat hónapon belül értékeli a nemzeti helyreállítási tervek tervezetét. A Bizottság az említett értékelés során az érintett tagállammal szoros együttműködésben jár el.
- (2) A nemzeti helyreállítási terv tervezetének értékelésekor a Bizottság értékeli a tervezet 12. cikknek való megfelelését, valamint azt, hogy a tervezet megfelelő-e a 4–10. cikkben meghatározott célok és kötelezettségek teljesítése, az 1. cikkben említett átfogó uniós célkitűzések teljesítése, a 7. cikk (1) bekezdésében említett azon konkrét célkitűzés teljesítése szempontjából, miszerint „2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyre kell állítani a szabad vízáramlást”, továbbá azon 2030-ra teljesítendő célkitűzés teljesítése szempontjából, amely szerint az Unió mezőgazdasági területének legalább 10 %-án nagy biodiverzitású tájképi elemeknek kell helyet kapniuk.
- (3) A nemzeti helyreállítási tervek tervezetének értékelése céljából a Bizottság munkáját az EEA, illetve szakértők segítik.
- (4) A Bizottság a nemzeti helyreállítási terv tervezetének kézhezvételétől számított hat hónapon belül észrevételeket tehet a tagállamoknak.
- (5) A tagállamok megfelelően figyelembe veszik a Bizottság észrevételeit nemzeti helyreállítási tervük véglegesítése során.
- (6) A tagállamok a Bizottság észrevételeinek kézhezvételétől számított hat hónapon belül véglegesítik, közzéteszik és benyújtják a Bizottságnak a nemzeti helyreállítási tervet.

15. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek felülvizsgálata

- (1) A tagállamok a 11. és 12. cikkel összhangban legalább tízévente egyszer felülvizsgálják nemzeti helyreállítási tervüket, figyelembe véve a terv végrehajtása terén elért eredményeket, a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredményeket, valamint az éghajlatváltozás következtében a környezeti feltételekben bekövetkezett vagy várhatóan bekövetkező változásokra vonatkozóan rendelkezésre álló ismereteket.
- (2) Amennyiben nyilvánvalóvá válik, hogy a nemzeti helyreállítási tervben meghatározott intézkedések – a 17. cikk szerinti nyomon követés alapján – nem lesznek elegendők a 4–10. cikkben meghatározott célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez, a tagállamok felülvizsgálják a nemzeti helyreállítási tervüket, és kiegészítő intézkedésekkel egészítik ki azt.
- (3) A 18. cikk (1) és (2) bekezdésében említett információk, valamint a 18. cikk (4) és (5) bekezdésében említett értékelés alapján, amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam által elért eredmények nem elegendők a 4–10. cikkben meghatározott célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez, a Bizottság felkérheti az érintett tagállamot, hogy nyújtsa be a kiegészítő intézkedéseket tartalmazó nemzeti helyreállítási terv aktualizált tervezetét. A kiegészítő intézkedéseket tartalmazó aktualizált nemzeti helyreállítási tervet a Bizottság kérésének kézhezvételétől számított hat hónapon belül közzé kell tenni és be kell nyújtani.

16. cikk

Az igazságszolgáltatáshoz való jog

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a nyilvánosság azon tagjai, akik a nemzeti joggal összhangban kellő érdekeltséggel rendelkeznek vagy valamely jogsérelemre hivatkoznak, bíróság vagy valamely jogszabály által létrehozott független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljárás lefolytatását kérjék a nemzeti helyreállítási tervek tárgyi vagy eljárási jogszerűségének, valamint az illetékes hatóságok intézkedési mulasztásainak kifogásolása céljából, függetlenül attól, hogy a nyilvánosság tagjai milyen szerepet játszottak a nemzeti helyreállítási terv előkészítésében és kidolgozásában.
- (2) A tagállamok meghatározzák, hogy mi minősül kellő mértékű érdeknek és jogsérelemnek, összhangban azzal a célkitűzéssel, hogy széles körű hozzáférést kell biztosítani a nyilvánosság számára az igazságszolgáltatáshoz. Az (1) bekezdés alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket olyan jogokkal rendelkezőnek kell tekinteni, amelyek sérülhetnek, és érdeküket elegendőnek kell tekinteni.
- (3) Az (1) bekezdésben említett felülvizsgálati eljárásnak tisztességesnek, méltányosnak, gyorsnak és díjmentesnek kell lennie, illetve nem lehet mértéktelenül drága, továbbá megfelelő és hatékony jogorvoslatot kell biztosítani, szükség esetén beleértve a jogsértés megszüntetésére irányuló határozatot.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikkben említett közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokhoz való hozzáférésről gyakorlati információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.

IV. FEJEZET

NYOMON KÖVETÉS ÉS JELENTÉSTÉTEL

17. cikk

Nyomon követés

- (1) A tagállamok nyomon követik az alábbiakat:
- a) a 12. cikk (2) bekezdésének h) pontjában említett nyomon követés alapján a helyreállítási intézkedések tárgyát képező területeken található élőhelytípusok állapota és az állapotukra vonatkozó tendencia, valamint a 4. és 5. cikkben említett fajok élőhelyeinek minősége és minőségi tendenciája;
 - b) a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban a városi zöldterület és a lombkorona-fedettség kiterjedése a 6. cikknek megfelelően;
 - c) a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó, a IV. mellékletben felsorolt mutatók;
 - d) az V. mellékletben felsorolt közönséges mezőgazdasági madárfajok populációi;
 - e) az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó, a VI. mellékletben felsorolt mutatók;
 - f) a beporzó fajok abundanciája és sokfélesége a 8. cikk (2) bekezdésével összhangban megállapított módszer szerint;
 - g) az I. és II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó területek nagysága és állapota a tagállamok területén;
 - h) a 4. cikk (3) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyének nagysága és minősége a tagállamok területén.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyomon követés a helyreállítási intézkedések bevezetését követően azonnal kezdetét veszi.
- (3) Az (1) bekezdés b), c), d) és e) pontja szerinti nyomon követés *[Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be e rendelet hatálybalépésének dátumát]-án/-én* kezdődik.
- (4) Az e cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti nyomon követés a 8. cikk (2) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktus hatálybalépését követő egy év elteltével kezdődik.
- (5) Az e cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontja szerinti nyomon követést legalább háromévente, illetve lehetőség szerint évente kell elvégezni a szántóföldek ásványi talajaiban található szervesszén-készlet, valamint a nagy biodiverzitású tájképi elemekkel rendelkező mezőgazdasági területek aránya tekintetében, valamint az e) pontnak megfelelően az álló száradék, a ledőlt száradék, a nem egyidős fákból álló erdők aránya, az erdők összekapcsoltsága és a szervesszén-állomány tekintetében. Az említett bekezdés c) pontja szerinti, a gyepterületi lepkeindexet érintő, az említett bekezdés d) és e) pontja szerinti, az erdei madárindexet érintő, és az említett bekezdés f) pontja szerinti, a beporzófajokat érintő nyomon követést minden évben el kell végezni. Az említett bekezdés g) és h) pontja szerinti nyomon követést

legalább hatévente el kell végezni, és össze kell hangolni a 92/43/EGK irányelv 17. cikke szerinti jelentéstételi ciklussal.

- (6) A tagállamok biztosítják, hogy a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozóan a 9. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett mutatók, valamint az erdei ökoszisztémákra vonatkozóan e rendelet 10. cikke (2) bekezdésének a), b) és f) pontjában említett mutatók nyomon követésére az (EU) 2018/841 és az (EU) 2018/1999 rendeletben előírt nyomon követésnek megfelelően kerüljön sor.
- (7) A tagállamok a 2007/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek¹¹² és az (5) bekezdésben meghatározott nyomonkövetési gyakoriságnak megfelelően nyilvánosságra hozzák az e cikk alapján végzett nyomon követés során nyert adatokat.
- (8) A tagállami nyomonkövetési rendszerek elektronikus adatbázisok és földrajzi információs rendszerek alapján működnek, és maximalizálják a távérzékelési technológiák, a Föld-megfigyelés (Kopernikusz-szolgáltatások), a helyszíni érzékelők és eszközök vagy a civil tudomány révén nyert adatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok felhasználását, kiaknázva a mesterséges intelligencia, illetve a fejlett adatelemzés és adatfeldolgozás által kínált lehetőségeket.
- (9) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el az alábbiak vonatkozásában:
- a) a IV. mellékletben felsorolt mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása;
 - b) a VI. mellékletben felsorolt erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása;
 - c) a 11. cikk (3) bekezdésében említett kielégítő szintek meghatározására szolgáló keret kidolgozása.

Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

18. cikk

Jelentés

- (1) A tagállamok *[Kiadóhivatal: kérjük, illesszék be a rendelet hatálybalépésének dátumát]*-tól-től kezdődően évente elektronikus úton jelentést tesznek a Bizottságnak a 4–10. cikkben említett helyreállítási intézkedések hatálya alá tartozó területekről és a 7. cikkben említett, eltávolításra került akadályokról.
- (2) A tagállamok az EEA segítségével legalább háromévente elektronikus úton jelentik a Bizottságnak az alábbi adatokat és információkat:
- a) a nemzeti helyreállítási terv végrehajtása, a helyreállítási intézkedések bevezetése, valamint a 4–10. cikkel összhangban meghatározott célok és kötelezettségek elérése, illetve teljesítése terén elért eredmények;
 - b) a 17. cikkel összhangban végzett nyomon követés eredményei. A 17. cikk (1) bekezdésének g) és h) pontjával összhangban végzett nyomon követés

¹¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

eredményeiről szóló jelentést földrajzilag lehatárolt térképek formájában is be kell nyújtani;

- c) a 4. cikkben, az 5. cikkben és a 9. cikk (4) bekezdésében említett helyreállítási intézkedések hatálya alá tartozó területek elhelyezkedése és kiterjedése, beleértve e területek földrajzilag lehatárolt térképét;
- d) a 7. cikk (1) bekezdésében említett akadályok naprakész nyilvántartása;
- e) a finanszírozási igények kielégítése terén tett előrelépésre vonatkozó információk a 12. cikk (2) bekezdésének 1) pontjával összhangban, beleértve a tényleges beruházás összevetését a kezdeti beruházási feltételezésekkel.

Az első jelentéseket 2031 júniusában kell benyújtani a 2030-ig tartó időszakra vonatkozóan.

- (3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett információk formátumának, szerkezetének és a megjelenítésükre vonatkozó részletes szabályoknak a meghatározása céljából. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 21. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az elektronikus jelentéstétel formátumának, szerkezetének és részletes szabályainak meghatározásában az EEA segítséget nyújt a Bizottságnak.
- (4) Az EEA a tagállamok által az e cikk (1) bekezdésével és a 17. cikk (7) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott adatok alapján évente technikai áttekintést ad a Bizottságnak az e rendeletben meghatározott célok elérése és kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről.
- (5) Az EEA a tagállamok által az e cikk (1), (2) és (3) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott adatok alapján uniós szintű technikai jelentést nyújt be a Bizottságnak az e rendeletben meghatározott célok elérése és kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről. Felhasználhatja továbbá a 92/43/EGK irányelv 17. cikke, a 2000/60/EK irányelv 15. cikke, a 2009/147/EK irányelv 12. cikke és a 2008/56/EK irányelv 18. cikke alapján bejelentett információkat. A jelentést 2032 júniusáig, azt követően pedig háromévente kell benyújtani.
- (6) A Bizottság 2029-től kezdve háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet végrehajtásáról.
- (7) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) és (2) bekezdésben említett információk megfelelőek és naprakészek legyenek, valamint hogy a 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel, a 2007/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel és az (EU) 2019/1024 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban hozzáférhetőek legyenek a nyilvánosság számára.

V. FEJEZET

FELHATALMAZÁS ÉS BIZOTTSÁGI ELJÁRÁS

19. cikk

A mellékletek módosítása

- (1) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően az I. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az élőhelytípusok csoportjainak módosítása érdekében.

- (2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a II. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy módosítsa az élőhelytípusok jegyzékét és az élőhelytípusok csoportjait.
- (3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a III. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a tengeri fajok 5. cikkben említett jegyzékét a legfrissebb tudományos eredményeknek megfelelően módosítsa.
- (4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a IV. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a legújabb tudományos eredményekkel összhangban módosítsa a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók leírását, mértékegységét és módszertanát.
- (5) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően az V. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy naprakésszé tegye a tagállamokban a mezőgazdasági területek közönséges madárindexéhez
- (6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a VI. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a legújabb tudományos eredményekkel összhangban módosítsa az erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók leírását, mértékegységét és módszertanát.
- (7) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikknek megfelelően a VII. mellékletet módosító, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a helyreállítási intézkedések példáit tartalmazó jegyzék módosítása érdekében.

20. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás gyakorlásának feltételeit e cikk határozza meg.
- (2) A Bizottságnak a 19. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása 5 éves időtartamra szól [*Kiadóhivatal: kérjük, illessze be e rendelet hatálybalépésének időpontját*]-tól/-től kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 19. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti a benne meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban¹¹³ foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (6) A 19. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő 2 hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

21. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

VI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. cikk

Felülvizsgálat

- (1) A Bizottság 2035. december 31-ig értékeli e rendelet alkalmazását.
- (2) A Bizottság az értékelés főbb megállapításairól szóló jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának. Amennyiben a Bizottság helyénvalónak tartja, a jelentést az e rendelet vonatkozó rendelkezéseinek módosítására irányuló jogalkotási javaslat kíséri, figyelembe véve, hogy a 4. és 5. cikk hatályán kívül eső ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló közös módszerek és a legújabb tudományos eredmények alapján további helyreállítási célokat kell meghatározni.

¹¹³ Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o.).

23. cikk
Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a természet helyreállításáról

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek)

Szakpolitikai terület: 09 – Környezetvédelem és éghajlat-politika

Tevékenységek:

09 02 – Környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE)

09 10 – Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA)

1.3. A javaslat/kezdemenyezés a következőre irányul:

☒ új intézkedés

☐ kísérleti projektet/előkészítő intézkedést követő új intézkedés¹¹⁴

☐ jelenlegi intézkedés meghosszabbítása

☐ egy vagy több intézkedés összevonása vagy átalakítása egy másik/új intézkedéssé

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. Általános célkitűzés(ek)

A rendeletjavaslat hozzá kíván járulni a biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállításához az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák, az élőhelyek és a fajok helyreállításával, továbbá hozzá kíván járulni az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos uniós célkitűzések eléréséhez, valamint az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.

Az általános célkitűzésből következően e rendeletjavaslat konkrét célkitűzése a következő:

– a leromlott állapotú ökoszisztémák jó állapotának helyreállítása EU-szerte 2050-re, és a helyreállításuk megkezdése 2030-ra. A helyreállítást követően az ökoszisztémákat jó állapotban kell tartani.

A konkrét célkitűzésből következően az operatív célkitűzések a következők:

– jogilag kötelező erejű célok meghatározása az ökoszisztémák jó állapotának helyreállítása és fenntartása érdekében,

– hatékony keret létrehozása a végrehajtás biztosítása érdekében, különösen a tagállamok azon kötelezettsége révén, hogy értékeljék az ökoszisztémákat, készítsenek nemzeti helyreállítási tervet, tegyenek jelentést és végezzenek felülvizsgálatot.

¹¹⁴

A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

1.4.2. Várható eredmény(ek) és hatás(ok)

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdményezés a kedvezményezettek/célcsoportokra.

A természet helyreállítása az éghajlatváltozás fokozott mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való fokozott alkalmazkodás, valamint a fokozott katasztrófakockázat-kezelés révén a társadalom egésze számára előnyös. A természet helyreállítása emellett munkalehetőségeket és jövedelmi lehetőségeket teremt, és kedvező hatást gyakorol a polgárok egészségére, a természeti és kulturális örökség és identitás bővülésére, valamint az élelmiszer és a víz minőségének és biztonságának javulására. A gazdasági ágazatok széles köre számára is előnyös lesz, különösen azok számára, amelyek nagymértékben függenek az ökoszisztéma-szolgáltatásoktól, mint például az agrár-élelmiszeripar, a halászat, az erdészet, a vízügyi vállalatok, a turizmus és a pénzügyi ágazat.

Az ökoszisztémák helyreállítása költséghatékonyak bizonyult (az előnyök messze meghaladják a költségeket), de olyan beruházásokat igényel, amelyek pénzügyi és alternatív költségekkel járnak a föld- és természetierőforrás-kezelők számára, akik a kormányok és az ökoszisztéma-szolgáltatások vásárlói által nyújtott ösztönzőkkel kompenzálhatók. A tagállamok által a rendelet végrehajtása érdekében választott helyreállítási, fenntartási és kompenzációs intézkedések módja és alkalmazási köre pontosabban meghatározza majd, hogy mely érdekelt feleket érintik, illetve mikor és hogyan. Az egyes népességcsoportok, például a mezőgazdasági termelők, erdőtulajdonosok vagy halászok esetében a fenntarthatóbb gyakorlatokra való átállás során esetlegesen felmerülő bevételkieséshez kapcsolódó lehetséges rövid távú költségeket részben vagy teljes egészében uniós és egyéb forrásokból lehetne fedezni.

A rendeletjavaslat a nemzeti, regionális és helyi szintű hatóságokat is érinti, mivel szerepet játszanának az ökoszisztémák és szolgáltatásaik feltérképezésében és értékelésében, valamint a helyreállítási programok tervezésében, finanszírozásában, végrehajtásában és nyomon követésében. Törekedni kell az adminisztratív terhek minimalizálására az 1. lépésben meghatározott célok esetében a meglévő jogszabályok (különösen a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv, a víz-keretirányelv, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv és a LULUCF-rendelet) szerinti nyomon követésre és jelentésre szolgáló mechanizmusok, valamint a közvetlenül az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és a Közös Kutatóközpont által – például a Kopernikusz révén – gyűjtött adatok használatával. A 2. lépésben további célok és alapkövetelmények meghatározására fog sor kerülni az olyan ökoszisztémák tekintetében, amelyek vonatkozásában még nem állnak rendelkezésre teljes mértékben adatcsere- és nyomonkövetési mechanizmusok. Ezért a meglévő mechanizmusokat ki kell egészíteni az összes ökoszisztéma állapotának értékelésére szolgáló módszer kidolgozásával.

1.4.3. Teljesítménymutatók

Határozza meg az előrehaladás és az eredmények nyomon követésére szolgáló mutatókat.

A javaslat végrehajtásának biztosítania kell, hogy az ökoszisztémák helyreállítása Unió-szerte 2030-ra megkezdődjön, és 2050-re megtörténjen a jó állapotba való helyreállítás.

A végrehajtás nyomon követésére két fő mutatót irányoztak elő:

- a tagállamok által az ökoszisztéma helyreállításának biztosítása érdekében bevezetett helyreállítási és visszaállítási intézkedések/tevékenységek,
- az ökoszisztémák állapota és védettségi helyzete nemzeti és/vagy (biogeográfiai) regionális szinten, és az, ha pozitív tendenciákat mutatnak az adott ökoszisztéma releváns alapállapotához képest.

Az ökoszisztéma jó állapotának meghatározása, valamint a megfelelő helyreállítási és regenerálási intézkedések ökoszisztémaként eltérőek. Az élőhelyvédelmi irányelv I. mellékletében szereplő élőhelyek esetében rendelkezésre állnak fogalommeghatározások, alapértékek, célok és nyomon követés. A többi olyan ökoszisztéma esetében, amelyekre vonatkozóan még nem dolgoztak ki teljes mértékben adatcsere- és nyomonkövetési mechanizmusokat, a javaslat eljárást határoz meg az említett ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló, uniós szintű módszertan kidolgozására, amely lehetővé teszi további konkrét célok és alapértékek későbbi meghatározását. Több ilyen ökoszisztéma – például a városi, mezőgazdasági és erdőterületek – esetében azonban a páneurópai nyomonkövetési rendszerek (például a Forest Europe) keretében már rendelkezésre állnak információk az ökoszisztéma állapotával kapcsolatos több mutató vonatkozásában, vagy azokat már közvetlenül az Európai Környezetvédelmi Ügynökség vagy a Bizottság összegyűjtötte, például a Kopernikusz program révén. A mutatók legyenek relevánsak, elfogadottak, hitelesek, egyszerűek és megbízhatók.

1.5. A javaslat/kezdemenyezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

Az európai zöld megállapodás hangsúlyozza a természet hatékonyabb védelmének és helyreállításának fontosságát. A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia általános célkitűzésként határozza meg a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítását annak érdekében, hogy 2030-ra megkezdődjön Európa biológiai sokféleségének helyreállítása, illetve 2050-re az EU valamennyi ökoszisztémája helyreálljon, reziliens legyen és megfelelő védelemben részesüljön. Az Európai Parlament és az Európai Tanács egyaránt ragaszkodott az ökoszisztémák helyreállítására irányuló erőfeszítések fokozásához.

A javasolt rendelet a hatálybalépésének dátumától kezdődően közvetlenül alkalmazandó lesz.

Számos adminisztratív feladatot azonban a lehető leghamarabb el kell végezni, közülük néhányat már 2022-ben (azaz a hatálybalépés előkészítéseként, az Európai Parlament és a Tanács jóváhagyását megelőzően), néhányat pedig a hatálybalépést követően. Egyes feladatok egyszerűek (informatikai infrastruktúra létrehozása), mások viszont a rendelet alkalmazásának ideje alatt ismétlődnek. Így különösen:

A rendelet hatálybalépését megelőzően kezdve:

a) 2022–2023: A Bizottság (a Környezetvédelmi Főigazgatóság és a Közös Kutatóközpont) az EEA-val és a tagállamokkal együttműködve módszertant dolgoz ki az olyan ökoszisztémák állapotának értékelésére, amelyek esetében még nem állnak rendelkezésre alapértékek és nem biztosított a nyomon követés, hogy a rendelet módosításával további helyreállítási célokat lehessen meghatározni. A JRC

igazgatási megállapodás révén támogatni fogja a Környezetvédelmi Főigazgatóságot egy vagy több megfelelő módszertan és az alapértékek kidolgozásában.

b) 2022–2024: A Bizottság iránymutatást fog kidolgozni a helyreállítási intézkedésekre és a helyreállítási irányítási gyakorlatokra vonatkozóan, hogy ösztönözze és lehetővé tegye a tagállamok számára a helyreállítási tevékenységek korai megkezdését, többek között az olyan ökoszisztémák esetében is, amelyekre vonatkozóan még nem határoztak meg célokat.

A rendelet hatálybalépését követően:

c) 2024: A Bizottság komitológiai eljárás keretében elfogadja a nemzeti helyreállítási tervekre vonatkozó egységes formátumot (ideértve például a folyami gátak nyilvántartására vonatkozó elektronikus jelentéstételi formátumokat), illetve a jelentéstételi formátumot.

d) 2024 és 2025: A Bizottság iránymutatást fogad el a II. melléklet szerinti élőhelytípusok értelmezéséről és az ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló egy vagy több új módszertanról (például az élőhelyvédelmi irányelv hatályán kívül eső legkülső régiók ökoszisztémái tekintetében), valamint végrehajtási jogi aktusokat fogad el a beporzók nyomon követésére szolgáló módszerről (a módszer szabványosított megközelítést biztosít a beporzófajok abundanciájára és sokféleségére vonatkozó éves adatok gyűjtésére és a beporzópopulációval kapcsolatos tendenciák értékelésére), valamint a mezőgazdasági és erdei ökoszisztémák mutatóinak nyomon követésére szolgáló módszerekről.

A tagállamok a rendelet hatálybalépését követően a lehető leghamarabb megkezdik az ökoszisztémák értékelését az ökoszisztéma jó állapotban lévő területei, a leromlott állapotban lévő területei, az elmúlt 70 évben elveszett területei, valamint az ökoszisztéma visszaállítására leginkább alkalmas területek tekintetében.

e) 2026–2027: A Bizottság megkapja a tagállamoktól a rendelet hatálybalépésétől számított két éven belül benyújtandó nemzeti helyreállítási terveket. A nemzeti helyreállítási tervek tartalmazzák például az ökoszisztémák értékelésének eredményeit, a számszerűsített és térbeli, területalapú helyreállítási szükségleteket, valamint a feltérképezésen és nyilvántartáson alapuló intézkedéseket, a határokon átnyúló vonatkozásokat, a helyreállítási intézkedések végrehajtásának menetrendjét, a végrehajtás és a helyreállítást követően tervezett nyomon követés költségeit, valamint a felülvizsgálati mechanizmust.

f) 2026–2027 (első forduló, a tagállamok általi esetleges későbbi frissítések): A Környezetvédelmi Főigazgatóság külső szakértők (szerződés) és az EEA támogatásával értékelni fogja a tagállamok által benyújtott nemzeti helyreállítási terveket.

g) 2026–2027: Egy (vagy több) hatásvizsgálatra irányuló közbeszerzés (szolgáltatási szerződés) és/vagy a Közös Kutatóközponttal kötött igazgatási megállapodás új célok és kapcsolódó alapértékek meghatározása céljából.

A tagállamoknak (a rendelet hatálybalépésétől számított öt év elteltével kezdődően) legalább háromévente jelentést kell tenniük a bevezetett helyreállítási intézkedésekről és a nyomon követésük eredményéről.

h) 2030-tól kezdődően háromévente: Az EEA uniós szintű eredményjelentést készít a célok elérése felé tett tagállami előrehaladás alapján, a helyreállítási intézkedések és a tagállamok által a jelentéstételi kötelezettségeik keretében jelentett állapotbeli

tendenciák alapján, valamint az élőhelyek és fajok védettségi helyzetével kapcsolatos tendenciák eredményei alapján a tagállamok által az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke és a madárvédelmi irányelv 12. cikke szerint bejelentett nyomonkövetési adatok, valamint a 2000/60/EK irányelv 15. cikke, a 2009/147/EK irányelv 12. cikke és a 2008/56/EK irányelv 18. cikke alapján bejelentett információk alapján. Az EEA uniós szintű eredményjelentése alapján a Bizottság háromévente jelentést tesz a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek e rendelet végrehajtásáról.

i) 2027 vagy később: Az egy vagy több hatásvizsgálat eredménye alapján a Bizottság javasolni fogja a rendelet felülvizsgálatát/módosítását az egy vagy több új cél belefoglalása érdekében.

Az új helyreállítási célok elfogadását követően a tagállamoknak ennek megfelelően felül kell vizsgálniuk és ki kell igazítaniuk nemzeti helyreállítási tervüket.

j) 2033–2034: A Környezetvédelmi Főigazgatóság az EEA támogatásával értékelni fogja a felülvizsgált nemzeti helyreállítási terveket.

k) 2030–2050 (folyamatosan): A Környezetvédelmi Főigazgatóság a JRC és az EEA támogatásával nyomon fogja követni a rendelet végrehajtását az uniós tagállamokban annak biztosítása érdekében, hogy a rendelet elérje kitűzött céljait, és valamennyi uniós tagállam végrehajtsa az uniós jogszabályokat.

l) 2035. december 31-ig a Bizottság felülvizsgálja a rendelet végrehajtását, és a felülvizsgálatról jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) a következő feladatok révén nyújt támogatást:

A rendelet hatálybalépését megelőzően (2022–2023):

A társjogalkotók közötti megbeszélések előrehaladása alapján az EEA a következő intézkedésekkel kezdi meg tevékenységét:

- a nemzeti helyreállítási tervek formátumának és információs rendszerének kidolgozása (beleértve a folyami akadályok eltávolítására vonatkozó terveket),
- a végrehajtott intézkedésekről, a helyreállított és visszaállított területekről, valamint az ökoszisztémák és a fajpopulációk állapotáról szóló időszakos jelentéstétel formátumának és információs rendszerének kidolgozása,
- értelmező kézikönyv kidolgozása a II. melléklet szerinti élőhelytípusokra vonatkozóan,
- az olyan ökoszisztémák/élőhelyek/fajok nyomon követésére, mutatóira és jó állapotának értékelésére szolgáló módszertan kidolgozásának támogatása, amelyek esetében ez még nem áll rendelkezésre a 2. lépésben kitűzött célok (például a legkülső régiók bizonyos ökoszisztémái) meghatározásának alapjaként. Ezt a feladatot a JRC-vel és a Környezetvédelmi Főigazgatósággal együttműködésben végzi el.

A hatálybalépést követően (várhatóan 2024-től):

- 2024–2026: A visszaállítandó területekhez kapcsolódó célok meghatározásának támogatása: a tagállamok támogatása a kedvező védettségi állapot elérése érdekében helyreállítandó területekre vonatkozó becslésben (az előkészítés már a hatálybalépés előtt megkezdődhet).

- 2024–2050: Az elektronikus jelentéstételi rendszerek/követelmények lekérdezése/kezelése/minőség-ellenőrzése és irányítása. Ez magában foglalja az adatok (például interaktív térképek, irányítópultok, jelentések) közzétételét és az azokhoz való hozzáférés biztosítását.
 - 2024-től: Bizonyos célok, például a városi zöldterületre és a városi lombkoronazáródásra vonatkozó városi célok nyomon követése, például a Kopernikusz révén.
 - 2024–2050 (folyamatosan): Adatok (jelentések, irányítópultok, térképek) közzététele, megjelenítése és az adatokhoz való hozzáférés, lehetőség szerint felhasználva a meglévő információs rendszereket (a biológiai sokféleség európai információs rendszere, a vízi biológiai sokféleség európai információs rendszerének tudásközpontja, európai erdészeti információs rendszer stb.).
 - ~2026–2027 (1. forduló): A tagállamok által benyújtott nemzeti helyreállítási tervek értékelésének támogatása (a Bizottsággal és a külső vállalkozóval együtt).
 - 2030-tól kezdődően háromévente: A célok elérése felé tett tagállami és uniós szintű előrehaladásról szóló tagállami eredményjelentések értékelése a helyreállítási intézkedések és a tagállamok által a jelentéstételi kötelezettségeik keretében (a táblázat 2. pontja értelmében kidolgozott jelentéstételi formátumban) jelentett állapotbeli tendenciák alapján, valamint az élőhelyek és fajok védettségi állapotával kapcsolatos tendenciák eredményei alapján a tagállamok által az élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke és a madárvédelmi irányelv 12. cikke szerint jelentett nyomkövetési adatok, valamint a 2000/60/EK irányelv 15. cikke, a 2009/147/EK irányelv 12. cikke és a 2008/56/EK irányelv 18. cikke alapján bejelentett információk alapján.
 - 2024–2050: A tagállamok számára fenntartott információs szolgálat: szisztematikus támogatás a tagállamoknak a nyomon követéssel, a jelentéstétellel, a célok kitűzésével és a nemzeti helyreállítási terv elkészítésével kapcsolatos technikaibb jellegű kérdésekben.
- A fenti végrehajtási lépések közül több esetében a kutatási eredmények (például az IPBES és az EU kutatási és innovációs keretprogramja), valamint a tudományos eszközök (például modellezés, forgatókönyvek, szakértői testületi jelentések) felhasználása támogatni fogja, illetve ki fogja egészíteni az EEA, a JRC és a Környezetvédelmi Főigazgatóság munkáját.

1.5.2. Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

Az európai szintű fellépés indokai (előzetes):

- A biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztéma állapotának romlása – beleértve az ökoszisztémák terhelését – nagy léptékű és határokon átnyúló kihívást jelent, amely kizárólag tagállami szinten nem kezelhető hatékonyan.

Várható uniós hozzáadott érték (utólagos):

- A jelentős mértékű helyreállítás, valamint a szinergiák és a hatékonyságnövekedés előnyeinek kihasználása érdekében megfelelő mértékű, összehangolt, uniós szintű

fellépésre van szükség. Például egy ökoszisztéma helyreállítása (és ezáltal a biológiai sokféleségének támogatása) pozitív hatást gyakorol más szomszédos vagy összekapcsolt ökoszisztémákra és azok biológiai sokféleségére. Számos faj jobban gyarapszik az ökoszisztémák összekapcsolt hálózatában.

– Az uniós szintű fellépés egyenlő versenyfeltételeket teremtené, kezelve a „potyázás” problémáját, vagyis azt, hogy egyes tagállamok, amelyek nem kezdeményezik saját területükön az ökoszisztémák helyreállítását, rövid távon tisztességtelen előnyökhöz juthatnak azokhoz a tagállamokhoz képest, amelyek kezdeményezik a helyreállítást. Ez jellemzően a határokon átnyúló régiókban fordulhat elő.

– A biológiai sokféleségre és az ökoszisztémák helyreállítására irányuló ambiciózus és összehangolt uniós szintű fellépés biztosítani fogja az EU számára a szükséges hitelességet ahhoz, hogy élen járjon nemzetközi szinten a példamutatásával és fellépésével.

1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

Az ökoszisztémák helyreállítására irányuló erőfeszítések eddig nem voltak elégségesek. Három szakpolitikai hiányosságra derült fény:

1. Az önkéntes célok nem bizonyultak hatékonyak. Nem teljesült a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia önkéntes célkitűzése, amely szerint a leromlott állapotú ökoszisztémák legalább 15 %-át helyre kell állítani. E stratégia értékelő tanulmánya szerint az ökoszisztéma-helyreállítás sikertelenségének okai közé tartozik a célok önkéntes, nem pedig jogilag kötelező ereje. A helyreállítási tevékenységek iránti elkötelezettség és a politikai prioritások ebből következő hiánya kulcsfontosságú akadály volt, ami a helyreállításhoz szükséges finanszírozás és erőforrások hiányához vezetett. Másrészt a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő stratégia egy másik, az idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó célkitűzése, amely egy új rendelet elfogadásával jogilag kötelező erejűvé vált, azt eredményezte, hogy ezt a célt nagyrészt végrehajtották, és olyan előnyöket eredményezett, amelyeket önkéntes alapon nem sikerült volna elérni.

2. A meglévő jogszabályok hiányosságai. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő stratégia és néhány főbb jogszabály értékelése végrehajtási problémákat tárt fel, ami tükrözi a szóban forgó kérdések összetettségét. Ezen túlmenően számos hiányosság továbbra is fennáll, mivel a jogszabályok egyes aspektusai nem elég konkrétak (a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv), nem időhöz kötöttek (élőhelyvédelmi irányelv) vagy nem mérhetők (a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) a helyreállítási célkitűzések eléréséhez.

3. Az átfogó megközelítés hiánya. Az ökoszisztémákkal külön-külön foglalkoznak különböző jogszabályok, ami kihívásokhoz vezetett az összehangolt végrehajtás terén. A madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv, a víz-keretirányelv és a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv általában koherens, a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv célravezetőségi vizsgálata azonban feltárt néhány végrehajtási kihívást azon a területen, ahol ezek az irányelvek kölcsönhatásban állnak egymással, például olyan víztestek esetében, amelyek állapota a környező part menti élőhelyektől függ, és ezeket integrált módon kell kezelni az egyedi helyreállítási célkitűzések elérése érdekében, például az árterületek esetében.

1.5.4. *A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és egyéb megfelelő eszközökkel való lehetséges szinergiák*

A kezdeményezés az európai zöld megállapodás – amely az EU fenntartható növekedési stratégiája – égisze alá tartozik. Ez magában foglalja azt a célkitűzést is, hogy 2030-ra meg kell kezdeni az EU biológiai sokféleségének helyreállítását, és 2050-re valamennyi uniós ökoszisztémát helyre kell állítani. Kötelező erejű célokat határoz meg a leromlott állapotú ökoszisztémák, élőhelyek és fajok jó állapotának helyreállítása tekintetében. Emellett a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában meghatározott célkitűzésekből is következik, és hozzájárul azok eléréséhez.

A kezdeményezés a 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret 3. fejezetének (Természeti erőforrások és környezet) 9. címe (Környezetvédelem és éghajlat-politika) alá tartozik. A jogszabály elő fogja segíteni a finanszírozás mozgósítását annak a törekvésnek a megvalósítása érdekében, hogy 2024-ben a többéves pénzügyi keret éves kiadásainak 7,5 %-át, 2026-ban és 2027-ben pedig a 10 %-át a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok közötti átfedéseket.

A javaslat kiegészíti a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó biodiverzitási stratégiában felvázolt egyéb intézkedéseket, különösen a következőket: 1. partnerségi együttműködés az iparral és az üzleti szférával a fenntartható vállalatirányítás megerősítése érdekében; 2. uniós fenntartható finanszírozási taxonómia és a fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított uniós stratégia kidolgozása a biológiai sokféleséget elősegítő beruházások biztosítása érdekében; 3. a nemzetközi együttműködés megerősítése a hasonló intézkedések elfogadásának előmozdítása érdekében (ez a többéves pénzügyi keret 14. fejezete [Külső tevékenység] alá tartozik).

A biodiverzitási stratégia azt a célt tűzte ki, hogy évente legalább 20 milliárd EUR-t szabadít fel a természetre – többek között a Natura 2000-re és a környezetbarát infrastruktúrára vonatkozó beruházási prioritásokra – fordított kiadásokra, és az InvestEU keretében létrehozza a természeti tőkére és a körforgásos gazdaságra irányuló célzott kezdeményezést, amely a következő 10 évben legalább 10 milliárd EUR-t mozgósít. Emellett a 2021. júliusi, a fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított uniós stratégia támogatja az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez hozzájáruló gazdasági tevékenységeket, és keretet hoz létre annak biztosítására, hogy a pénzügyi rendszer hozzájáruljon a biológiai sokféleséget fenyegető meglévő és jövőbeli kockázatok csökkentéséhez, és jobban tükrözze, hogy a biológiai sokféleség csökkenése hogyan befolyásolja a vállalatok jövedelmezőségét és hosszú távú kilátásait.

A 2021–2027-es időszakban a támogató kiadásokat (a tagállamok általi végrehajtás céljából) az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, az Európai Regionális és Fejlesztési Alap, a Kohéziós Alap, a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE), a kutatási és innovációs keretprogram (Horizont Európa), az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap, a fenntartható halászati partnerségi megállapodások és a regionális halászati gazdálkodási szervezetek, az európai úrprogram, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, az Európai Szociális Alap Plusz, az InvestEU, az uniós polgári védelmi

mechanizmus, valamint az uniós tagállamok által nyújtott nemzeti finanszírozás és a magánfinanszírozás fedezi.

1.5.5. A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is

Az új rendeletjavaslat végrehajtása új feladatokat és tevékenységeket fog jelenteni a Bizottság számára. Ehhez emberi erőforrásokra, az EEA támogatására, a külső vállalkozókat érintő beszerzési erőforrásokra, valamint a JRC-vel kötött egy vagy több igazgatási megállapodásra lesz szükség.

A Környezetvédelmi Főigazgatóságon öt további teljes munkaidős egyenértékűre (4 AD + 1 AST) lesz szükség a rendelet végrehajtásához.

Az 1.5.1. pontban felsorolt végrehajtási feladatok jelentősen növelik a Környezetvédelmi Főigazgatóság munkaterhét, például az alábbiak tekintetében:

- a nemzeti helyreállítási tervek és a tagállamok kiegészítő jelentéstételének értékelése (a nyomon követésről és a helyreállítási intézkedések végrehajtásáról szóló rendszeres jelentéstétel),
- a különböző komitológiai jogi aktusok és azok jövőbeli módosításainak kidolgozása,
- az e jogszabály alapján létrehozott új bizottság irányítása (évente legalább 2 ülés), valamint a szakértői csoportok ülései,
- a tagállamoknak az új rendelet végrehajtásában való támogatásához szükséges különböző, iránymutatásokat tartalmazó dokumentációk és tájékoztató anyagok kidolgozása.

A tagállamok további tervezési és jelentéstételi feladatai, valamint az ebből következő adatáramlások szükségessé teszik a Környezetvédelmi Főigazgatóság általi előkészítést, értékelést és nyomon követést. A rendeletben előírt irányított végrehajtási jogi aktusok, valamint a jogi aktusnak az új helyreállítási célok meghatározására irányuló jövőbeli módosításai szintén jelentős munkaterhet jelentenek az előkészítés és a jogalkotási eljárások tekintetében. A (technikai) munka vállalkozókhoz vagy az EEA-hoz/JRC-hez kiszervezett része esetében a Környezetvédelmi Főigazgatóságnak erőforrásokra lesz szüksége e munka koordinálásához, irányításához és felügyeletéhez.

Az új rendelet különleges politikai súlya és széles alkalmazási köre, amely számos más szervezeti egység illetékességi területét érinti, sok előkészítést és elemzést igényel a más szervezeti egységekkel, az EEA-val, a Tanáccsal, az Európai Parlamenttel, az érdekelt felekkel és a tagállami kormányzati szervekkel való – mind politikai, mind munkaszintű – interakciók kezeléséhez.

A fenti feladatok mindegyike a jogszabály hosszú távú végrehajtása során a politikai ítélőképesség, a szakpolitikai ismeretek, az elemzői készségek, a függetlenség és a reziliencia folyamatos magas szintjét igényli, amihez a rövid távú szerződéses alkalmazottak helyett inkább állandó AD tisztviselőkre van szükség.

Lehetőség szerint kiszervezésre is sor fog kerülni, de ehhez is szükség van felügyeletre. Emellett vannak olyan alapvető feladatok, amelyek igen érzékenyek politikai szempontból, és amelyeket a Bizottságnak kell elvégeznie.

JRC:

A tervek szerint a JRC-vel egy vagy több igazgatási megállapodásra kerül sor a nyomon követésre, a mutatók kiválasztására és a jó állapot értékelésére szolgáló módszertan kialakítása érdekében az olyan ökoszisztémák vonatkozásában, amelyek esetében ez még nem áll rendelkezésre, valamint a 2. lépésben új célok és a kapcsolódó alapértékek meghatározása érdekében. E tevékenység éves becsült költségvetése 350 000 EUR. Ez a becslés a korábbi igazgatási megállapodásokon és/vagy hasonló jellemzőkkel rendelkező szerződéseken alapul.

Szolgáltatási szerződések:

Számos végrehajtási feladathoz, például az alábbiakhoz, tanácsadók külső segítségére lesz szükség:

- a nemzeti helyreállítási tervek értékelése (amelyeket a tagállamoknak 2026 elejéig kell benyújtaniuk¹¹⁵),
- helyreállítási iránymutatás kidolgozása a tagállamok számára.

Az e szerződésekhez szükséges éves becsült költségvetés 600 000 EUR. Az első években az iránymutatás kidolgozásán, később pedig a nemzeti helyreállítási terveken lesz a hangsúly (2026). Ez a becslés a víz-keretirányelv szerinti hasonló feladathoz, azaz a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálatához szükséges költségvetésen alapul.

Az új (2. lépés) célokkal kapcsolatos egy vagy több hatásvizsgálatra vonatkozó beszerzések (szolgáltatási szerződések) esetében a 3 éves becsült költségvetés évi 300 000 EUR.

EEA:

Az EEA támogatni fogja a Bizottságot az előkészítő szakaszban (2022–2023, annak ellenére, hogy további források csak 2023-tól állnak majd rendelkezésre), valamint a rendelet végrehajtása során. Ez számos új feladat tekintetében jelentős munkaterhet jelent az EEA számára (lásd az 1.5.1. pontban felsorolt feladatokat). Az EEA-nál az említett feladatok ellátásához szükséges további, becsült teljes munkaidős egyenérték 7 ideiglenes alkalmazott (TA) és 5 szerződéses alkalmazott (CA). Ezek közül 1 AST szintű ideiglenes alkalmazott asszisztensi feladatokat (adminisztratív és pénzügyi irányítás és támogatás) fog ellátni. Emellett az EEA-nak 2027-ig főként az informatikai infrastruktúra tekintetében 1 433 000 EUR további költségvetésre, ökoszisztémával kapcsolatos szakértelemre (2027-ig évi 150 000 EUR) és 3 406 000 EUR működési költségvetésre lenne szüksége 2027-ig.

A becslés az e feladatok ellátásához szükséges kapacitáson és szakértelmen, valamint informatikai infrastruktúrán alapul. Lásd alább a részletes indokolást.

¹¹⁵

A rendelet hatálybalépésének időpontjától függően, amely viszont az elfogadás időpontjától függ.

Az EEA-nál a következő személyzeti profilokra lesz szükség:

1. Terület	2. További álláshelyek	3. Költségvet és	4. Feladatok	5. Időrendi áttekintés
Az „ökoszisztémára vonatkozó célokkal” kapcsolatos tematikus szakértelem: Ezen álláshelyek célja az lenne, hogy mélyreható tematikus szakértelmet biztosítsanak mind a 7 „ökoszisztéma-típus” tekintetében, amelyekre vonatkozóan a természethelyreállítási jogszabály célokat fog meghatározni (meg kell jegyezni, hogy egyes szakértők több „ökoszisztéma-típussal” is foglalkozhatnak, és „egyes ökoszisztéma-típusok” esetében egynél több szakértőre is szükség lehet, például a beporzók tekintetében). Ezek a szakértők ezt követően támogatást nyújtanának a fenti táblázatban felsorolt 11 feladat terén.	5 AD6, az alábbi szakterületek bármilyen kombinációjában: – vizes élőhelyek helyreállítása (beleértve a tőzeglápok elárasztással való helyreállítását, a mocsarakat és a part menti vizes élőhelyeket), – az erdei ökoszisztéma helyreállítása, – agroökoszisztémák és gyepterületek, beleértve a fenyőreket és a cserjést, valamint a mezőgazdasági területeken előforduló madarakat, – az édesvizek helyreállítása, tavak és hordalékos élőhelyek, beleértve a folyami akadályokat, – a tengeri ökoszisztéma helyreállítása, beleértve a part menti területeket,	Évi 150 000 EUR költségvetés az olyan ökoszisztémákkal kapcsolatos szakértelem támogatására, amelyek nem képviseltnék magukat erőteljesen a hat alkalmazott esetében, vagy amelyekkel kapcsolatban további munkára lenne szükségük, például a Tengerek számos ökoszisztémát takar egy csoportban, hasonlóképpen az Erdők és az Agrár-ökoszisztémák az EU szárazföldi területének 85 %-át fedik le.	A főbb ökoszisztéma-típusokkal kapcsolatban szükséges kulcsfontosságú technikai szakértelem ahhoz, hogy vezető szerepet töltsenek be a helyreállítási jogszabályban előírányzott feladatok keretében a következő feladatok terén: 1. vezető szerep a nemzeti helyreállítási terv formátumának kialakításában és végrehajtásában ökoszisztéma-típusonként (ha az erőforrások a végrehajtást megelőzően rendelkezésre bocsáthatók); 2. a visszaállítandó területekhez kapcsolódó célok meghatározásának támogatása ökoszisztéma-típusonként; 3. vezető szerep a jelentéstételi formátum kialakításában; 6. a nemzeti helyreállítási tervek értékelésének támogatása a kulcsfontosságú ökoszisztéma-típusok vonatkozásában; 7. vezető szerep a tagállami eredményjelentések értékelésében; 9. a kulcsfontosságú ökoszisztéma-típusok esetében a nyomon követésre, a mutatókra és a jó állapot értékelésére szolgáló módszer kidolgozásának támogatása; 10. vezető szerep a kulcsfontosságú választásban a tagállamok számára fenntartott információs szolgálatnál. Ezek az álláshelyek továbbá hozzá fognak járulni a következőkhöz: • a természetvédelmi irányelvek szerinti jelentéstétel keretében kapott adatok minőségének javításához nyújtott támogatás, ami jelenleg nem biztosított; • kapcsolat a JRC-vel és koordinálás a helyreállítás terén elért eredmények mérésére szolgáló módszerek kidolgozásával kapcsolatos feladat tekintetében.	2023-tól kezdődően: 1., 2., 3., 9. és 10. feladat. 2026–2027: 6. feladat. 2030-tól kezdődően: 7. feladat.

	– a városi ökoszisztéma helyreállítása, – beporzók. 1 FG IV technikai helyreállítási támogatás		A helyreállításhoz szükséges kulcsfontosságú technikai szakértelem: 7. a tagállami eredményjelentések értékelésének támogatása, különös tekintettel a nagyobb, kulcsfontosságú ökoszisztémákra; 8. a városi célok nyomon követésének támogatása; 9. a nyomon követésre, a mutatókra és a jó állapot értékelésére szolgáló módszer kidolgozása; 10. a tagállamok számára fenntartott INFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT támogatása; ezen a tematikus technikai szakértők mellett a következőket biztosítják: • az ökoszisztéma-típusok nyomon követéséhez szükséges technikai szakértelem további támogatása; • az összegyűjtött technikai adatok minőségének biztosítása/ellenőrzése.	
	1 AST az igazgatási és pénzügyi irányítási támogatás biztosítására.			

Adatelemzési szakértelem (adatbázisok, földrajzi információs rendszer, jelentéstétel, elemzés stb.) a jelentéstétel támogatására stb.: Ezen álláshelyek célja, hogy biztosítsák a természethelyreállítási jogszabály és a nemzeti helyreállítási tervek terén elért eredmények minőségének értékeléséhez szükséges adatelemzési támogatást. Ez a munkaterület magában foglalná a jelentéstételt (adatok lekérdezése/kezelése/minőség-ellenőrzése), az információs rendszerek támogatását (például alkalmazások, irányítópultok, interaktív térképek), illetve az adatelemzés támogatását, beleértve a földrajzi információs rendszert. Az EEA adatokkal és információkkal foglalkozó szolgálata (DIS) jelenleg túlterhelt, és a további megfelelő informatikai támogatási erőforrás elengedhetetlen ahhoz, hogy az EEA el tudja látni ezeket az új feladatokat.	1 FG IV adattámogatás a jelentéstételhez, adatbázisokhoz és alkalmazásokhoz, adatelemzéshez stb.	A jelentéstételi keret beindítási költségei 600 000 EUR a jelenlegi informatikai infrastruktúra fejlesztésére Fenntartási költségek évente 200 000 EUR/év	Vezető szerep a nyilvános, valós idejű adatmegosztás megtervezésében Ez magában foglalná a fentiek szerint tervezett feladatokat is: 4. támogatás az adatok lekérdezéséhez/kezeléséhez/minőség-ellenőrzéséhez. Ez magában foglalja az információs rendszer támogatását és a minőségbiztosításhoz/minőség-ellenőrzéshez kapcsolódó informatikai költségeket; 5. adatok (például interaktív térképek, irányítópultok, jelentések?) közzététele és az azokhoz való nyilvános hozzáférés, valamint adatbázisok karbantartása; 8. technikai támogatás a városi célok nyomon követéséhez; 10. a tagállamok rendelkezésére álló információs szolgálat létrehozása és fenntartása.	A végrehajtást megelőzően, 2022 Fenntartás a helyreállításról szóló jogszabály szerint
	2 FG IV, földrajzi információs rendszerekkel foglalkozó statisztikai szakértő		Külső szakértő az alábbiakkal kapcsolatban: • az ökoszisztéma-típusok térbeli feltérképezése a helyreállítás alatt álló terület felmérésére; • a folyónyilvántartások és a nyomonkövetési adatok feltérképezése (statisztikák és interpoláció).	

Átfogó koordináció és irányítás a koordinációról szóló jelentéstételhez, Eionet, tagállami koordináció Ennek az álláshelynek az lenne a célja, hogy irányítsa a jelentéstételi folyamat átfogó koordinációját, és a munka nagy részét a fenti álláshelyet betöltő alkalmazott végezné.	1 AD7 a nemzeti helyreállítási tervek felülvizsgálatának irányítására és koordinálására, valamint a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozása, felülvizsgálata és végrehajtása terén a tagállami kapacitásépítésre	Ülések 20 000 EUR/év Kommunikáció	Ez a kulcsfontosságú szakértő koordinátori feladatot fog ellátni, elősegítve a nemzeti helyreállítási tervek felülvizsgálatának, illetve a tagállami kapacitásépítési tevékenységek és a nemzeti helyreállítási tervek végrehajtásának koordinálását. A tervek szerint ez a személy a következő feladatokat is ellátja: 5. adatok (például interaktív térképek, irányítópultok, jelentések) közzététele és az azokhoz való hozzáférés; 6. a nemzeti helyreállítási tervek értékeléséhez nyújtott támogatás; 7. a tagállami eredményjelentések értékeléséhez nyújtott támogatás; 10. a tagállamok számára fenntartott információs szolgálat koordinálása.	Végrehajtás kezdete
RÉSZADATOK	1 × AD 7 5 × AD 6 1 × AST 4 × FG IV	Szolgáltatási szerződés (ökoszisztémával kapcsolatos szakértelem): 150 000 EUR/év Informatikai költségek: 600 000 EUR beindítási költség + 200 000 EUR a végrehajtás minden évében		
Kiegészítő támogatás a beporzók esetében – a beporzók nyomkövetési hálózata	1 FG IV a beporzók/statistikai módszerek vonatkozásában		Kapcsolattartás és koordináció a JRC beporzókkal foglalkozó szakértőivel	
ÖSSZESEN	1 × AD 7 5 × AD 6 1 × AST 5 × FG IV			

1.6. A javaslat/kezdeményezés időtartama és pénzügyi hatása

- ☐ határozott időtartam
 - ☐ időtartam: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig
 - ☐ pénzügyi hatás: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében és ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig a kifizetési előirányzatok esetében
- ☒ határozatlan időtartam
 - Beindítási időszak: 2022. január 1-jétől 2024. január 1-jéig
 - azt követően: rendes ütem

1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)¹¹⁶

- ☒ Bizottság általi **közvetlen irányítás**
 - ☒ a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét
 - ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül
- ☐ **Megosztott irányítás** a tagállamokkal
 - ☒ **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:
 - harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek
 - ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségek (nevezze meg)
 - ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap
 - ☒ a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek
 - ☐ közjogi szervek
 - ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak
 - ☐ a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi biztosítékokat nyújtó szervek;
 - ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.
 - Egnél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.

Megjegyzések

¹¹⁶ Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a BudgWeb oldalon:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek

A kezdeményezés magában foglalja a közbeszerzést, az adminisztratív egyeztetést, az EEA-nak nyújtott hozzájárulás növelését és a Bizottság főképviselőjére gyakorolt hatást. Az ilyen típusú kiadásokra vonatkozó általános szabályok vannak érvényben.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. *Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása*

Nem alkalmazandó – lásd fent

2.2.2. *A felismert kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk*

Nem alkalmazandó – lásd fent

2.2.3. *A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)*

Nem alkalmazandó – lásd fent

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

Nem alkalmazandó – lásd fent

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete/fejezetei és a költségvetés érintett kiadási sora/sorai

- Jelenlegi költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési sor	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	Diff./nem diff. ¹¹⁷	EFTA- országoktól ¹¹⁸	tagjelölt országoktól ¹¹⁹	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
3.	09 02 01 – Természet és biológiai sokféleség	diff.	IGEN	NEM	/NEM	NEM
3.	09 10 02 – Európai Környezetvédelmi Ügynökség	diff.	IGEN	IGEN	NEM	NEM
7.	20 01 02 01 – Díjazás és juttatások	nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM
7.	20 02 01 01 – Szerződéses alkalmazottak	nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM

- Létrehozandó új költségvetési sorok: Nem alkalmazandó

¹¹⁷ Diff. = Differenciált előirányzatok/Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

¹¹⁸ EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

¹¹⁹ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelöltek.

3.2. A javaslat előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása

3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyre)

A többéves pénzügyi keret fejezete	3.	3. fejezet: Természeti erőforrások és környezet
---	-----------	--

Főigazgatóság: Környezetvédelmi Főigazgatóság			2022. év	2023. év	2024. év	2025. év	2026. év	2027. év	ÖSSZESEN
• Operatív előirányzatok									
09 02 01 – Természet és biológiai sokféleség	Kötelezettség vállalási előirányzatok	(1a)	0,950	0,950	0,950	1,250	1,250	1,250	6,600
	Kifizetési előirányzatok	(2a)	0,950	0,950	0,950	1,250	1,250	1,250	6,600
Költségvetési sor	Kötelezettség vállalási előirányzatok	(1b)							
	Kifizetési előirányzatok	(2b)							
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ¹²⁰									
Költségvetési sor		(3)							

¹²⁰ Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

A Környezetvédelmi Főigazgatósághoz tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettség vállalási előirányzatok	= (1a) + (1b) + (3)	0,950	0,950	0,950	1,250	1,250	1,250	6,600
	Kifizetési előirányzatok	= (2a) + (2b) + (3)	0,950	0,950	0,950	1,250	1,250	1,250	6,600

A fent említett összegre a jogszabályi rendelkezésekhez kapcsolódóan a Környezetvédelmi Főigazgatóság és a Közös Kutatóközpont által elvégzendő különböző végrehajtási feladatok támogatásához lesz szükség.

A beszerzett tevékenységek közé tartoznak a természethelyreállítási jogszabály végrehajtására vonatkozó általános támogatási szerződés és az új helyreállítási célok meghatározására irányuló hatásvizsgálati támogatási szerződések.

Ezenkívül a JRC-vel kötött igazgatási megállapodások is ebbe a kategóriába tartoznak, különösen a nyomon követésre, a mutatókra és a jó állapot értékelésére vonatkozó módszer kidolgozása terén az olyan helyreállítási célok tekintetében, amelyekre vonatkozóan ez még nem létezik, valamint az egyes célok nyomon követésére szolgáló rendszer létrehozásának előkészítése és támogatása terén.

Összes költség, a HR és az Adminisztráció		kivételével (millió EUR [három tizedesjegyig])						
Feladatok	Források	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
A természethelyreállítási jogszabály végrehajtásának általános támogatása (a nemzeti helyreállítási tervek értékelése, a tagállamoknak szóló iránymutatás kidolgozása stb.)	Szolgáltatási szerződés/Külső szakértők	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	3,600
A nyomon követésre, a mutatókra és a jó állapot értékelésére szolgáló módszer kidolgozása. Egyes helyreállítási célok nyomon követésének előkészítése és támogatása	Igazgatási megállapodás az ENV és a JRC között	0,350	0,350	0,350	0,350	0,350	0,350	2,100
Az új helyreállítási célok hatásvizsgálata	Hatásvizsgálati támogatási szerződés(ek)				0,300	0,300	0,300	0,900

ÖSSZESEN:	0,950	0,950	0,950	1,250	1,250	1,250	6,600
-----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

A többéves pénzügyi keret fejezete			3.	Természeti erőforrások és környezet					
EEA				2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
1. cím: Személyzeti kiadások	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)		1,023	2,086	2,128	2,170	2,214	9,621
	Kifizetési előirányzatok	(2)		1,023	2,086	2,128	2,170	2,214	9,621
2. cím: Infrastruktúra, igazgatási kiadások	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)		0,275	0,281	0,287	0,292	0,298	1,433
	Kifizetési előirányzatok	(2a)		0,275	0,281	0,287	0,292	0,298	1,433
3. cím: Operatív kiadások	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(3a)		1,004	0,587	0,596	0,605	0,614	3,406
	Kifizetési előirányzatok	(3b)		1,004	0,587	0,596	0,605	0,614	3,406
Az EEA-hoz tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	= (1) + (1a) + (3a)		2,302	2,954	3,011	3,067	3,126	14,460
	Kifizetési előirányzatok	= (2) + (2a) + (3b)		2,302	2,954	3,011	3,067	3,126	14,460

Megjegyzések az EEA kiadásairól:

1. cím A teljes munkaidős egyenértékre vetített költség kiszámítása:

- az ideiglenes alkalmazottak (AD/AST) esetében az átlagos személyzeti költség (157 000 EUR/év) szorozva 1,342-del (a koppenhágai megélhetési költségek együtthatója),
- a szerződéses alkalmazottak esetében az átlagos személyzeti költség (évi 85 000 EUR) szorozva 1,342-del,
- 2024-től évi 2 %-os inflációs rátával,

- az első évben (2023) a személyzeti költségeket csak fél évre számolják, feltételezve, hogy nem minden alkalmazottat vesznek fel már 2023 januárjában.

2. cím: Ez a cím magában foglalja a közüzemi szolgáltatásokat, a bérletet és a szolgáltatásokat, valamint a végfelhasználói informatikai és kommunikációs igényeket, például laptopokat, szoftverlicenkeket, telefonálást és tárhelyszolgáltatást. A költségeket évi 2 %-os inflációs rátával igazítják ki.

A **3. cím** költségei a következők:

- A tagállamoktól gyűjtött adatok minőségbiztosításához és minőség-ellenőrzéséhez szükséges informatikai költségek (600 000 EUR az informatikai rendszer kezdeti fejlesztésére és felépítésére, 200 000 EUR az éves karbantartására). Az EEA külső informatikai szakértőket fog igénybe venni (belső vagy külső, a további hatékonyságnövelés érdekében). Meg kell jegyezni, hogy ezek a költségek a 2. cím azon informatikai költségein felül értendők, amelyek az EEA meglévő adatbázisaihoz és informatikai rendszereihez kapcsolódnak.
- A természethelyreállítási jogszabállyal kapcsolatos információs rendszer éves frissítése a tárhelyszolgáltatás és főként az adatok és egyéb kommunikációs alkalmazások bemutatása céljából (200 000 EUR).
- Az ökoszisztémákkal kapcsolatos szakértelmére vonatkozó támogatási szerződések (szolgáltatási szerződések, tanulmányok): évi 150 000 EUR.
- 9 mutató kidolgozása és előállítása, valamint 1 összetett mutató (60 oldal): évi 15 000 EUR
- Kommunikációs tevékenységek: évente egy fő jelentés közzététele (digitális, nem papíralapú): évi 15 000 EUR
- Az EIONET 1 nem virtuális ülése, évi 20 000 EUR

Az EEA-hoz való uniós hozzájárulás szükséges növelését a LIFE program keretösszegének megfelelő mértékű csökkentése kompenzálja (09 02 01 költségvetési sor – *Természet és biológiai sokféleség*).

millió EUR

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)							
	Kifizetési előirányzatok	(5)							

• Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ÖSSZESEN		(6)							
A többéves pénzügyi keret 3. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	= (4) + (6)	0,950	3,252	3,904	4,261	4,317	4,376	21,060
	Kifizetési előirányzatok	= (5) + (6)	0,950	3,252	3,904	4,261	4,317	4,376	21,060

• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN (összes operatív fejezet)	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)							
	Kifizetési előirányzatok	(5)							
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ÖSSZESEN (összes operatív fejezet)		(6)							
A többéves pénzügyi keret 1–6. FEJEZETÉHEZ (ENV + EEA) tartozó előirányzatok ÖSSZESEN (Referenciaösszeg)	Kötelezettségvállalási előirányzatok	= (4) + (6)	0,950	3,252	3,904	4,261	4,317	4,376	21,060
	Kifizetési előirányzatok	= (5) + (6)	0,950	3,252	3,904	4,261	4,317	4,376	21,060

A többéves pénzügyi keret fejezete	7.	„Igazgatási kiadások”
---	-----------	-----------------------

Ezt a részt az igazgatási jellegű költségvetési adatok táblázatában kell kitölteni, melyet először a pénzügyi kimutatás mellékletébe (a belső szabályzat V. melléklete) kell bevezetni; a mellékletet a szolgálatközi konzultációhoz fel kell tölteni a DECIDE rendszerbe.

millió EUR (három tizedesjegyig)

			2022. év	2023. év	2024. év	2025. év	2026. év	2027. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.	ÖSSZESEN
Főigazgatóság: Környezetvédelmi Főigazgatóság										
• Humán erőforrás				0,785	0,85	0,785	0,785	0,785		3,925
• Egyéb igazgatási kiadások ¹²¹				0,114	0,114	0,114	0,114	0,114		0,570
Környezetvédelmi Főigazgatóság ÖSSZESEN	Előirányzatok			0,899	0,899	0,899	0,899	0,899		4,495

A teljes munkaidős egyenértékre (AD/AST) jutó költség 157 000 EUR/év. Az egyéb igazgatási kiadások a bizottsági és szakértői csoportok üléseire, kiküldetéseire és az e személyezettel kapcsolatos egyéb költségekre vonatkoznak.

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)		0,899	0,899	0,899	0,899	0,899		4,495
--	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--	--------------

¹²¹ A szükséges igazgatási előirányzatokat a fellépés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított előirányzatokkal biztosítják. Az előirányzatok adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

millió EUR (három tizedesjegyre)

		2022. év	2023. év	2024. év	2025. év	2026. év	2027. év	ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret 1–7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	0,950	4,151	4,803	5,160	5,216	5,275	25,555
	Kifizetési előirányzatok	0,950	4,151	4,803	5,160	5,216	5,275	25,555

3.2.2. Operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet

Kötelezettségvállalási előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyre)

Tüntesse fel a célkitűzéseket és a kimeneteket ↓			N. év		N+1. év		N+2. év		N+3. év		A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkal bővíthető.						ÖSSZESEN	
	KIMENETEK																	
	Típus 122	Átlag os költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Szám	Költsé g	Összes ített szám	Összköltsé g
1. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS ¹²³ ...																		
– Kimenet																		
– Kimenet																		
– Kimenet																		

¹²² A kimenetek a nyújtandó termékek és szolgáltatások (pl. finanszírozott diákcserék száma, épített utak hossza kilométerben stb.).

¹²³ Az 1.4.2. pontban („Konkrét célkitűzés[ek]...”) leírtak szerint.

1. konkrét célkitűzés részösszege																	
2. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS ...																	
– Kimenet																	
2. konkrét célkitűzés részösszege																	
ÖSSZESEN																	

3.2.3. A humán erőforrásokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

Az EEA-ban

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását.
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását vonja maga után:

Az EEA személyzeti igényei (millió EUR [három tizedesjegyig])

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
Ideiglenes alkalmazottak (AD besorolási fokozat)		0,632	1,289	1,315	1,342	1,368	5,947
Ideiglenes alkalmazottak (AST besorolási fokozat)		0,105	0,215	0,219	0,224	0,228	0,991
Szerződéses alkalmazottak		0,285	0,582	0,593	0,605	0,617	2,683
Kirendelt nemzeti szakértők							
ÖSSZESEN		1,023	2,086	2,128	2,170	2,214	9,621

A teljes munkaidős egyenértékre vetített költség kiszámítása:

- az ideiglenes alkalmazottak (AD/AST) esetében az átlagos személyzeti költség (157 000 EUR/év) szorozva 1,342-del (a koppenhágai megélhetési költségek együtthatója),
- a szerződéses alkalmazottak esetében az átlagos személyzeti költség (85 000 EUR/év) szorozva 1,342-del,
- az első évben (2023) a személyzeti költségeket csak fél évre számolják, feltételezve, hogy nem minden alkalmazottat vesznek fel már 2023 januárjában.

Az EEA személyzeti igényei (teljes munkaidős egyenérték)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
Ideiglenes alkalmazottak (1 AD7 + 5 AD6 besorolási fokozat)		6	6	6	6	6	
Ideiglenes alkalmazottak (AST besorolási fokozat)		1	1	1	1	1	
Szerződéses alkalmazottak (3 GF-4 és 1 GF-3 besorolási fokozat)		5	5	5	5	5	
Kirendelt nemzeti szakértők							
ÖSSZESEN		12	12	12	12	12	

A Bizottságban

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humán erőforrást.
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

			2022. év	2023. év	2024. év	2025. év	2026. év	2027. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkal bővíthető.		
		• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)									
20 01 02 01 (a központban és a bizottsági képviselőteken)			65,0	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0			
20 01 02 03 (a küldöttségeknél)											
01 01 01 01 (közvetett kutatás)											
01 01 01 11 (közvetlen kutatás)											
		• Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve ¹²⁴									
20 02 01 (AC, END, INT a teljes keretből)											
20 02 03 (AC, AL, END, INT és JPD a küldöttségeknél)											
XX 01 xx yy zz ¹²⁵		– a központban									
		– a küldöttségeknél									
01 01 01 02 (AC, END, INT – közvetett kutatás)											
01 01 01 12 (AC, END, INT – közvetlen kutatás)											
ÖSSZESEN			65,0	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0			

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A Környezetvédelmi Főigazgatóság esetében 4 további AD besorolású álláshelyre van szükség a rendelet általános végrehajtásához, valamint a másodlagos jogszabályok folyamatos előkészítési, szövegezési és jóváhagyási eljárásainak biztosításához a rendeletben javasolt határidőknek megfelelően. Az 1 AST-re a jogszabály általános végrehajtásának támogatásához van szükség.
Külső munkatársak	Nem alkalmazandó

¹²⁴ AC = szerződéses alkalmazott; AL = helyi alkalmazott; END = kirendelt nemzeti szakértő; INT = kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JPD = küldöttségi pályakezdő szakértő.

¹²⁵ Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség

A javaslat/kezdemenyezés:

- ☒ teljes mértékben finanszírozható a többéves pénzügyi keret érintett fejezetén belüli átcsoportosítás révén.

A Bizottságra háruló többletfeladatokhoz további forrásokra van szükség az uniós hozzájárulás összege, valamint az Európai Környezetvédelmi Ügynökség tervezett álláshelyeinek megvalósítása tekintetében. Ezeket a 09 02 01 – LIFE Természet és biológiai sokféleség költségvetési sorból finanszírozzák.

A 09 02 01 költségvetési sorban előirányzott költségeket a LIFE program fedezi, és azok megtervezésére a Környezetvédelmi Főigazgatóság éves irányítási terve keretében kerül sor. A szükséges humán erőforrásokat elsősorban az éves elosztási eljárás keretében hozzárendelt további juttatásokkal kell biztosítani.

- ☐ a többéves pénzügyi keret lekötetlen mozgásterének és/vagy a többéves pénzügyi keretről szóló rendeletben meghatározott különleges eszközök felhasználását teszi szükségessé.

Fejtse ki, mire van szükség, meghatározva az érintett fejezeteket és költségvetési sorokat, a megfelelő összegeket és a felhasználni javasolt eszközöket.

- ☐ a többéves pénzügyi keret módosítását teszi szükségessé.

Fejtse ki a szükségleteket: tüntesse fel az érintett fejezeteket és költségvetési sorokat és a megfelelő összegeket.

Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

A javaslat/kezdemenyezés:

- ☒ nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.
- ☐ előirányoz harmadik felek általi társfinanszírozást az alábbi becslések szerint:

előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

	N. év ¹²⁶	N+1. év	N+2. év	N+3. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.			Összesen
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet								
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN								

¹²⁶ Az N. év a javaslat/kezdemenyezés végrehajtásának első éve. Az „N” helyére a végrehajtás várható első évét kell beírni (például: 2021). A következő évek esetében ugyanígy kell eljárni.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

- ☒ A javaslatnak/kezdemenyezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.
- ☐ A javaslatnak/kezdemenyezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:

- ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást
- ☐ a javaslat az egyéb bevételekre gyakorol hatást

kérjük adja meg, hogy a bevétel kiadási sorhoz van-e rendelve ☐

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési sor:	Az aktuális költségvetési évben rendelkezésre álló előirányzatok	A javaslat/kezdemenyezés hatása ¹²⁷						
		N. év	N+1. év	N+2. év	N+3. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető.		
... jogcímcsoport								

A címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési sor(oka)t.

[...]

Egyéb megjegyzések (pl. a bevételre gyakorolt hatás számítására használt módszer/képlet vagy egyéb más információ).

[...]

¹²⁷

A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összeget kell megadni, amely a 20 %-kal (beszedési költségek) csökkentett bruttó összegnek felel meg.